

Eesti Konjunkturiinstituut
Estonian Institute of Economic Research

**Eesti alkoholiturg,
alkoholi tarbimine
ja alkoholipoliitika
2016. aastal**

Tallinn
Mai 2017

Projektgrupi koosseis: Lia Lepane, Marje Josing, Kiira Martens, Elmar Orro, Mati Reiman,
Bruno Pulver, Ingrid Niklus, Viivika Savina, Eva Priedenthal

Eesti Konjunktuuriinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. TOOTMINE JA KAUBANDUS	5
1.1. Tootmine	5
1.2. Väliskaubandus	7
1.3. Müük siseturul	11
1.4. Jaehinnad	12
1.5. Alkoholiaktsiis	16
2. TARBIMINE	17
2.1. Illegaalse alkoholi tarbimine	19
2.2. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis.....	23
3. ELANIKE HINNANGUD ALKOHOLITARBIMISELE JA ALKOHOLIPOLIITIKALE	26
3.1. Alkoholi kättesaadavus	26
3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv	26
3.1.2. Alkoholimüügikoha kaugus elukohast elanike hinnangute alusel.....	30
3.2. Elanike hinnangud alkoholi tarbimisele	31
3.2.1. Elanike hinnangud isiklikule alkoholitarbimisele	31
3.2.2. Elanike hinnangud alkoholitarbimisele Eestis ja seonduvad probleemid	41
3.3. Elanike hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale ja suhtumine võimalikesse meetmetesse	46
3.3.1. Hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale	46
3.3.2. Hinnangud alkoholireklaami piirangutele.....	48
3.3.3. Ootused erinevatele institutsioonidele ja alkoholitarbimise vähendamise meetmetele	49
3.3.4. Toetus erinevatele alkoholi kättesaadavust piiravatele ettepanekutele	53
3.3.5. Hinnangud alkoholsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuuriüritustel	56
3.3.6. Hinnangud alkoholimüügi lõpetamise kellaaja suhtes tootlustusasutustes.....	59
KOKKUVÕTE	61
Lisa 1. Küsitlustulemuste protsentjaotused	66
Lisa 2. Küsitlustulemuste protsentjaotused tausttunnuste lõikes.....	69
Lisa 3. Küsitletud kogumi iseloomustus	113

SISSEJUHATUS

Käesolev töö annab ülevaate Eesti alkoholisektori arengust 2016. aastal. Töös on analüüsitud muutusi alkoholsete jookide tootmises, alkoholsete jookide väliskaubandust, alkoholsete jookide jaemüüki siseturul, jaehindade muutusi, alkoholsete jookide tarbimistrende, ning elanike hinnanguid riigi alkoholipoliitikale, alkoholi kättesaadavusele ja tarbimisele. Lisaks antakse ülevaade salaalkoholi turust ning turistide alkoholi tarbimisest ja kaasaostudest.

Uuringu käigus on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning *Eurostati* väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise, siseturu- kui välisturu müügi andmeid, Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluse tulemusi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi majandustegevuse registri andmeid kehtivate alkoholimüügilubade kohta. Turistide tarbimise hindamiseks on kasutatud Statistikaameti ja Eesti Panga turismistatistikat, alkoholi tootjate ja jaemüüjate andmeid, Soome turistide alkoholi kaasaostusid käsitleva uuringu¹ tulemusi, alkoholi maaletoojate andmeid ning laevandusetevõtetelt saadud informatsiooni. Salaalkoholi turu ning elanikkonna alkoholi tarbimisharjumuste ja hinnangute analüüsimiseks koostas Eesti Konjunktuuriinstituut ankeedi ja viis 2016. aasta 2.–23. detsembrini läbi täiskasvanud elanike küsitluse (post + internet; vt küsimustik lisas). Kokku vastas küsimustele 2269 elanikku vanuses 18–74 aastat. Representatiivsuse tagamiseks elanikkonna mudeliga on küsitluse tulemused kaalutud soo, vanuse, rahvuse, hariduse ja regiooni järgi. Elanike küsitlusuuring keskendus Eesti elanike alkoholi tarbimisharjumustele, hinnangutele tarbimise, tarbimispiirangute ja võimalike alkoholipoliitika meetmete kohta.

¹ Alkoholijuomien matkustajatuonti 2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.

1. TOOTMINE JA KAUBANDUS

1. 1. Tootmine

EKI-le esitatud **tootjate ja Statistikaameti** andmetel suurenes 2016. aastal (võrreldes 2015. aastaga) enamike alkoholsete jookide toodang. Erandiks olid lahjad alkohoolsed joogid, mille tootmine vähenes 7,8%, puuvilja- marjaveinide tootmine jäi eelmise aasta tasemele.

Tabel 1.1. Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2014-2016 (mln liitrites)

	2014	2015*	2016	Muutus +/-***	
				2016 /2015, mln l	2016/2015, %
Kanged alkohoolsed joogid	19,64	15,43	16,75	1,32	8,6
viin	14,32	10,60	11,80	1,20	11,3
liköör	3,09	2,72	2,90	0,18	6,6
teised joogid	2,23	2,11	2,05	-0,06	-2,8
Õlu (SA)	160,53	139,85	141,57	1,72	1,2
Lahjad alkohoolsed joogid**(EKI)	29,87	28,23	26,02	-2,21	-7,8
Puuvilja- ja marjaveinid (SA)	9,60	9,83	9,77	-0,06	-0,6

* andmed korrigeeritud

** EKI arvutused (vastavalt SA jaotusele koondab piirituse ja veinibaasil longdrinke, siidrit)

*** muutuste arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikad: SA, EKI

Statistikaameti andmetel toodeti 2016. aastal 16,8 mln liitrit **kangeid alkoholseid jooke**, mida oli 8,6% rohkem kui aastata tagasi. Viina toodangumaht, mis moodustas 70% kogu kangete alkoholsete jookide tootmisest, suurenes 11% ja likööri tootmine (osakaal toodangust 17%) suurenes 7%. Väiksema osatähtsusega jookidest (osakaal toodangust on 1%-3%) suurenes märkimisväärselt viski tootmine (+35%), džinni toodeti 9,5% aastatagusest rohkem. Teiste jookide tootmine vähenes, nii oli brändi(konjaki) toodangu maht viiendiku võrra väiksem kui aasta tagasi ning rummi tootmine kahanes 2%. Muude kangete jookide tootmismahd vähenes 12% võrra. Siia gruppi kuuluvad Pipraviin ning tuntud kaubamärkide madalama kangusega piiritusjoogid.

Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest ligi pool müüdi kohalikule turule, seejuures olid müüdnud kogused 16% suuremad kui eelneval aastal. Tootjate poolt esitatud andmetel oli nende müük välisturule 5,5% aastatagusest suurem (tabel 1.4). 2016. aasta lõpus olid kange alkoholi laovarud poole võrra suuremad kui 2015. aasta lõpus. Nagu varemgi, olid AS Liviko ja AS Altia Eesti suurimateks kangete alkoholsete jookide tootjateks Eestis. Teiste tootjate osakaalud jäid alla 5%.

Õlut toodeti 2016. aastal 141,6 mln liitrit, mis on 1,2% ehk 1,7 mln liitrit rohkem kui 2015. aastal, sealjuures on õlle tootmisstruktuur aastaga veidi muutunud. Vaadeldaval perioodil moodustas lahja õlu (alkoholi sisaldus alla 6%) 84% õlle kogutoodangust (2015. a 82%), kange õlle (alkoholi sisaldus

üle 6%) osakaal oli 16% (2015. a 18%). Toodangu mahu kasvu peamiseks põhjuseks on rohkem kui neljandiku võrra suurenenud Eesti tootjate müük välisurule. Kohalikule turule müüdnud kogused moodustasid 68% kodumaisest õlletoodangust (2015. a 71%) ning kogused olid 2,1% väiksemad kui aasta tagasi. Eesti suurimate õlletootjate AS Saku Õlletehase ja AS A. Le Coqi summeeritud osakaal õlle kogutoodangus oli 2%-punkti suurem kui 2015. aastal.

Ettevõtete andmetel toodeti 2016. aastal **lahjasid alkohoolseid jooke** kokku 35,8 mln liitrit ja neist suurema osa (72%) moodustasid lahjad kääritatud joogid, mille alla kuuluvad siidrid ja veini baasil kääritatud longdringid. Lisaks sellele toodeti väikestes kogustes ka lahjasid piirituse segujooke (0,34 mln l), kusjuures toodetud kogused olid 38,2% väiksemad kui 2015. aastal. Puuvilja- ja marjaveinide toodangu maht oli peaaegu sama, mis aasta tagasi (2016. aastal 9,77 mln liitrit, 2015. a 9,83 mln liitrit; langus 0,6%).

Tabel 1.2. Lahjade alkohoolsete jookide toodang 2014-2016 (mln liitrit)

	2014	2015*	2016	2016/2015, +/-%
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	39,47	38,06	35,79	-6,0
Lahjad kääritatud joogid (siider ja longdringid)	29,36	27,68	25,68	-7,2
Lahjad piirituse segujoogid	0,51	0,55	0,34	-38,2
Puuvilja- ja marjaveinid	9,60	9,83	9,77	-0,6

* Andmed korrigeeritud

Allikad: EKI, SA

1.2. Väliskaubandus

Alkoholsete jookide eksport rahalises väärtuses oli 2016. aastal 151,3 mln eurot, mis on 5,9% võrra suurem kui aasta tagasi (2015. a 143,9 mln eurot). Ekspordikäibest moodustas märkimisväärse osa kangete alkoholsete jookide, enamasti viski ja konjaki(brändi) ning viinamarjaveinide **reeksport**. Analüüsitaval aastal oli kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 95,2 mln eurot, moodustades 63% alkoholsete jookide koguekspordi rahalisest väärtusest ning seda oli 3,1% vähem kui eelneval aastal. Teiste jookide väliskaubanduskäive oli oluliselt väiksem, nii müüdi õlut välisturule ligi 21 mln euro eest, mis on 14% alkoholsete jookide ekspordikäibest ning 18,4% suurem kui 2015. aastal. Viinamarjaveinide ekspordikäive suurenes 12,9 mln eurolt 2015. aastal kuni 19,7 mln euron 2016. aastal, moodustades 13% alkoholsete jookide rahalisest ekspordist, mis sisuliselt tähendab veinide reeksporti kasvu.

Tabel 1.3. Alkoholsete jookide põhieksport ja -import rahalises väärtuses ning ekspordi- ja impordihinnad 2014-2016

	Hind, €/l			Käive, mln €			
	2014	2015	2016	2014	2015*	2016	Muutus 2016/15, +/- %
EKSPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%**	14.27	13.85	13.96	141,00	98,31	95,25	-3,1
Õlu	0.50	0.42	0.45	29,85	17,79	21,05	18,4
Lahjad alkoh. joogid	0.89	0.83	0,77	14,82	13,71	13,90	1,4
Etüülalkohol kangusega >80%	1.10	1.02	1.00	0,26	0,93	1,04	11,7
Viinamarjavein	3.84	4.11	4.04	14,99	12,90	19,68	52,6
Vermut	2.28	3.47	4.41	0,19	0,21	0,39	88,8
EKSPORT KOKKU	x	x	x	201,11	143,85	151,31	5,9
IMPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%**	13.12	12.66	11,98	171,60	120,99	114,0	-5,8
Õlu	0.66	0.73	0.71	20,38	20,55	21,19	3,1
Lahjad alkoh. joogid	0.87	0.84	0,83	21,46	18,01	17,59	-2,4
Etüülalkohol kangusega >80%	0.75	0.77	0.74	3,51	3,35	3,59	7,3
Viinamarjavein	2.74	2.81	2.87	63,35	64,49	72,38	12,2
Vermut	2.20	1.87	2.08	1,47	1,04	1,30	24,8
IMPORT KOKKU	x	x	x	281,77	228,43	230,05	0,7

* andmed korrigeeritud

** 100%-lises alkoholisisalduses

Allikas: Eurostat, EKI arvutused

Lahjasid alkohoolseid jooke veeti välja 13,9 mln euro eest ja seda oli 1,4% rohkem aastatagusega võrreldes. Lisaks eelnimetatud toodetele, müüdi välisurule ka etüülalkoholi (piiritust) ning vermutit, kuid nende jookide eksport rahalises väärtuses oli endiselt väike, vastavalt 1,0 mln eurot ja 0,4 mln eurot. Antud jookide rahaline eksport suurenes, vastavalt 11,7% ja 88,8%.

Tabel 1.4. Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2014-2016 (tuh liitrit)

	2014	2015*	2016	Muutus 2016 /2015, +/- %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%**	9 878	7 101	6 822	-3,9
sh Eesti tootjate kanged alkohoolsed joogid	2 272	2 166	2 284	5,5
Õlu	60 111	41 954	47 029	12,1
Lahjad alkohoolsed joogid	16 698	16 577	18 085	9,1
Etüülalkohol kangusega üle 80%	237	914	1 042	13,9
Viinamarjavein	3 902	3 139	4 869	55,1
Vermut	83	60	89	48,8
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%**	13 026	9 557	9 513	-0,5
Õlu	30 698	28 157	29 744	5,6
Lahjad alkohoolsed joogid	24 808	21 514	21 090	-2,0
Etüülalkohol kangusega üle 80%	4 658	4 364	4 876	11,7
Viinamarjavein	23 135	22 973	25 187	9,6
Vermut	668	559	626	12,1

* andmed korrigeeritud

** 100%-lises alkoholis

Allikas: Eurostat, EKI arvutused

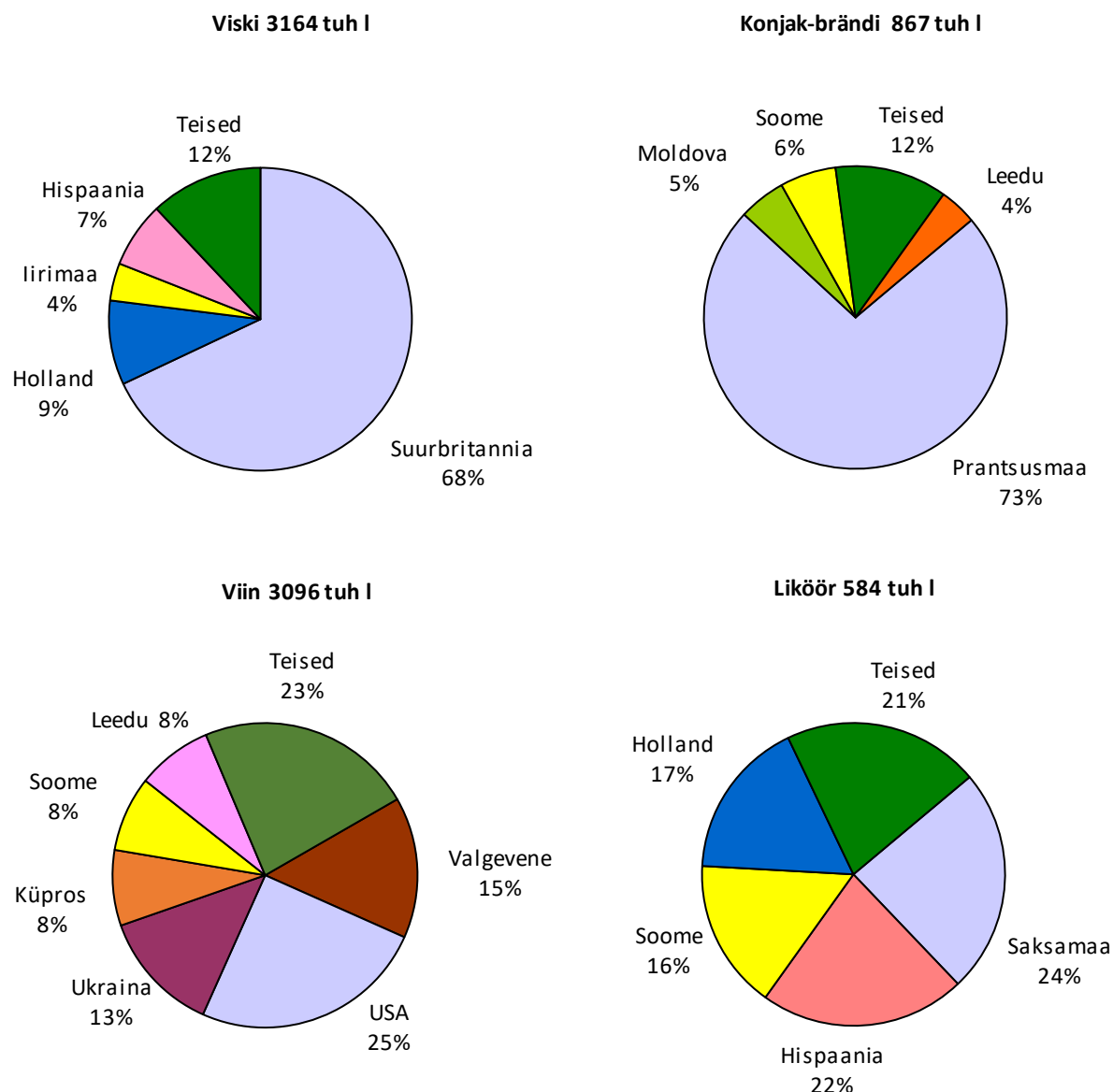
Koguseliselt viidi 2016. aastal **kangeid alkohoolseid jooke** Eestist välja 6,8 mln liitrit (100%-lise alkoholina), seda oli 4% vähem kui eelmisel aastal. Välisurule müüdnud kogustest suurema osa moodustas viski (42%), viin hõlmas 23%, liköör 12%, konjak(brändi) 7%, muud kanged joogid (arrak, tequila jne) andsid 11% kangete jookide ekspordist. Rummi ja džinni ekspordi kogused olid marginaalsed ning moodustasid vastavalt 2% ja 3%. **Eestis toodetud** kangete alkohoolsete jookide eksport suurenes aastaga 5,5% ning moodustas 1/3 kangete alkohoolsete jookide koguekspordist (ülejäanud 2/3 oli transiitvedu). Eestis valmistatud kangetest alkohoolsetest jookidest müüdi välisurule jätkuvalt kõige rohkem viina (82% kogu viina ekspordist), likööride ekspordis moodustas kohalike ettevõtete toodang 92%. Ülejäänud jookide ekspordis, eriti viski ja konjak(brändi) osas, moodustas transiitvedu valdava osa vastava toote koguekspordist (viskil 94% ja konjakil/brändil 80%). **Õlut** müüdi välisurule 2016. aastal 47,0 mln liitrit, ehk 12,1% enam kui eelneval aastal. **Lahjade alkohoolsete jookide** koguseline **eksport** oli 18,1 mln liitrit, mis on 9,1% suurem kui aasta tagasi. Tootjate andmetel oli välisurule

rule müüdnud kogustest 61% (11,1 mln liitrit) Eesti ettevõtete toodang ja ülejäänud 39% transiitvedu. Analoogselt ekspordi käibega suurenes 2015. aastaga võrreldes rohkem kui poole võrra (55%) ka **viinamarjaveinide** mahuline eksport ning ulatus 4,9 mln liitrini (2015. a 3,1 mln l), mis näitab veinide transiitveo kiiret kasvu. Nii **vermuti** rahaline kui koguseline eksport olid oluliselt suuremad kui aasta tagasi, vastavalt 89% ja 49%, kuid tervikuna jäid kogused marginaalseks (2016. a 89 tuh liitrit; 2015. a 60 tuh liitrit). **Etüülalkoholi (piirituse)** müük välisurule suurenes 13,9%, mille põhjuseks oli 15%-ne tootmise kasv Eestis, kuid tervikuna olid selle müügi kogused väikesed. Aastate jooksul on lähiriigid, eriti Läti ja Soome, olnud tähtsamateks Eestis toodetud alkoholsete jookide eksporditurudeks. Läti eksporditi 57% (2015. a 62%) välisurule müüdnud õllekogusest, samas väljaveetud mahud olid 2,7% suuremad kui aasta tagasi. Soome osakaal õlleekspordis vähenes 14%-ni (2015. a 16%) ning kogused olid 7,1% väiksemad kui 2015. aastal. Läti muutus suurimaks välisuruks ka lahjade kääritatud jookide osas, sinna müüdi 32% nende toodete koguekspordist ning kogused suurenesid aastaga 83,7%. Soome müüdnud kääritatud jookide kogused moodustasid 17% selle toote koguekspordist (2015. a 26%), kusjuures kogused vähenesid 31%. Taani väljaveetud mahud, mis moodustasid 16% antud jookide välisuru müügist, olid veidi väiksemad kui aasta tagasi. 2016. aastal oli Venemaa transiitvedude sihtriikide hulgas jätkuvalt esikohal, sinna läks 83% viski mahulisest ekspordist, kuid kogused olid 26,2% väiksemad eelneva aastaga võrreldes. Seevastu konjaki ekspordimahud mõõdukalt suurenesid (6,2%) ning nii nagu aasta tagasi, hõlmasid 54% kogu joogi ekspordist. Kõige suurem viinamarjaveinide transiitvedu toimus Lätti, moodustades 38% toote koguekspordist, sellele järgnes Soome, kuhu müüdnud kogused hõlmasid koguekspordist 31%.

Eurostat-i ja EKI andmetel oli alkoholsete jookide **impordi käive** 2016. aastal 230,0 mln eurot, millest 50% moodustas kangete alkoholsete jookide ja 31% viinamarjaveinide rahaline import. Teiste jookide impordikäibed olid alla 10%. Andmete analüüs näitab, et impordi käibes on endiselt märkimisväärne osakaal Eestit läbival transiidil ja seda peamiselt viski, konjaki ja viinamarjaveinide osas. **Kangete alkoholsete jookide koguseline import** ei ole aastaga muutunud ning ulatus 9,5 mln liitrini (100%-lises alkoholis). 2016. aastal oli viski ja viina osakaal kangete alkoholsete jookide imporditud mahtudest võrdne ning mõlemad joogid moodustasid sellest 33%. Samal ajal viski sisseostetud kogused vähenesid aastaga viiendiku võrra (2016. a 3,2 mln l, 2015. a 4,0 mln). Suurbritannia oli jätkuvalt põhiliseks viski päritoluriigiks, sealt ostetud kogused moodustasid 68% toote koguimpordist. Seevastu viina sisseveetud kogused olid 35% suuremad kui 2015. aastal. Nagu varemgi, oli USA viina impordis esikohal – seal toodetud viina osteti sisse 778 tuh liitrit (100%-lise alkoholina), mida oli 16% rohkem kui aasta tagasi (2015. a 671 tuh liitrit). Kuna USA viina kasutatakse toorainena, siis üheks impordi suurenemise põhjuseks oli viinatootmise kasv (11%).

Konjaki-brändi kogused vähenesid 7% ning hõlmasid kangete jookide impordist 9%. Likööri sisseost oli 28% suurem aastatagusega võrreldes ning hõlmas 6% kangete jookide impordist (2015. a 5%). Rummi ja džinni sisseveetud kogused moodustasid võrdselt 4% imporditud kangetest jookidest, sealjuures rummi mahud vähenesid aastaga viiendiku võrra, samas kui džinni kogused olid neljandiku võrra suuremad kui 2015. aastal. Muude kangete jookide import vähenes 4%.

Joonis 1.1. Kangete alkoholsete jookide põhiimpordi struktuur riigiti 2016. aastal
(% impordikogusest)

Allikas: Eurostat

2016. aastal oli **õlle impordikäive** 21,2 mln eurot, mis on 3% suurem kui aasta tagasi. Käivet on mõjutanud nii 7% kasvanud impordi hinnad kui ka 5,6% suuremad kogused. 2016. aastal osteti õlut enim sisse Soomest (32% õlle koguimpordist) ning kogused olid 21,5% suuremad kui eelneval aastal. Leedu oli jätkuvalt importijate pingereas teisel koha, kuid sisse ostetud õlle kogused vähenesid aastaga 2,3%, hõlmates 18% õlle mahulisest impordist (2015. a 19%).

2016. aastal imporditi Eestisse kokku 21,1 mln liitrit **lahjasid alkoholseid jooke**, mille rahaline väärtus oli 17,6 mln eurot, kusjuures mõlemad näitajad olid ligi 2% väiksemad kui eelneval aastal. Antud analüüsis kuuluvad lahjade alkoholsete jookide hulka kääritatud joogid (siidrid, kääritatud segujoogid), segatud piiritusjoogid (*Eurostati* väliskaubandus andmetes kuuluvad kangete jookide alla), lisaks

ka puuviljamarjaveinid. Sisseostetud lahja alkoholi kogustest 2/3 moodustasid kääritatud joogid ja 1/3 segatud piiritusjoogid. Kääritatud jooke imporditi 11,5 mln euro eest, segatud jookide impordikäive oli oluliselt väiksem (6,0 mln eurot). Analüüsitaval aastal vähenes kääritatud jookide rahaline import 5% ja vähesel määral (-1,8%) ka sisseveetud kogused. Segatud jookide rahaline import oli 3,5% aastatagusest suurem, kuid sisse toodud kogused vähenesid eelnenud aastatagusega võrreldes 2,3%. Põhiliselt imporditi kääritatud jooke Soomest, kust pärinev toodang kattis 66% antud joogi sisseveest (aasta tagasi 63%) ning kogused olid 2,5% suuremad 2015. aastaga võrreldes. Teisele positsioonile tõusis Läti, kust imporditud mahud hõlmasid 7% kääritatud jookide koguimpordist ning olid 2,1% väiksemad kui aasta tagasi. Taanist pärit sisse ostetud kogused vähenesid rohkem kui neljandiku võrra (26,7%), moodustades 6,5% välisturult ostetud kääritatud jookidest (2015. a 8,7%). Leedu püsis impordi pingereas neljandal kohal, sealt sisseveetud kogused vähenesid koguni 36,6%, moodustades 6% kääritatud jookide impordimahust (aasta tagasi 9%). Segatud piiritusjooke veeti Statistikaameti andmetel sisse 7,1 mln liitrit 6,0 mln euro eest. Valdavalt pärinesid segatud piiritusjoogid Soomest, kelle toodang moodustas 89% antud jookide impordist, kusjuures kogused olid 3,4% väiksemad kui aasta tagasi.

Piiritust imporditi 2016. aastal Eestisse 4,9 mln liitrit 3,6 mln euro eest. 2015. aastaga võrreldes suurenes nii piirituse mahuline kui ka rahaline import, vastavalt 11,7% ja 7,3%. Piiritust osteti sisse põhiliselt kolmest riigist, nii moodustasid Soomest eksporditud kogused 39% toote koguekspordist, Slovakkias ning Lätist imporditi vastavalt 28% ja 23% välisturult ostetud piirituse mahust.

2016. aastal kasvasid **viinamarjaveinide** sisseostetud kogused 9,6% võrreldes eelneva aastaga. Analüüsitaval perioodil toodi Eestisse viinamarjaveine kokku 25,2 mln liitrit, sellest viidi reekspordina välja 4,9 mln liitrit (2015. a 3,1 mln l). Viinamarjaveinide import rahalises väärtuses suurenes 12,2% ning ulatus 72,4 mln euronit (2015. a 64,5 mln eurot). 2016. aastal imporditi viinamarjaveine kõige rohkem Hispaaniast, kust sisetoodud kogused suurenesid 17,5% võrreldes 2015. aastaga ning moodustasid 21% veini koguimpordist. Kolmest riigist – Saksamaalt, Itaaliast ja Prantsusmaalt toodud veinide osakaalud olid ligilähedased, moodustades vastavalt 13%, 12% ja 11% toote koguimpordist. Saksamaal ja Itaalias toodetud veinide kogused suurenesid märgatavalt, vastavalt 22,4% ja 18,5% ning Prantsusmaal toodetud veine imporditi 2,4% rohkem kui aasta tagasi. Tšiili veinide osatähtsus ulatus 8%-ni ja ülejäänud riikide osakaalud jäid alla 5% veini koguimpordist.

1.3. Müük siseturul

Kangeid alkoholiseid jooke müüdi Eestis 17,2 mln liitrit², seda oli 8,7% vähem kui aasta tagasi. 2017. aasta 1. veebruaril toimus 10%-ne alkoholi aktsiisitõus, seoses sellega olid tootjate ja ka suurte kaubanduskettide andmetel 2016. aastal ette toodetud ja varutud kogused rohkem kui poole võrra suuremad võrreldes 2015. aasta lõpuga (2016. a 4,9 mln l, 2015. a 3,14 mln l). Viina kogumüük, mis oli 10,9 mln liitrit, kahanes kõige kiiremini (12,6%). Analüüsitaval aastal müüdi õlut Eestis 120,9 mln liitrit, mida oli 4,1% vähem kui aasta tagasi. 2016. aastal moodustas lahjade alkoholsete jookide kogumüük 32,9 mln liitrit, mis langes 12,8% 2015. aastaga võrreldes. Seejuures toimus langus kõikide

² Bilansimeetodil arvatatult.

lahjade alkoholsete jookide müügis, sest kääritatud jooke (siider ja longdringid) müüdi aastaga 6,7% ja lahjasid segujooke 9,5% vähem kui 2015. aastal. Vähesel määral müüdi siseturule ka puuvilja-marjaveine, kusjuures nende müügi maht vähenes kõige kiiremini (-63,8%). Viinamarjaveini ja vermuti müük Eesti turule püsis enam-vähem eelneva aasta tasemel (2016. a 20,2 mln l, 2015. a 20,3 mln l).

Tabel 1.5. Alkoholsete jookide müük Eestis 2012-2016* (sh kõik turistide ostud)

	2012	2013	2014	2015**	2016	2016/2015,*** +/- %
Kogumaht (mln liitrit)						
Kanged alkoholised joogid	19,9	20,8	19,7	18,8	17,2	-8,7
Õlu	130,7	131,5	130,3	126,0	120,9	-4,1
Lahjad alkoholised joogid	41,9	43,8	42,8	37,7	32,9	-12,8
Viinamarjaveinid ja vermut	18,5	19,9	19,8	20,3	20,2	-0,6

* arvatud bilansimeetodil (müük = tootmine + import - eksport), tootel märgitud kangusega

** andmed korrigeeritud,

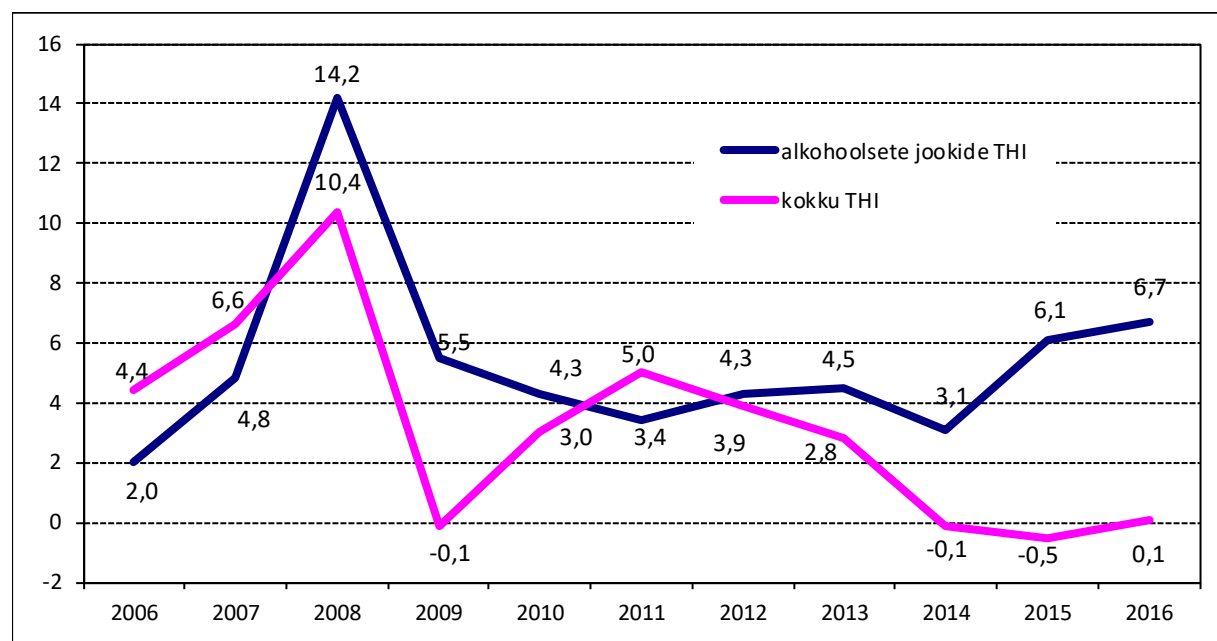
*** muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikas: EKI

1.4. Jaehinnad

Kaupade ja teenuste hinnad Eesti tarbijate jaoks 2016. aastal oluliselt ei muutunud – üldine tarbijahinnaindeks oli 0,1%. Aktsiisi tõusu tõttu kallinesid alkoholised joogid 6,7%.

Joonis 1.2. Tarbijahinnaindeks (% võrreldes aastatagusega)

Allikas: Statistikaamet

Statistikaameti andmetel oli keskmise netopalga kasv 2016. aastal (+7,6%) kiirem kui alkoholsete jookide kallinemine. See näitab, et kuigi aktsiis tõusis, muutus alkoholsete jookide kättesaadavus Eestis 2016. aastal kergemaks, sest netopalga eest sai osta aastatagusest rohkem alkoholi.

2016. aastal tõusid kõikide alkoholsete jookide gruppide jaehinnad. Kõik kanged joogid kallinesid rohkem kui alkohoolsed joogid keskmiselt – nii tõusid viinade hinnad 13,6%, džinnide hinnad tõusid 10% ning liköörid kallinesid 7,7%. Madalama hinnaklassi viinade jaehind tõusis 2016. aastal 15%. Valdav osa sellest hinnatõusust (75%) on seotud kõrgema aktsiisimääraga ja sellest tingitud kõrgema käibemaksuga ja 25% andis viina enda kallinemine koos käibemaksuga. Keskmise hinnaklassi viinad kallinesid kauplustes 2016. aastal 12,7%. Üle poole (61%) sellest hinnatõusust oli seotud kõrgema aktsiisimääraga ja seetõttu suurenenud käibemaksu summaga ning ülejäänud 39% hinnatõusust andis viina enda kallinemine koos käibemaksuga.

Tabel 1.6. Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga)

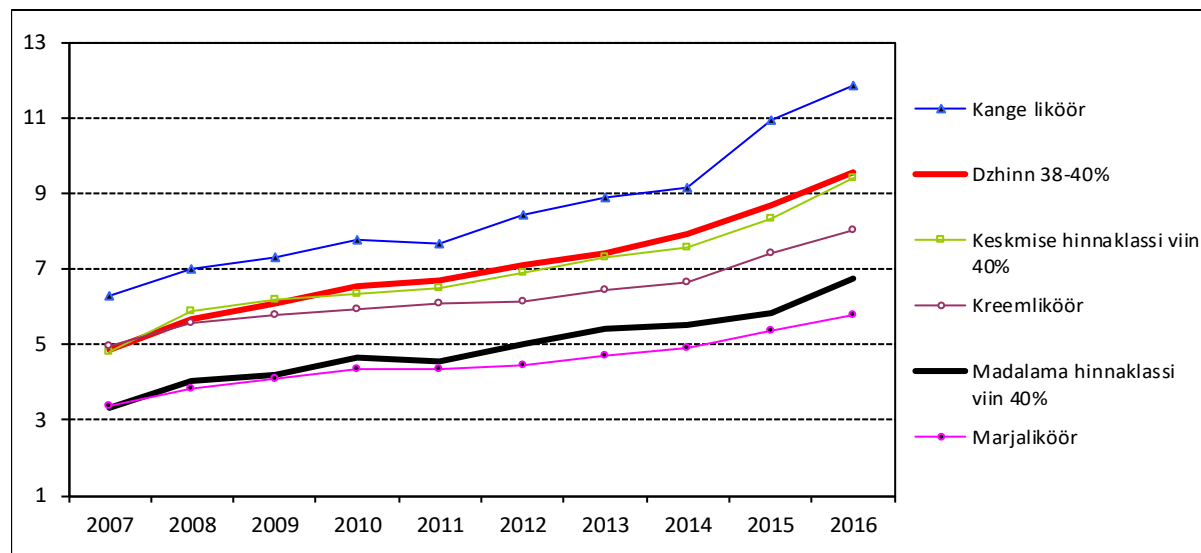
	2012	2013	2014	2015	2016	Muutus 2016/2015, %
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	5.96	6.35	6.45	7.10	8.07	13,6
Madalama hinnaklassi viinad	4.99	5.41	5.51	5.85	6.72	15,0
Keskmise hinnaklassi viinad	6.89	7.29	7.57	8.33	9.39	12,7
Liköörid	6.27	6.59	6.75	7.81	8.42	7,7
Marjaliköörid 21%	4.47	4.68	4.91	5.37	5.78	7,8
Kanged liköörid 40-45%	8.43	8.89	9.14	10.91	11.86	8,7
Kreemliköörid 16-17%	6.14	6.45	6.64	7.41	8.00	8,0
Džinnid	7.08	7.41	7.92	8.71	9.57	10,0
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	6.00	6.36	6.31	6.90	8.02	16,2
Madalama hinnaklassi viinad	4.95	5.38	5.46	5.77	6.64	15,1
Keskmise hinnaklassi viinad	6.87	7.12	7.38	8.11	9.61	18,5
Liköörid	6.38	6.56	6.79	7.77	8.38	7,8
Marjaliköörid 21%	4.51	4.68	4.90	5.41	5.74	6,2
Kanged liköörid 40-45%	8.54	8.70	9.12	10.60	11.94	12,6
Kreemliköörid 16-17%	6.11	6.46	6.63	7.33	7.99	8,9
Džinnid	7.05	7.39	7.79	8.59	9.32	8,4

Allikas: EKI

Marjalikööride jaehind tõusis 2016. aastal 7,8%. Antud hinnatõusu põhjuseks oli kõrgem aktsiisimäär, mida likööride enda hinna alanemine pehmendas. Aktsiisitõusu tõttu oleks nende toodete jaehind pidanud tõusma 12%. Kanged liköörid kallinesid 2016. aastal 8,7%, kusjuures 68% jaehinna tõusust tuli kõrgemast aktsiisimäärast ja sellest tingitud suuremas käibemaksusummast ning ülejäänud 32% andis toote kallinemine koos käibemaksuga. Kreemlikööride hinnad tõusid 8,0% eelneva

aastaga võrreldes, seoses kõrgema aktsiisi ja käibemaksuga oleks hinnad pidanud tõusma 8,7%, mis näitab, et vähesel määral alandati toodete enda hinna. Džinnid kallinesid 2016. aastal 10%, sellest 75% tõi kaasa aktsiisitõus ja sellest tingitud kõrgem käibemaks ning ülejäänud oli džinni enda kallinemine koos käibemaksuga.

Joonis 1.3. Kangete alkoholsete jookide jaehinnad Eestis (eur 0,5 l klaaspudel km-ga)

Allikas: EKI

Tabel 1.7. Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes (0.5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga)

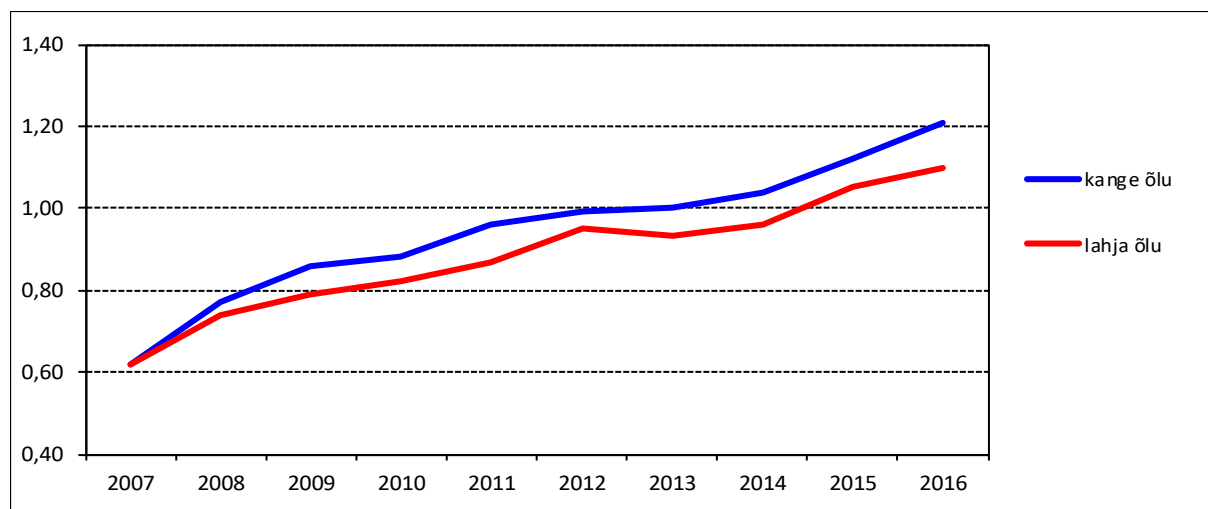
	2012	2013	2014	2015	2016	Muutus 2016/2015, %
Eestis keskmiselt	0.97	0.97	0.99	1.08	1.15	6,5
Lahja õlu <6%	0.95	0.93	0.96	1.05	1.10	4,8
Kange õlu >6%	0.99	1.00	1.04	1.12	1.21	8,0
Tallinnas keskmiselt	0.97	0.97	1.00	1.08	1.14	5,5
Lahja õlu <6%	0.95	0.95	0.96	1.05	1.08	2,9
Kange õlu >6%	0.99	1.01	1.04	1.13	1,22	8,0

Allikas: EKI

Õlu kallines Eestis kauplustes 2016. aastal 6,5%, kusjuures lahja õlle hind tõusis 4,8% ja kange õlle hind tõusis 8,0%. Suurem osa (72%) lahja õlle ja 40% kange õlle hinnatõusust on kõrgema aktsiisimäära ja käibemaksu tulemus, ülejäänud osa on toodete kallinemine koos sellest tuleneva suurema käibemaksusummaga.

Kodumaise **siidri** hind tõusis 2016. aastal 6,2% ja kodumaised marjaveinid kallinesid aastaga 1,9%. Siidri hinnatõusust 44% andis kõrgem aktsiis koos käibemaksuga, 56% tuli toote kallinemisest. **Marjaveinid** kallinesid 2016. aastal 1,9%, mille põhjuseks oli kõrgem aktsiisimäär, kuid vähesel määral pehmendas seda veinide enda hinna alandamine. Aktsiisitõusu tõttu oleks selle toote jaehind pidanud tõusma 2,2%.

Joonis 1.4. Õlle jaehinnad Eestis (eur 0,5 l klaaspudel km-ga)

Allikas: EKI

Tabel 1.8. Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (eurodes koos käibemaksuga)

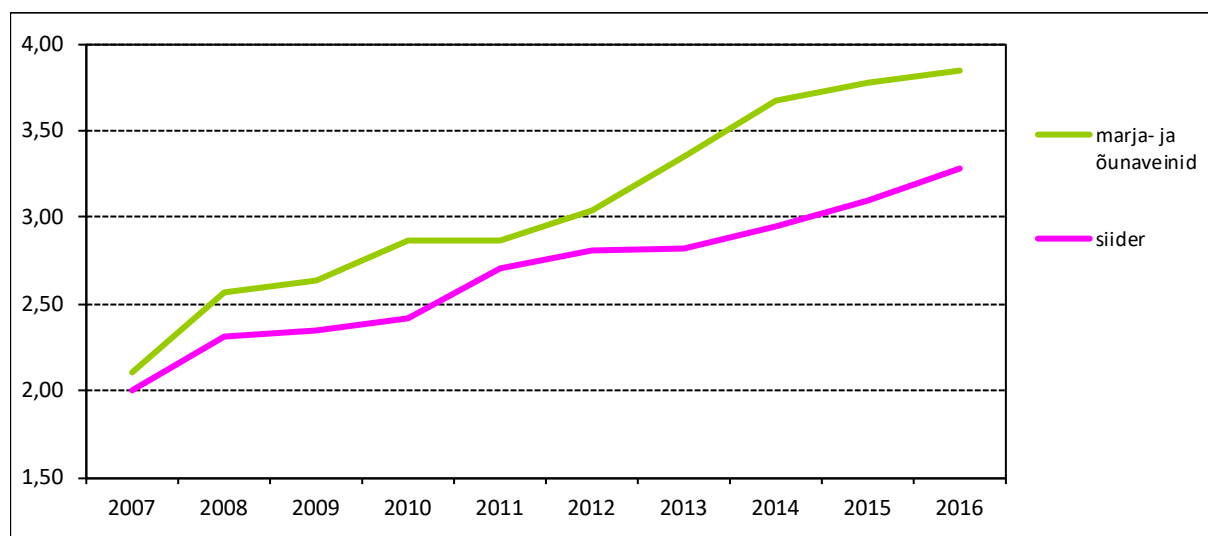
	2012	2013	2014	2015	2016	Muutus 2016/2015,%
Siider*						
Eestis keskmiselt	2.81	2.82	2.95	3.09	3.28	6,2
Tallinnas keskmiselt	2.79	2.84	2.92	3.07	3.28	6,8
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	3,04	3.35	3,67	3.78	3.85	1,9
Tallinnas keskmiselt	3.08	3.33	3.61	3.74	3.85	2,9

* 1.5-liitrise plastpudeli hind eurodes koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga

** 0.5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga, marja- ja õunaveinid

Allikas: EKI

Joonis 1.5. Siidri ning kodumaiste marja- ja õunaveinide jaehinnad Eestis (eur 0,5 l klaaspudel km-ga)

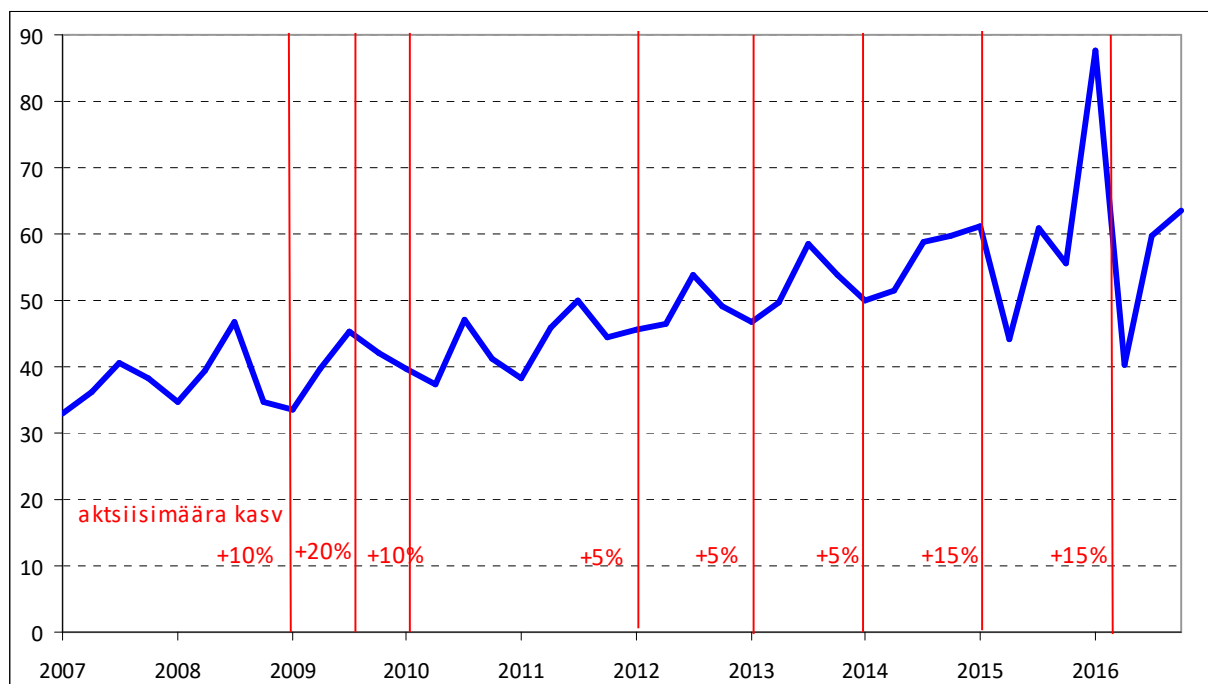

Allikas: EKI

1.5. Alkoholiaktsiis

Alkoholiaktsiisi laekus Eestis 2016. aastal 251 mln eurot, mis oli 29 mln eurot, ehk 13,1% rohkem kui aasta varem. 2016. aastaks oli planeeritud alkoholi aktsiisi 248 mln eurot, seega eelarve täitus 101,2% ulatuses. Aktsiisimaksu laekumist toetas nii aasta alguses kui aasta lõpus varuks ostetud alkohol.

Joonis 1.6. Alkoholiaktsiisi laekumine Eestis (mln €, kvartalis)

Allikas: Rahandusministeerium

2. TARBIMINE

Analüüsitaval aastal vähenes Eestis kangete alkohoolsete jookide legaalne tarbimine tervikuna 5,3%. Oluliselt rohkem vähenes viina tarbimine (-13,8%). Ka teiste kangete alkoholide tarbimine oli aastatagusest väiksem. Erandiks oli liköör mida tarbiti rohkem 2015. aastaga võrreldes. Arvestades ka kangete jookide illegaalset tarbimist, mis 2016. aastal jäi aastatagusele tasemele (1,4 mln liitrit), oli kogutarbimine 10,5 mln liitrit (pudelil märgitud kanguses) ning aastane langus ulatus 4,6%-ni. Analüüsitaval aastal olid viinamarjavein ja vermut ainsateks toodeteks, mille tarbimine suurenes 3,8% 2015. aastaga võrreldes. Õlle tarbimine oli 1,4% väiksem kui aasta tagasi. Kõige suurem langus toimus lahjade alkohoolsete jookide tarbimise osas, kusjuures vähenes nii kääritatud (siidriid, longdringid) kui ka segujookide tarbimine. Rohkem kui poole võrra vähenes puuvilja-marjaveinide tarbimine (-63,8%), mis omakorda kuuluvad lahjade alkohoolsete jookide hulka. Siinkohal peab märkima, et 2016. aastal on tootjad korrigeerinud eelmise aasta tootmismahтусid ja laovarused, täpsustatud on suurte kaubakettide laovarud. SA poolt on parandatud ning täpsustatud ka väliskaubandusandmeid. Selle tulemusena muutus 2015. aastal esitatud tarbimine mõnevõrra suuremaks.

Tabel 2.1. Eesti elanike leaalsete alkohoolsete jookide* tarbimine (turistide kaasaostud ja kohapeal tarbimine maha arvestatud)

	2012	2013	2014	2015**	2016	2016/2015, +/- %
Kogumaht (mln liitrit)						
Kanged alkohoolsed joogid	11,5	11,4	10,3	9,6	9,1	-5,3
Õlu	101,1	101,6	93,1	90,1	88,8	-1,4
Lahjad alkohoolsed joogid	22,2	20,0	18,7	14,5	9,6	-34,0
Viinamarjaveinid ja vermut	13,7	14,4	14,0	14,3	14,8	3,8
Täiskasvanud elaniku kohta (liitrit)						
Kanged alkohoolsed joogid	11,9	11,7	10,6	9,9	9,5	-4,7
Õlu	90,3	91,3	84,0	81,6	80,3	-1,5
Lahjad alkohoolsed joogid	19,8	18,0	16,9	13,2	8,7	-34,1
Viinamarjaveinid ja vermut	12,2	12,9	12,6	12,9	13,4	3,7

* tootel märgitud kangusega

** andmed korrigeeritud

Allikas: EKI

Absoluutalkoholi arvestatult müüdi 2016. aastal Eestis **15,3** liitrit leaalset alkoholi ühe täiskasvanud (15+) elaniku kohta (tabel 2.2). Kui sellest kogustest maha arvutada turistide alkoholi kaasaostud ja nende poolt kohapeal tarbitud hinnangulised kogused, mis vaadeldaval aastal olid absoluutalkoholis kokku 6,7 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta, siis müüdi 2016. aastal Eestis leaalset 8,6 liitrit absoluutalkoholi ühe täiskasvanud elaniku kohta. Lisades sellele juurde välismaalt (enamasti Lätist) ostetud kogused, mis EKI hinnangul olid 2016. aastal 0,8 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta abso-

luutalkoholis ja ka illegaalse alkoholi tarbimise, mis hinnanguliselt oli 2016. aastal 0,5 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta absoluutalkoholis, **tarbiti Eestis 2016. aastal 9,9 liitrit absoluutalkoholi ühe täiskasvanud elaniku kohta, ehk 8,3 liitrit ühe elaniku kohta.**

Tabel 2.2. Alkohoolsete jookide tarbimine Eestis absoluutalkoholis (100%-lises alkoholis)

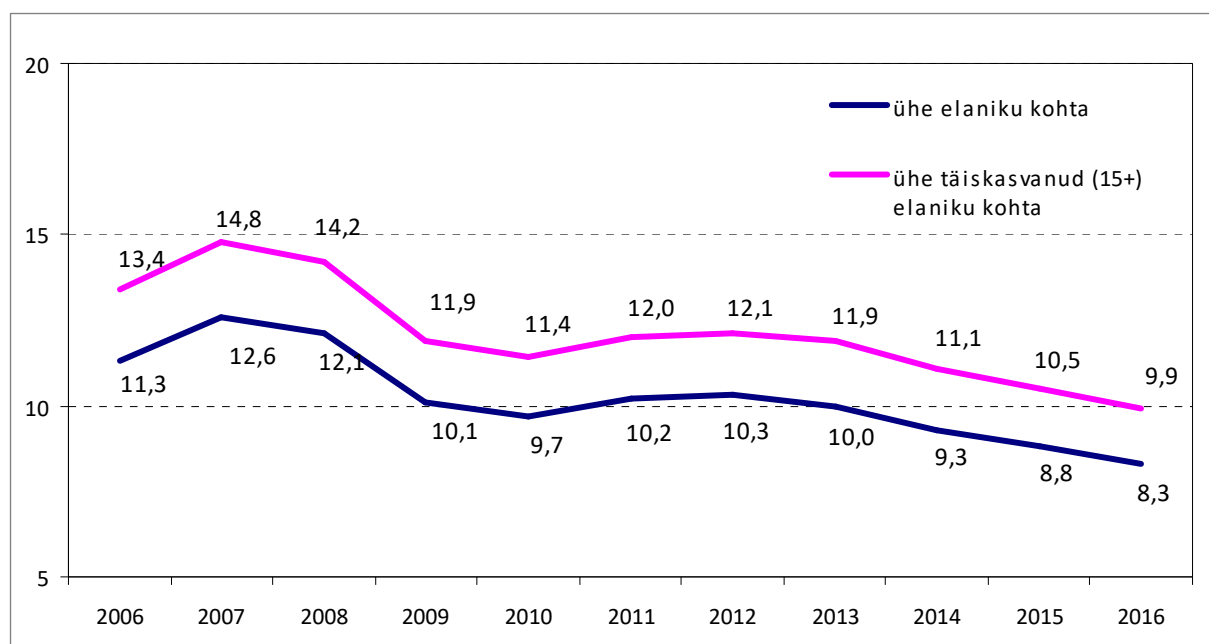
	2012	2013	2014	2015*	2016	2016/2015, +/-% **
Kogumaht (mln liitrit)						
Legaalne müük	19,00	19,76	19,16	18,37	16,96	-7,7
Välismaalt ostetud	0,87	-
Turistide kaasaostud	5,30	6,28	6,21	6,10	6,18	1,3
Turistide tarbimine Eestis	1,09	1,20	1,30	1,24	1,27	2,4
Illegaalne müük	0,99	0,92	0,63	0,53	0,53	0,0
Kokku tarbimine	13,60	13,20	12,28	11,56	10,91	-5,6
Ühe täiskasvanud (15+) elaniku kohta (liitrit)						
Legaalne müük	17,0	17,8	17,3	16,6	15,3	-7,6
Välismaalt ostetud	0,8	-
Turistide kaasaostud	4,7	5,6	5,6	5,5	5,6	1,2
Turistide tarbimine Eestis	1,0	1,1	1,2	1,1	1,1	-0,3
Illegaalne müük	0,9	0,8	0,6	0,5	0,5	-0,1
Kokku tarbimine	12,1	11,9	11,1	10,5	9,9	-5,9
kanged alkoh. joogid	4,5	4,5	4,0	3,8	3,6	-4,7
<i>sh viin</i>	2,9	3,0	2,7	2,6	2,3	-11,3
õlu	4,8	4,6	4,4	4,3	4,2	-3,0
viinamarjaveinid	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6	3,7
lahjad alkoh. joogid	1,3	1,2	1,2	0,8	0,5	-42,6
Kokku ühe elaniku kohta	10,3	10,0	9,3	8,8	8,3	-5,8

* andmed korrigeeritud

** muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Turistide poolt kaasaostetud ja kohapeal tarbitud alkoholi kogused on aastaga mõnevõrra suurenenud ning moodustasid üle 44% Eesti legaalse alkoholi müügi kogusest. Esmakordselt on eestimaalaste tarbimisenäitajasse sisse arvestatud välismaalt oma tarbeks või müügiks (enamasti Lätist), sisseveetud alkohoolsete jookide kogused, mis hinnanguliselt moodustasid ligi 5% Eesti legaalse alkoholi müügi kogusest.

Joonis 2.1. Alkohoolsete jookide tarbimine Eestis (100%-lises alkoholis)

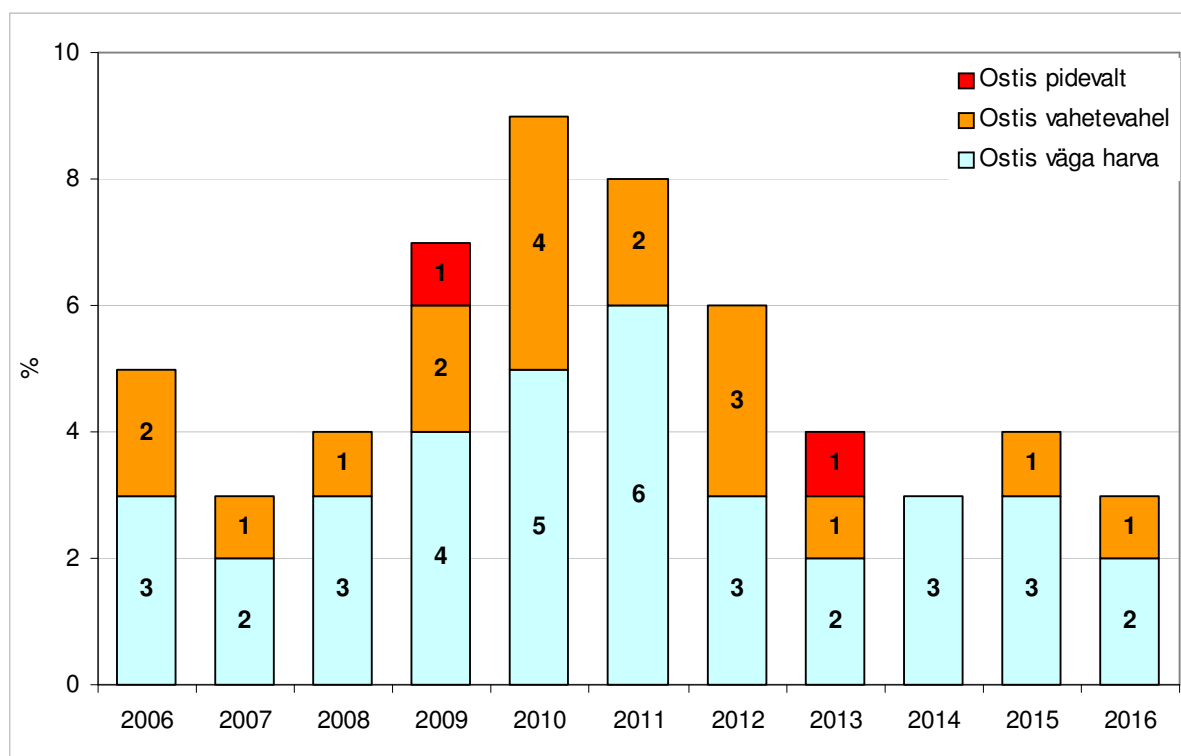
2.1. Illegaalse alkoholi tarbimine

Legaalset alkoholi kõrval on alati eksisteerinud ka salaturg. Illegaalset turgu iseloomustab see, et seal kaubeldakse alkoholiga, mille pealt ei maksta riigile makse, samuti ei kajastu need joogikogused ka ametlikus statistikas. Salaturul on negatiivne mõju riigi majandusele, sest riigieelarvesse jäävad laekumata maksud, pealegi tekitab see ebaausa konkurentsiga olukorra legaalsete alkoholitootjate suhtes. Lisaks avaldab illegaalse alkoholi negatiivne mõju ka riigi sotsiaalsele küljele, sest suurendab alkoholitarbimist ja seeläbi ka alkoholist põhjustatud kahjusid. Kuigi salaturgu täiesti ära kaotada pole reaalne, on viimastel aastatel alkoholi salakaubandust suudetud siiski kontrolli all hoida.

Illegaalse alkoholi leviku ja tarbimise uurimiseks tehti 2016. aasta detsembris elanikkonna küsitlus, millele vastas kokku 2231 EKI tarbijapaneeli koosseisu kuuluvat Eesti elanikku vanuses 18-74 aastat. Elanikel paluti anda hinnanguid salaalkoholi leviku kohta üldisemalt ning iseloomustada selle isiklikku tarbimist. Küsitlusest selgus, et illegaalset alkoholi oli 2016. aastal ostnud 3% kõigist alkoholitarbijatest (2015. aastal 4%). Vähenenud on eelkõige nende tarbijate osakaal, kes ostsid salaalkoholi väga harva (2016. aastal 2%; 2015. aastal 3%), vahetevahel ostjate osakaal jäi endiseks (1%) ning pidevaid tarbijaid küsitluse põhjal ei olnud (vt joonis 2.2).

Viimastel aastatel on illegaalse alkoholi ostjate osakaal püsinnud stabiilsena 3-4% kõigist alkoholitarbijatest. Kõige rohkem on viimase kümne aasta jooksul illegaalse alkoholi ostjaid olnud aastatel 2009 – 2012, kui nende osakaal moodustas 6-9% alkoholitarbijatest.

Joonis 2.2. Illegaalse alkoholi ostmine (% alkoholi tarbijatest)

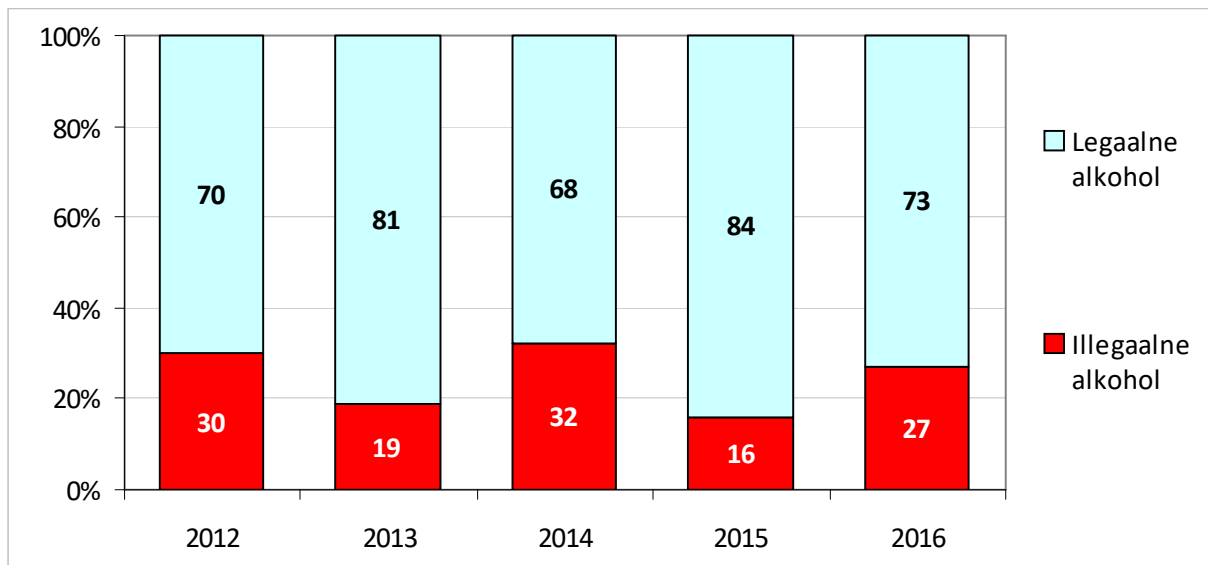

Kui senised küsitlused on näidanud, et enim mõjutab salaalkoholi ostmist selle madalam hinnatase võrreldes legaalse alkoholiga, siis 2016. aastal pidas kõige rohkem illegaalse alkoholi ostjatest olulisimaks müüja usaldusväärsus (60%; 2015. aastal 22%). Odavamat hinda pidas 2016. aastal illegaalse alkoholi ostmisel tähtsaimaks märgatavalt vähem tarbijaid kui kahel eelnenud aastal. Kui 2015. aastal pidas madalamat hinda väga oluliseks 80% ja mõnevõrra oluliseks 6% salaalkoholi ostjatest, siis 2016. aastal vastavalt 54% ja 21%. Hinnafaktori vähenenud olulisust kinnitab ka see, et kui 2015. aastal ei pidanud salaalkoholi hankimisel hinda ebaoluliseks mitte ükski vastaja, siis 2016. aastal ei olnud hind enam oluline 16% vastaja jaoks.

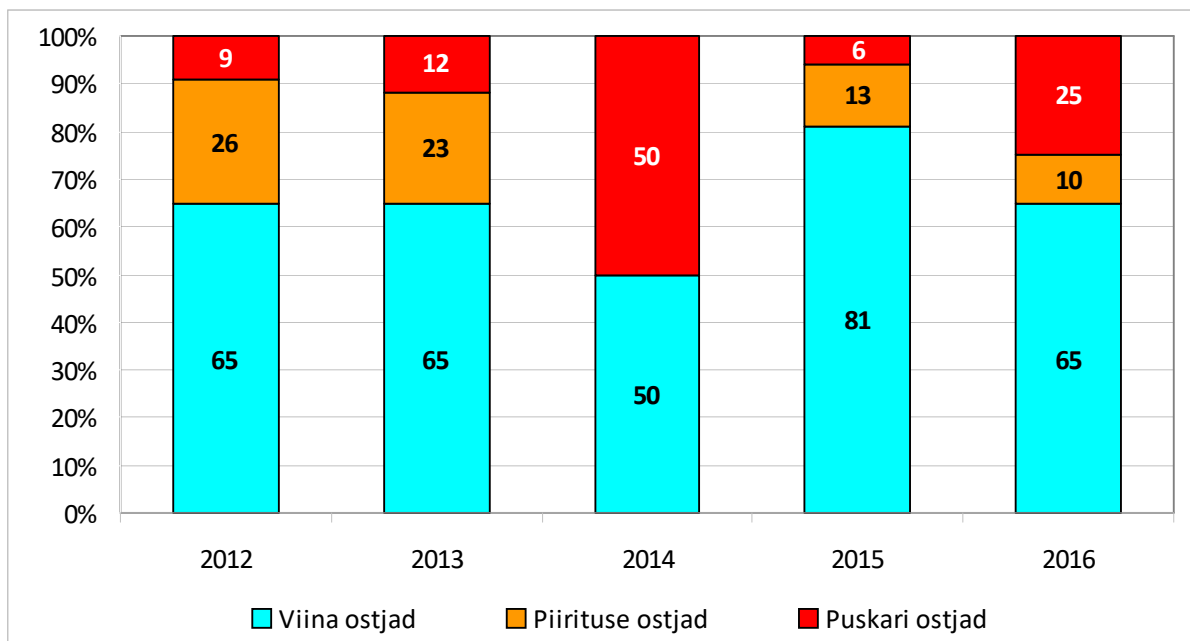
Tavaliselt ei joo illegaalse alkoholi tarbijad mitte ainult salaalkoholi, vaid seda tarbitakse lisaks legaalsele alkoholile. Küsitlusest selgus, et illegaalne alkohol moodustas 2016. aastal salaalkoholi tarbijate kogu alkoholitarbimisest 27% (vt joonis 2.3). Võrreldes 2015. aastaga on salaalkoholi osakaal alkoholitarbimisest suurenenud 11%-punkti võrra.

Illegaalsest alkoholist on kõige rohkem ostetud ikka viina, piiritust ja puskarit ostetakse vähemal määral (vt joonis 3.5). Salaviina ostjad moodustasid 2016. aastal 65% kõigist illegaalse alkoholi ostjatest, puskariostjaid oli 25% ja salapiirituse ostjaid 10% illegaalse alkoholi ostjatest. Võrreldes eelnenud aastaga, on salaviina ostjate osakaal siiski langenud (2015. aastal ostis salaviina 81% illegaalse alkoholi ostjatest), pisut vähenes ka salapiirituse ostmine. Puskari ostjate osakaal on seevastu võrreldes 2015. aastaga märgatavalt suurenenud (2015. aastal ostis puskarit 6% salaalkoholi ostjatest).

Joonis 2.3. Illegaalse alkoholi tarbimise osakaal kangete alkoholsete jookide kogutarbimises (illegaalse alkoholi tarbijate hinnangute keskmine)

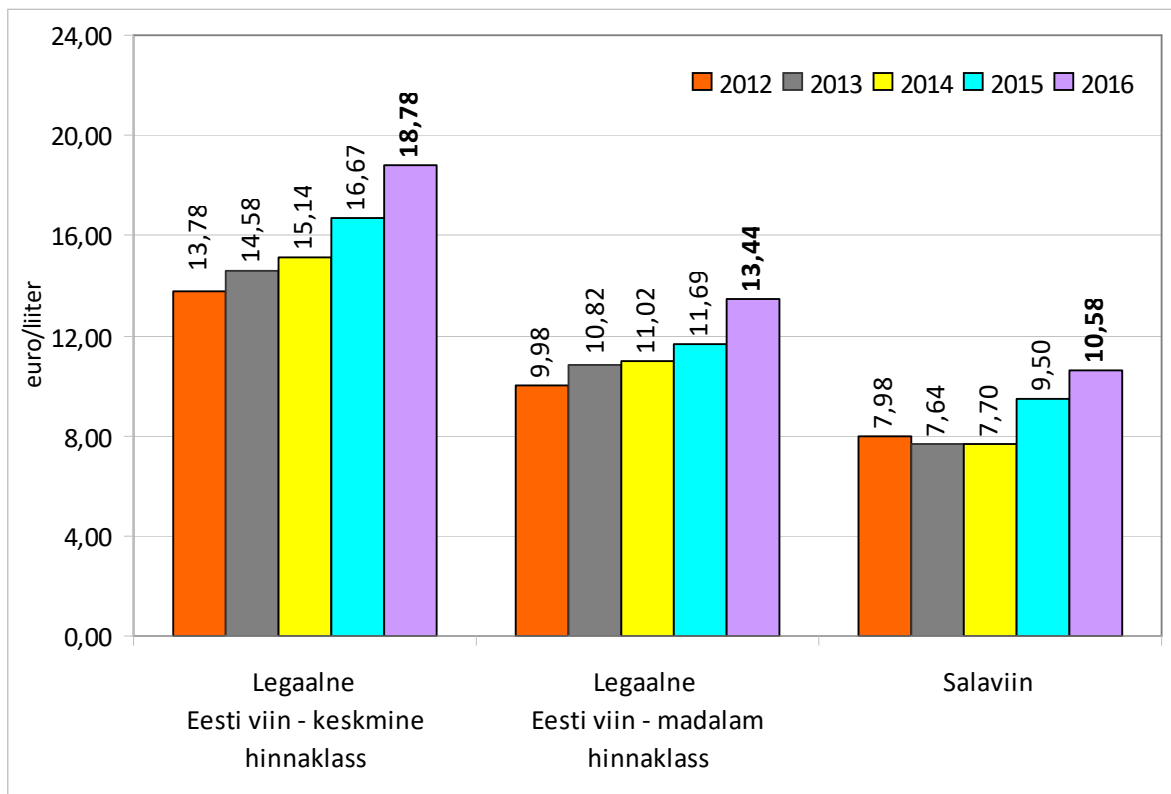
Joonis 2.4. Illegaalse alkoholi ostude jaotus jookide lõikes (% illegaalse alkoholi ostjatest)

Legaalset müüdavat alkoholi on maksustatud aktsiisiga, mille eesmärk on suurendada alkoholsete jookide kui tervistkahjustavate toodete müügihinda. Selle kaudu tahab riik piirata alkoholsete jookide kättesaadavust ja tarbimist. Alkoholiaktsiis on ka riigieelarve tulude üheks allikaks. Alkoholiaktsiisi on Eestis suurendatud kõigil viimastel aastatel, 2015. ja 2016. aastal tõusis aktsiis 15% aastas (varem 5% aastas). Maksutõusud jõuavad edasi ka alkoholsete jookide jaehindadesse, kuid tiheda konkurentsi tingimustes ei pruugi hinnad kasvada nii palju, nagu eeldaks aktsiisitõus. Nii on alkoholiaktsiisi osakaal Eestis müüdava viina keskmisest jaehinnast viimastel aastatel järjest suurenenud, mis näitab, et viina jaehinda hoitakse madalamana kasumi arvelt. Samas võimaldab poes müüdavate alkoholsete jookide jaehindade kasv tõsta hinda ka salaalkoholil, kuid et selle müügil ei maksta riigile

makse, annab see illegaalse alkoholi hangeldajale veelgi suurema kasumi. Tulenevalt aktsiisimäärade kiirest kasvust, tõusid poes müüdavate viinade hinnad nii 2015. ja 2016. aastal varasematest aastastest kiiremini. Kui 2016. aastal suurenesid madalama hinnaklassi viina hinnad pisut kiiremini kui keskmise hinnaklassi viina hinnad (vastavalt +15% ja +13%), siis aasta varem oli vastupidi ja keskmise hinnaklassi viinade hinnad kasvasid kiiremas tempos (+10%, madalama hinnaklassi viin +6%, vt joonis 2.5.). Kahe aastaga kokku on madalama hinnaklassi viinad muutunud 22% kallimaks ning keskmise hinnaklassi viinad 24% kallimaks. Salaviina hinnad on aga samal ajal tõusnud veelgi kiiremini ning nende keskmine hind on 37% suurem kui kaks aastat tagasi (2015. aastal tõusis salaviina hind 23% ja 2016. aastal 11%).

Joonis 2.5. Alkohoolsete jookide keskmised hinnad (eurot liitri eest)

Madalama hinnaklassi leaalne viin maksis 2016. aastal keskmiselt 27% rohkem kui salaviin. Võrreldes 2015. aastaga on hinnavahed suurenenud, sest 2015. aastal madalama hinnaklassi leaalset viina hinnatõus veel nii kõrge ei olnud ja siis müüdi seda salaviinast 23% kallimalt.

Küsitluse põhjal koostatud hinnangu järgi tarbisid Eesti elanikud 2016. aastal 1,4 miljonit liitrit illegaalset alkoholi. Lähtuvalt sellest, et 2016. aastast algas Läti suunalt intensiivne alkoholi sissevedu, sisaldab see 1,4 miljonit liitrit lisaks teadlikult tarbitud illegaalsele alkoholile ka välismaalt kaasa toodud koguseid, mida enda hinnangul illegaalset alkoholi mitte ostvad inimesed olid teiste käest ostnud. Kuna sellise alkoholi pealt ei tasuta riigile alkoholiaktsiisi, on tegemist samuti illegaalse alkoholiga. Seega, võttes arvesse nii teadlikult hangitud illegaalse alkoholi kui ka mitteteadlikult ostetud kogused, moodustas Eesti elanike poolt tarbitud salaalkohol kogu elanike poolt tarbitud viina (nii leaalsetest kui illegaalsest kokku) suhtes 19-23%. Kuigi tarbitud illegaalse alkoholi kogumaht jäi eelnenud aastaga võrreldes samaks, kasvas selle osakaal viina tarbimisest, sest viina müüginahud olid varasemast väiksemad.

2.2. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis

Eesti alkoholiturgu mõjutavad oluliselt riiki külastavad välituristid. Kogu Eesti alkoholimüügist on arvestatav osa turistide poolt kaasa viidud alkohol ja selle tarbimine kohapeal. Eesti elanike reaalse alkoholitarbimise leidmiseks tuleb välituristide ostetud või tarbitud kogused alkoholsete jookide müügist maha arvestada.

Eestit külastavad kõige rohkem soomlased ja sealsed turistid tarbivad ka enamiku välismaalaste poolt Eestis tarbitud alkoholist. Soome turistide silmas pidades on sadamapiirkonda rajatud arvukaid alkoholikauplusi ja -ladusid, kust turistil on alkoholi võimalik soodsalt kaasa osta nii jae- kui hulgi- kogustes. Lisaks kaldal asuvatele müügikohtadele, kaubeldaks alkoholiga laialdaselt ka laevapardal asuvates kauplustes. Soomest pärit alkoholiostjate suurt mõju Eesti alkoholiturule näitab Soome Tervise ja Heaolu Ameti uuring, mille järgi moodustab Eestist kaasaostetud alkohol 66% kogu Soome turistide poolt välismaalt toodud alkoholist, sealhulgas ulatub lahja alkoholi osatähtsus ligi 90%-ni ja õlle osas ligi 80%-ni³. Arvestades Eesti ja Soome alkoholihindade suuri erinevusi ning mugavaid transpordivõimalusi kahe riigi vahel, pole selles ka midagi üllatavat.

Kui 2015. aastat tabas Eesti turismisektorit langus, siis 2016. aasta oli väliturismi seisukohalt edukam. Eesti Panga avaldatud mobiilpositsioneerimise andmete järgi külastas Eestit 2016. aastal 5,96 miljonit välituristi ning välituristide kogukülastuste arv kasvas 1,9%. Saabunud turistide arv suurenes kõikidest Eesti naaberriikidest, sealhulgas saabus Soomest turistide rohkem 1,3% ning Venemaalt 4,2% (vt tabel 2.3). Kokku külastas Eestit 2016. al 2,27 miljonit külalist Soomest ning 0,85 miljonit külalist Venemaalt. Tabelis on lisaks piiri ületanud välismaalastele ära toodud ka Statistikaameti kogutud majutatud välituristide arv. Majutusasutustes ööbimistega saavutas välituristide arv rekordi ja kokku majutati 2016. aastal Eestis 2,06 miljonit välituristi (+6,6%). Kõige rohkem majutatud turiste saabus Soomest (951 tuhat) ja nende arv suurenes 4,9%, Venemaa turistidest ööbis Eesti majutusasutustes 201 tuhat ja seda oli 8,1% rohkem kui aasta varem.

Turistide alkoholitarbimise moodustavad toitlustusasutustes tarbitud ning kauplustest ja laevadest kaasa ostetud alkohol. Välituristide poolt kaasaostetud alkoholi hindamisel on kasutatud turismistatistikat, laevandusettevõtete ning suuremate alkoholitootjate ja maaletoojate andmeid. Turistide poolt kauplustest ja laevadest ostetud alkoholsete jookide kogused on toodud tabelis 2.4.

Välituristid ostsid 2016. aastal Eestist kaasa absoluutalkoholiks ümberarvestatuna 6,18 miljonit liitrit alkoholsete jooke (vt tabel 2.4.). Arvestuslikult osteti kauplustest alkoholsete jooke 4,08 miljonit liitrit ja laevadelt 2,10 miljonit liitrit. Absoluutalkoholiks ümberarvestatuna kasvas alkoholimüük välituristidele 1,3%, sealhulgas suurenes kaupluste müük 6,5%, kuid müük laevadelt vähenes 7,5%. Kõige enam on turistide poolt kasvanud viinamarjaveinide ja lahjade alkoholsete jookide ostmine (+3,5%). Õlut ostsid turistid 1,5% ning kangeid alkoholsete jooke 1,3% rohkem. Laevades müüdi suhteliselt enam õlut, mis moodustas ligi 40 % kõigist turistide õlleostudest, kauplustest osteti suhteliselt enam kaasa lahjasid alkoholsete jooke (71% kõigist lahjade alkoholsete jookide ostudest) ning kangeid alkoholsete jooke (68% kõigist kange alkoholi ostudest).

³ Alkoholijuominen matkustajatuonti 2016. Tilastoraportti 3/2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos .

Tabel 2.3. Eestit külastanud välisriikide kodanike arv (tuhat inimest)

	2013	2014	2015	2016	Muutus 2016/2015, +,- %
Piiri ületanud väliskülastajaid kokku	6113	6192	5729	5964	1,9
Soomest	2481	2433	2242	2272	1,3
Venemaalt	1108	1136	815	849	4,2
Lätist	511	522	545	579	6,2
Rootsist	269	237	211	224	6,2
Leedust	150	148	141	152	7,8
Muu riik	1594	1716	1775	1888	6,4
Majutatud väliskülastajate arv kokku	1940	1983	1929	2056	6,6
sh Soomest	895	916	907	951	4,9
Venemaalt	305	275	186	201	8,1
Lätist	105	113	128	142	10,9
Saksamaalt	102	113	116	126	8,6
Rootsist	74	72	71	74	4,2
Leedust	52	53	55	61	10,9
Suurbritanniast	43	46	48	49	2,1
USA-st	27	32	44	38	-13,6
Norrast	37	36	37	38	2,7
Itaaliast	27	27	30	34	13,3
Hispaania	23	26	28	32	14,3
Prantsusmaalt	23	24	25	29	16,0
Poolast	26	26	23	27	17,4

Allikas: SA, Eesti Pank, OÜ Positium LBS

Tabel 2.4. Välisturistide poolt kauplustest ja laevadelt kaasaostetud alkoholsete jookide kogused (miljon liitrit)

	2013	2014	2015	2016	'16/'15 +/- %
Õlu	24,3	26,9	26,0	26,4	1,5
Kange alkohol	8,1	8,0	7,9	8,0	1,3
sellest viin	5,4	5,3	5,2	5,3	1,9
konjak, viski jt	0,78	0,82	0,82	0,82	0,0
liköörid	1,5	1,5	1,4	1,3	-7,1
Vein	5,2	5,5	5,7	5,9	3,5
Lahjad alkohoolsed joogid	20,6	20,6	19,9	20,6	3,5
Kokku 100%-lises alkoholis	6,28	6,21	6,10	6,18	1,3

Välituristid ostsid absoluutalkoholina Eestist kaasa 6,18 miljonit liitrit alkohoolseid jooke ja võrreldes 2006. aastaga on turistide ostud suurenenud 65% (vt tabel 2.5).

Tabel 2.5. Välituristide kaasaostetud alkoholikogused aastas absoluutalkoholis 2011-2016 (kauplustest ja laevadelt kokku)

	2006	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kokku mln liitrit	3,74	4,80	5,30	6,28	6,21	6,10	6,18

Mis puudutab väliskülaliste alkoholitarbimist Eestis kohapeal, siis otsest uuringut selle kohta EKI ei teinud. Statistikaameti uuringute põhjal on välituristide tegevustest restoranides, kohvikutes ja pubides käimine kõige enam levinud vaba aja veetmise viisiks. Nii oli 2014. aastal eelnimetatud söögi- ja joogikohti Eestis käies külastanud 87% Soome ja 79% Venemaa ja 81% Läti turistidest.⁴ See tähendab, et muutused välituristide külastustes mõjutavad olulisel määral nende kohapealse alkoholitarbimise näitajaid. Hinnangulise välituristide alkoholitarbimise leidmisel ongi eelnenud aasta seisuga korrigeeritud turismisektori muutustega (turistide arv, kohalviibitud aeg, päritoluriikide struktuur, vt tabel 2.6).

Tabel 2.6. Välituristide poolt Eestis kohapeal tarbitud alkohoolsete jookide kogused aastas absoluutalkoholis 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kokku mln liitrit	0,97	1,09	1,20	1,30	1,24	1,27

Et saada kätte Eesti elanike poolt tarbitud alkoholikogused, tuleb alkoholimüügi numbritest maha lahutada nii turistide alkoholi kaasaostud kui kohapealne tarbimine. Seega arvati Eestis müüdüd alkoholikogustest välja kokku 7,45 liitrit absoluutalkoholina. Välituristide kaasaostud ja tarbimine Eestis moodustasid kokku ligikaudu 44% Eestis müüdavast legaalsest alkoholist (absoluutalkoholina).

Tabel 2.7. Välituristide poolt kauplustest ja laevadelt kaasa ostetud ja toitlustusettevõtetes tarbitud alkoholikogused aastas kokku 100%-lises alkoholisisalduses 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kokku mln liitrit	5,77	6,39	7,48	7,51	7,34	7,45

⁴ Väliskülastajate uuringud 2014. ja 2015. aastal. Statistikaamet

3. ELANIKE HINNANGUD ALKOHOLITARBIMISELE JA ALKOHOLIPOLIITIKALE

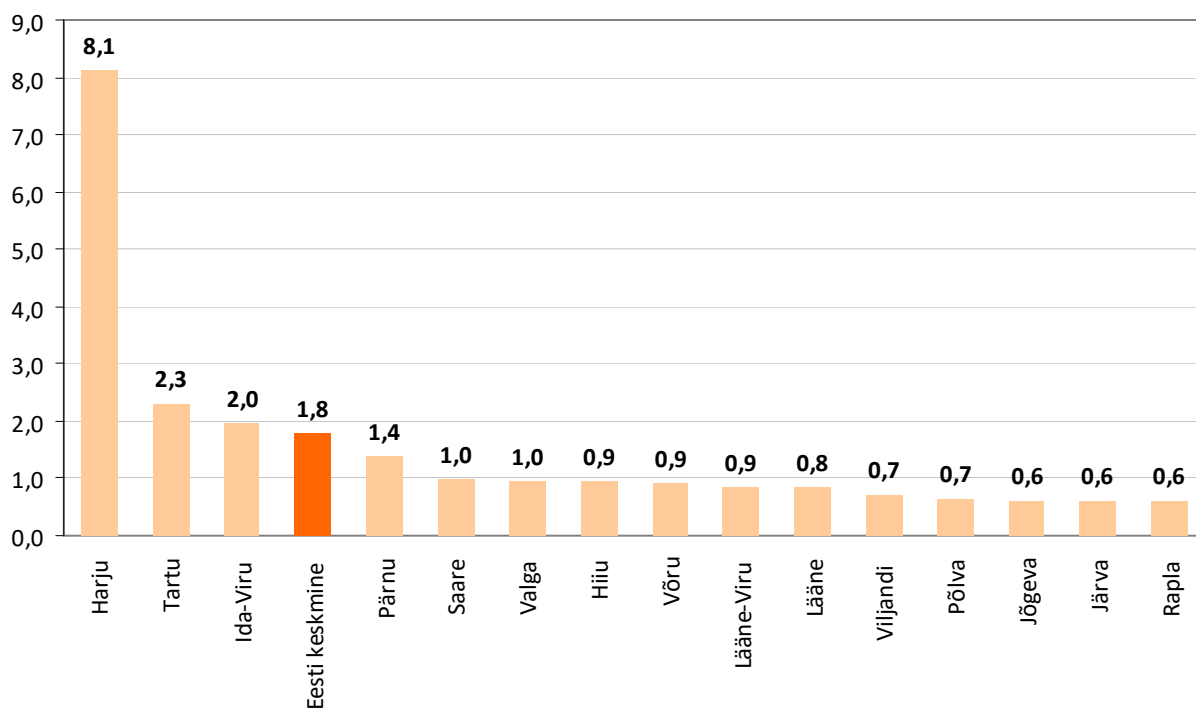
3.1. Alkoholi kättesaadavus

Alkoholi tarbimisel on seos selle kättesaadavusega. Varasemate aastate uuringute järgi on alkohol Eestis kergesti kättesaadav ja alkoholimüügilubade arv jätkab tõusu. Järgnevalt ülevaade arengutest alkoholi kättesaadavuse valdkonnas 2016. aastal, kus näitajateks kehtivate alkoholimüügilubade arv ja elanike hinnangud alkoholi müügikohtade kaugusele vastaja elukohast.

3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv

Alkoholi kättesaadavuse hindamisel on aluseks võetud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandustegevuse registri andmed kehtivate alkoholimüügilubade kohta maakohtades ja suuremates linnades ning tegevusalade lõikes (jaemüük, toitlustus ja hulgimüük)⁵. Kuna müügilube ei ole vaja igal aastal uuendada, siis sisaldab registri andmebaas müügilube, mis on välja antud enne 1. juulit 2014 igale tegevuskohale ning ka peale 1. juulit 2014 välja antud müügilube, mis haaravad mitu tegevuskohta. Tingimuste erinevuse tõttu ei saa kehtivate müügilubade arvu võrdsustada müügilubade arvuga.

Joonis 3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv 10 km² kohta 2017

⁵ Algandmed pärinevad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hallatavast majandustegevuse registrist seisuga 02.05.2017

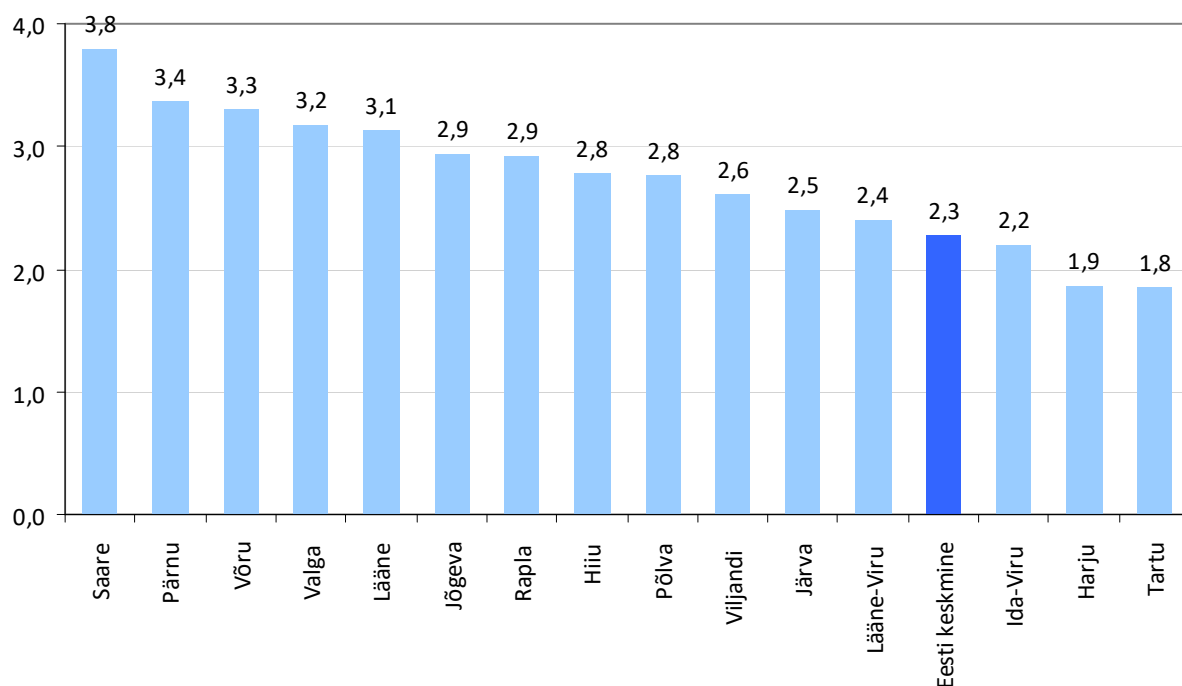
Majandustegevuse registri andmetel on alkoholi kättesaadavus kehtivate müügilubade näitaja põhjal veelgi parem ja seda igas Eesti maakonnas, v.a Harjumaal ja Tallinnas, kus kehtivaid müügilube on varasemast vähem. Alkoholi kättesaadavus on linnades jäänud oluliselt paremaks võrreldes maakoh- tade, suuremad võimalused alkoholi osta on suuremates linnades. Alkoholi jaemüügilubade kont- sentratsioon oli kõrgeim Pärnus, kus kehtivaid jaemüügilube oli 50, Tallinnas 47, Tartus 44 ja Viljan- dis 33 luba 10 km² kohta. Maakondades oli kehtivaid jaemüügilube oluliselt vähem, Hiiu-, Järva-, Lääne- ja Raplamaal 0,3 luba 10 km² kohta kuni 0,9 loani 10 km² kohta Tartumaal. Harjumaal oli maakondadest jätkuvalt enim kehtivaid alkoholi müügilube – 10 km² kohta 3 luba. Koos toitlustusas- tusega oli alkoholi müügilube enim Tallinnas, Pärnus ja Tartus, vastavalt 147, 133 ja 116 luba 10 km² kohta (joonis 3.1.1 ja tabel 3.1.1).

Tabel 3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv 10 km² kohta maakondades ja suuremates linnades 2017

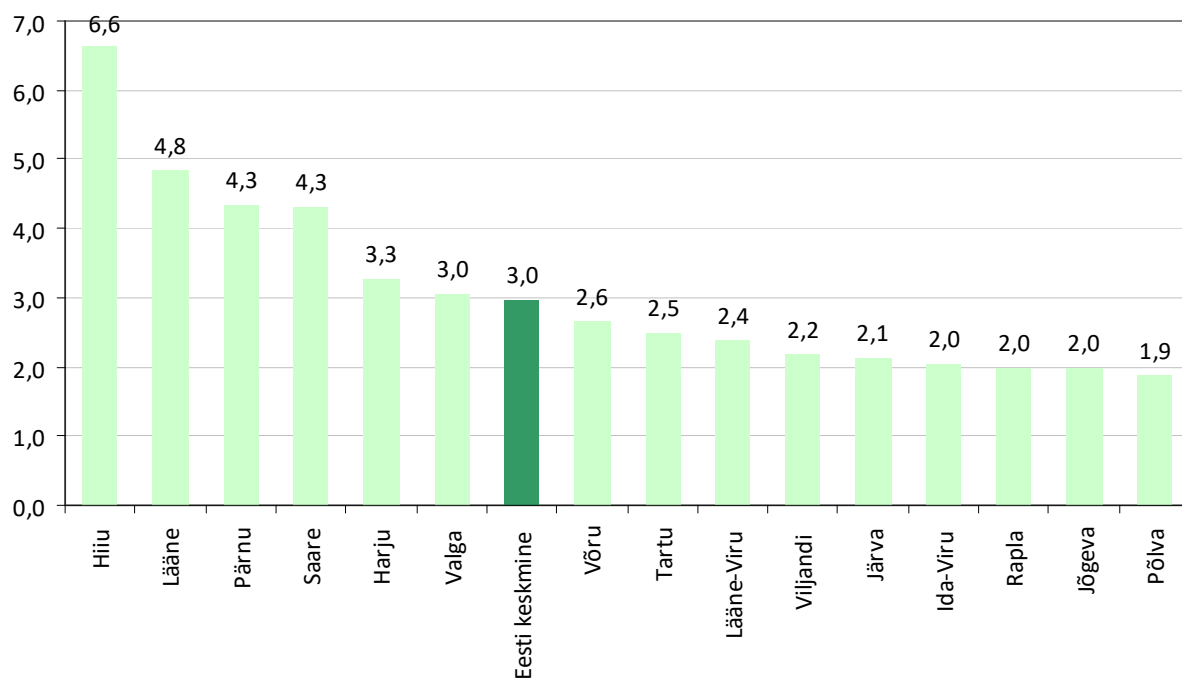
Maakond/linn	Jaemüük	Toitlustus	Kokku sh hulgemüük
Harju	2,5	4,4	8,1
Tallinn	47,3	99,8	170,2
Hiiu	0,3	0,6	0,9
Ida-Viru	1,0	0,9	2,0
Narva	14,5	11,1	27,9
Kohtla-Järve	15,2	9,3	26,0
Jõgeva	0,4	0,2	0,6
Järva	0,3	0,3	0,6
Lääne	0,3	0,5	0,8
Lääne-Viru	0,4	0,4	0,9
Põlva	0,4	0,2	0,7
Pärnu	0,6	0,8	1,4
Pärnu	49,7	83,4	140,3
Rapla	0,3	0,2	0,6
Saare	0,4	0,5	1,0
Tartu	0,9	1,2	2,3
Tartu	43,6	72,8	127,4
Valga	0,5	0,5	1,0
Viljandi	0,4	0,3	0,7
Viljandi	32,7	43,3	80,0
Võru	0,5	0,4	0,9
Kokku	0,7	0,9	1,8

Elanike arvu suhtes oli alkoholi jaemüügilube kõige enam Saaremaal, Pärnu- ja Võrumaal (vastavalt 3,8; 3,4 ja 3,3 luba 1000 elaniku kohta), kõige vähem aga Tartu- ja Harjumaal (1,8 ja 1,9 luba 1000 elaniku koh- ta, joonis 3.1.2).

Joonis 3.1.2. Alkoholi jaemüügilubade arv maakondades 1000 elaniku kohta

Joonis 3.1.3. Alkoholimüügilubade arv toitlustusasutustes maakondades 1000 elaniku kohta

Toitlustusasutustes omati kehtivaid alkoholimüügilube 1000 elaniku kohta kõige rohkem Hiiumaal (6,6), Läänemaal (4,8), Pärnu- ja Saaremaal (mõlemad 4,3), kusjuures müügilubade arv tõusis kõigis neis maakondades. Kõige vähem oli müügilubasid Põlvamaal (1,9) ning Ida-Viru-, Rapla- ja Järvamaal (kõik 2,0) (joonis 3.1.3). Registri andmetel jätkab alkoholimüügilubade arv tõusu. Kui kahel eelmisel aastal oli

kasv +9%, siis viimasel aastal 8%. 2017. aasta mai alguse seisuga oli Eestis 7850 kehtivat alkoholi-müügiluba, 2016. aastal 7296 müügiluba, kasv +7,6%. Võrreldes 2016. aastaga on müügilubade kasv olnud märgatavam hulgimüügi (+11,6%) ja toitlustuse valdkonnas (+9,5%), jaemüügiettevõtete puhul on müügilubade arvu kasv aeglustumas (+4,0%) (tabel 3.1.2).

Tabel 3.1.2. Kehtivate alkoholimüügilubade arv jae-, hulgimüüjatel ja toitlustusasutustel 2017 (02.05.2017 seisuga)

Maakond/ linn	Müügilube kokku		Müügilube jae-müüjatel		Müügilube hul-gimüüjatel		Müügilube toit-lustus-asutustel	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Harju	3753	3513	1254	1075	665	551	1834	1887
Tallinn	2963	2694	869	748	551	366	1543	1580
Hiiu	71	97	19	26	7	9	45	62
Ida-Viru	514	657	225	321	38	38	251	298
Narva	188	237	92	123	22	20	74	94
Kohtla-Järve	92	109	37	64	6	6	49	39
Jõgeva	123	160	66	92	2	6	55	62
Järva	120	149	62	76	7	8	51	65
Lääne	153	200	60	77	6	4	87	119
Lääne-Viru	380	311	229	143	27	26	124	142
Põlva	129	141	73	78	8	10	48	53
Pärnu	511	671	195	280	25	30	291	361
Pärnu	309	449	98	159	21	23	190	267
Rapla	147	177	73	100	10	9	64	68
Saare	247	287	109	127	10	16	128	144
Tartu	639	685	254	268	54	55	331	362
Tartu	435	497	152	170	38	43	245	284
Valga	154	196	68	97	5	6	81	93
Viljandi	175	244	87	125	10	14	78	105
Viljandi	88	120	39	49	6	6	43	65
Võru	180	214	94	112	6	12	80	90
Kokku	7296	7850	2868	2983	880	982	3548	3885

3.1.2. Alkoholimüügikoha kaugus elukohast elanike hinnangute alusel

Teiseks alkoholi kättesaadavuse näitajaks oli elanike hinnang lähima alkoholi müügikoha kauguse kohta oma elukohale. Uuringus osalejatel paluti määratleda, kui kiiresti on neil soovi korral võimalik alkoholi osta, st kas müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 minutit, kuni 30 minutit või rohkem kui 30 minutit.

Alkoholimüügilubade statistika järgi on alkoholi kättesaadavus varasemast veelgi parem, 2017. aasta mai alguse seisuga oli alkoholimüügilube 7850 ja trend on kasvav. Elanike hinnangud toetavad ülal- toodud statistikat ja alkohol on hinnangutele tuginedes järjest kättesaadavam. 87% vastanutest märkis 2016. aastal, et lähimasse alkoholi ostukohta jõudmiseks kulub 10 minutit või vähem, 11% vastanutel kulub müügikohani jõudmiseks kuni pool tundi ja 2% vastanutest rohkem kui pool tundi (tabel 3.1.3). 2015. aastal kulus 85%-il elanikest lähima alkoholi müügikohta jõudmiseni 10 minutit või vähem, 2016. aastal oli selliste elanike osakaal veidi tõusnud. Alkoholi saab lühema ajaga kätte Põhja- ja Kirde-Eestis (lisa 2.4).

Tabel 3.1.3. Alkoholi lähima müügikoha kaugus elukohast (% vastanutest)

		Aega kulub kuni 10 min		Aega kulub kuni 30 min		Aega kulub üle 30 min	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
keskmiselt		85	87	12	11	3	2
regioon	Põhja-Eesti	89	91	10	8	1	1
	Kesk-Eesti	81	84	14	12	5	4
	Kirde-Eesti	93	91	4	7	3	2
	Lääne-Eesti	87	82	12	15	1	3
	Lõuna-Eesti	75	82	20	15	5	3

3.2. Elanike hinnangud alkoholitarbimisele

Peatükis antakse ülevaade hinnangutest elanike isiklikule alkoholitarbimisele ja tarbimissagedustele. Lisaks analüüsitakse elanike eksperthinnanguid kaasmaalaste alkoholitarbimisele ja alkoholitarbimisega seonduvaid probleeme.

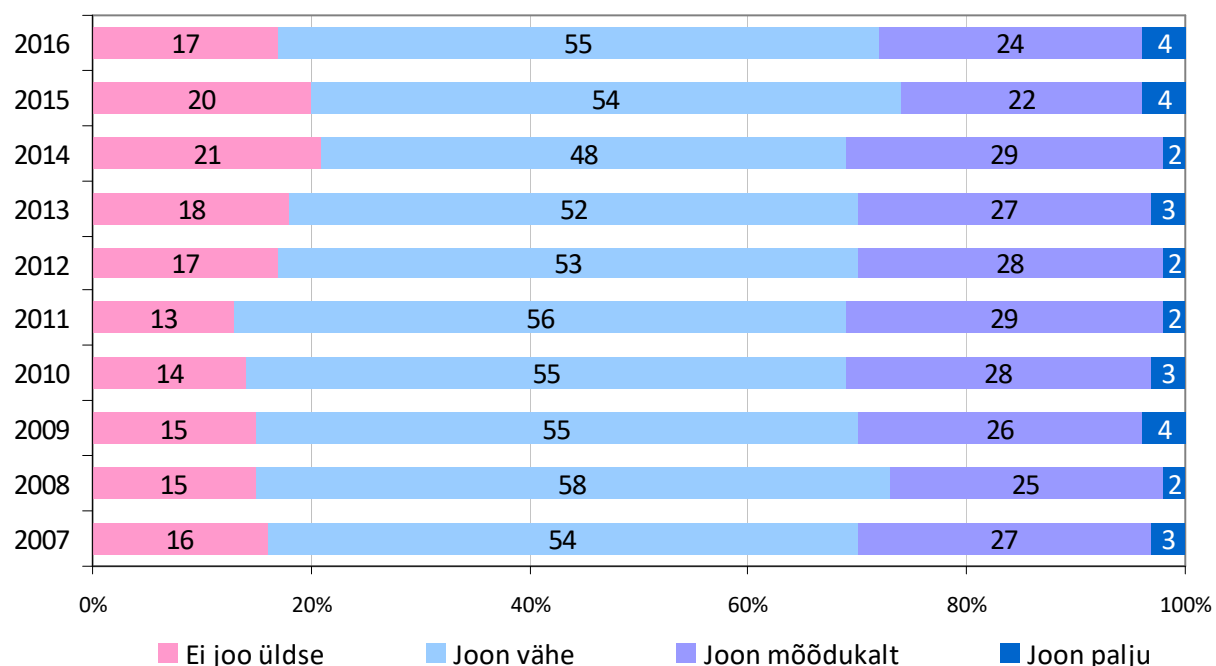
3.2.1. Elanike hinnangud isiklikule alkoholitarbimisele

Alkoholitarbimise sagedus

Isiklikku alkoholitarbimist hinnates arvestasid vastajad nii kangeid kui lahjasid alkohoolseid jooke ja märkisid vastuseks, kas nad *ei joo üldse, joovad vähe, joovad mõõdukalt* või *joovad palju*.

2016. aastal tarbis alkohoolseid jooke 83% elanikest, neist 55% vähe, 24% mõõdukalt ja 4% palju, mittetarbijaid oli 17%. Valdav osa elanikest peab oma isiklikku alkoholitarbimist väheseks, karsklasi on jäänud aasta jooksul vähemaks (-3%-punkti, muutus on 95%-tõenäosuse tasemel statistilise vea piires). Vähe, mõõdukalt ja palju alkoholi tarvitavate elanike osakaal ei ole aastaga oluliselt muutunud (joonis 3.2.1).

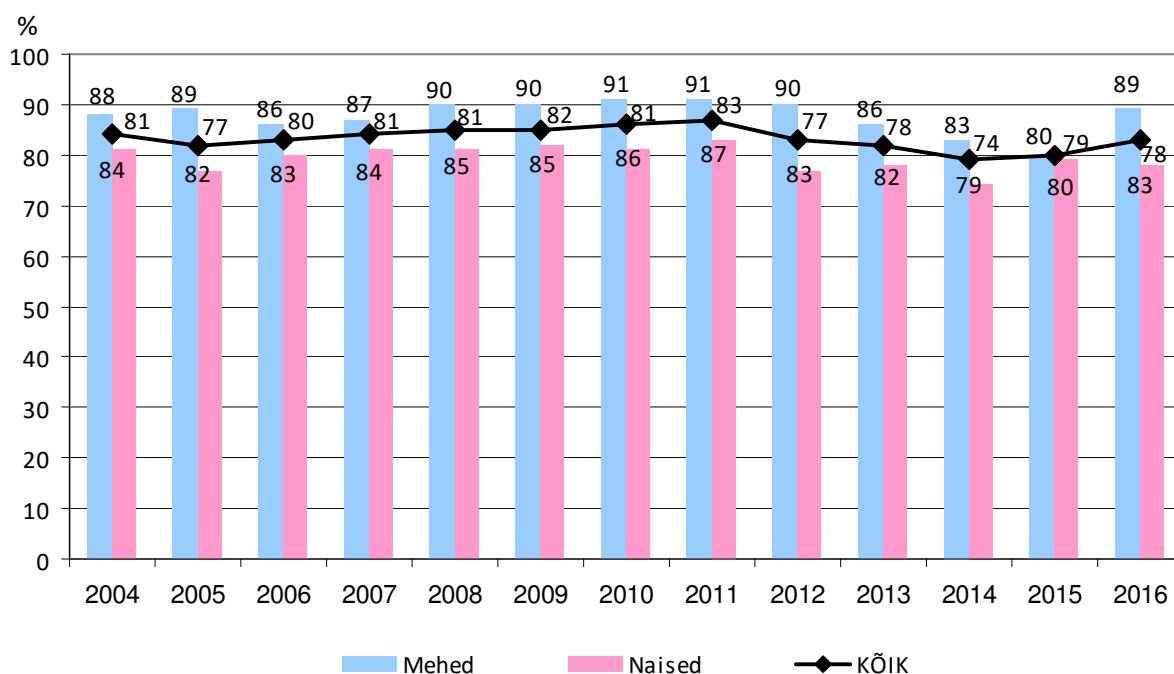
Joonis 3.2.1. Elanike hinnang alkoholi isiklikule tarbimisele (% vastanutest)

Alkoholitarbijate osakaal ei ole aasta jooksul märkimisväärselt suurenenud, aasta jooksul toimunud osakaalu suurenemine (+3%-punkti) ei ületa statistilise vea piire. Ka tarbimiskogused on jäänud samale tasemele. Kui 2015. aastal hindas 76% vastanutest oma alkoholitarbimist väheseks või mõõdukaks, siis 2016. aastal oli selliseid vastajaid 79%. Mõõdukalt alkoholi tarvitavate vastajate osakaal suurenes aasta jooksul 22%-lt 24%-ni ja vähete alkoholitarbijate osakaal 54%-lt 55%-ni, rohkelt alkoholi tarvitavaid vastanuid oli nii 2015. kui 2016. aastal 4%.

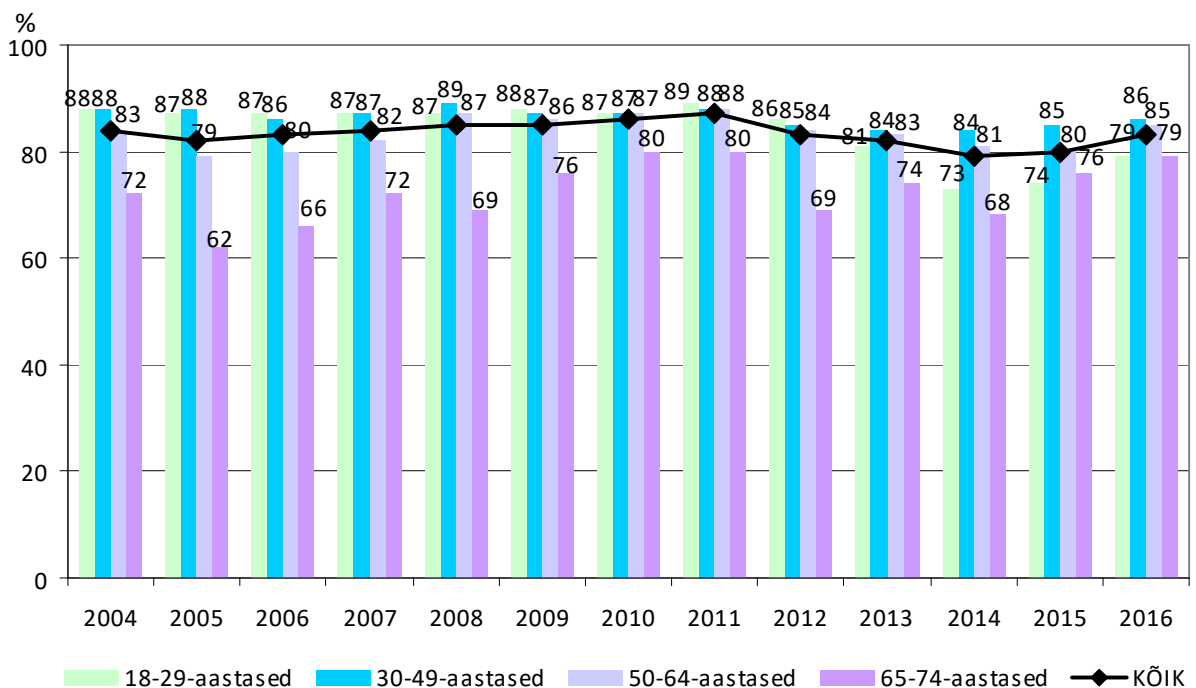
Alkoholsete jookide tarbimisharjumused, sh tarbimise sagedus ja jookide eelistused olid 2016. aastal enim mõjutatud vastaja soost, vanusest ja sissetuleku suuruselt. 2016. aastal tarbis alkohoolseid jooke 89% meestest ja 78% naistest (2015. aastal 80% meestest ja 79% naistest). Meeste hulgas on alkoholi tarvitamine pöördunud kergele tõesule, alkoholitarbijate osakaal suurenes aastaga +9%-punkti (väheste tarbijate osakaalu kasv), naiste alkoholitarbimine ei ole aastaga muutunud (-1%-punkt). Seega on meeste hulgas taas alkoholitarbijaid rohkem kui naiste hulgas, mis on olnud aastaid tavapärane (joonis 3.2.2). Nii naised kui mehed hindasid valdavalt oma alkoholitarbimist 2016. aastal väheseks. Kui naistest jäi 2016. aastal vähe 61%, mõõdukalt 15% ja palju 2%, siis meestest vastavalt 49%, 33% ja 7%. Võrreldes 2015. aastaga ei ole naiste alkoholitarbimise sagedus oluliselt muutunud (2015. a jäi 63% naistest vähe, 15% mõõdukalt, 1% palju). Teist aastat järjest on aga meeste alkoholitarbimise sagedust iseloomustanud vähenenud tarbimine mõõduka tarbimise asemel (2015. aastal jäi 45% meestest vähe, 29% mõõdukalt ja 6% palju (lisa 2.4).

Joonis 3.2.2. Alkoholitarbijate osakaal meeste ja naiste hulgas (% vastanutest)

Alkoholitarbimises on teatud eripära ka vanuserühmade lõikes, nii on teist aastat järjest olnud iga viies noor ja eakas täiskarsklane, kuid kõigis vanuserühmades on tüüpiliseks vähenenud alkoholitarbimine. 2016. aastal tarbis alkoholi 79% 18-29-aastastest noortest, 86% 30-49-aastastest, 85% 50-64-aastastest ja 79% üle 64-aastastest (2015. a 74%, 85%, 80% ja 76%) (joonis 3.2.3). Noorte hulgas püsib kolmandat aastat järjest trend tarbida vähem alkoholi, mittetarbijate osakaal ei ole vähenenud, kuid vähenenud tarbimine suureneb mõõduka tarbimise arvelt. Kui 2014. aastal tarbis 33% noortest alkoholi mõõdukalt, 2015. aastal 26%, siis 2016. aastal vaid 20%. Keskealiste hulgas on alkoholitarbimine kõige enam levinud, 30-49-aastastest tarbis alkoholi 86% ja 50-64-aastastest 85% vastajarühmast.

Joonis 3.2.3. Alkoholitarbijate osakaal vanuserühmades (% vastanutest)

Sissetulekute suurus on oluline alkoholitarbimise mõjutaja. Sarnaselt varasematele uuringutele kehtib seaduspärasus, et mida suurem on sissetulek, seda suurem on alkoholitarbijate osakaal ja alkoholi tarbimise sagedus. Kõikides sissetuleku rühmades märkisid vastajad sagedamini, et nad tarbivad alkoholi vähe, kuid erinevus on mõõdukalt ja rohkelt alkoholi tarbivate elanike, samuti karsklaste osakaaludes. Suurima sissetulekuga elanike rühmast (vastaja kuu netosissetulek pereliikme kohta ületas 900 €) tarbis alkoholi 89%, neist 51% vähe, 30% mõõdukalt ja 8% palju. Tarbimise sagedus ei ole aastaga vähenenud ning mõõdukaid ja rohkelt alkoholi tarbivaid elanikke oli selles sissetulekurühmas ülejäänud sissetulekurühmadega võrreldes endiselt rohkem (30% ja 8%, 2015. a 31% ja 8%). Väiksema sissetulekuga elanikud (kuu netosissetulek pereliikme kohta kuni 300 €) tarbivad alkoholi teistest vähem ja harvemini (77%, neist 57% vähe, 18% mõõdukalt ja 2% palju). Jõukuse kasvades valitakse kahjuks sagedamini elustiil, millega käib kaasas alkoholi tarbimine. Kuna need valikud ja harjumused ei ole aastaga vähenenud, püsib vajadus tähelepanu juhtimiseks tervislikumatele alternatiividele.

Väheste, mõõdukate ja rohkete alkoholitarbijate alkoholi tarbimissagedused

Järgnevalt alkohoolsete jookide eelistustest ja tarbimise sagedustest. Alkoholitarbijad (83% kõigist vastanutest) jagunesid tarbimissageduse järgi kolme rühma: kes enda hinnangul joovad vähe (55% kõigist vastanutest), joovad mõõdukalt (24%) ja joovad palju (4%). Tabelis 2.1 on toodud välja 2016. aasta novembri seisuga isiklikult vähe, mõõdukalt või palju alkoholi tarbivate elanike veinide ja vahuveinide, õlle, viina, muu kange alkoholi, siidri ja *long drinkide* tarbimise sagedused. Tarbimissageduste skaala punkti ei joonud novembris asemel kasutati 2016. aasta uuringus sõnastust *mõned korrad*

aastas. Alkohoolsed joogid on järjestatud vastavalt tarbijate osakaalule alates suurema tarbijaskonnaga joogist, milleks oli väheste alkoholitarbijate puhul vein ja vahuvein ning mõõdukate ja rohkete alkoholitarbijate puhul õlu.

Väheseid alkoholitarbijad eelistavad endiselt juua veine ja vahuveine (87%), kuid iga teine tarbib muud kanget alkoholi (56%) ja õlut (56%), siidreid (46%), viina (40%), *long drinke* ja kokteile (39%). Vähesed alkoholitarbijad on võrreldes mõõdukate ja rohkete tarbijatega tagasihoidlikud ja tarbivad valdavalt veine või vahuveine või muud kanget alkoholi mõned korrad aastas, igapäevaseid tarbijaid ei ole ja 1-2 korda nädalas alkoholi tarbimine on väga erandlik. Sagedamini joodi veine – 64% mõned korrad aastas, 22% 1-3 korda kuus ja 1% sagedamini.

Tabel 3.2.1. Alkohoolsete jookide tarbimissagedused (alkoholitarbijate hinnangud oma tarbimise kohta, %)

	Ei joo seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
<i>% tarbijatest, kes joovad enda hinnangul alkoholi VÄHE (55% kõigist vastanutest)</i>					
Vein, vahuvein	13	64	22	1	0
Muu kange alkohol	44	49	6	1	0
Õlu	44	30	21	4	1
Siider	54	36	8	2	0
Viin	60	36	4	0	0
<i>Long drink</i> , kokteil	61	32	6	1	0
<i>% tarbijatest, kes joovad enda hinnangul alkoholi MÕÕDUKALT (24% kõigist vastanutest)</i>					
Õlu	18	15	28	31	8
Vein, vahuvein	21	37	28	13	1
Viin	22	44	28	6	0
Muu kange alkohol	27	44	25	4	0
<i>Long drink</i> , kokteil	51	33	12	3	1
Siider	55	30	10	5	0
<i>% tarbijatest, kes joovad enda hinnangul alkoholi PALJU (4% kõigist vastanutest)</i>					
Õlu	12	13	9	28	38
Vein, vahuvein	13	39	30	12	6
Viin	18	40	25	9	8
Muu kange alkohol	20	34	36	5	5
<i>Long drink</i> , kokteil	26	39	14	9	12
Siider	30	36	10	12	12

Mõõdukate tarbijate eelistused on kaldunud aastaga rohkem õlle poole (tarbis 82% tarbijarühmast), kuid meelsasti juuakse ka veine ja vahuveine, viina ning teisi kangeid alkohoolseid jooke (79%, 78% ja 73% tarbijarühmast), *long drinke* ja kokteile (49%) ning siidreid (45%). Tarbimine on sagedasem võr-

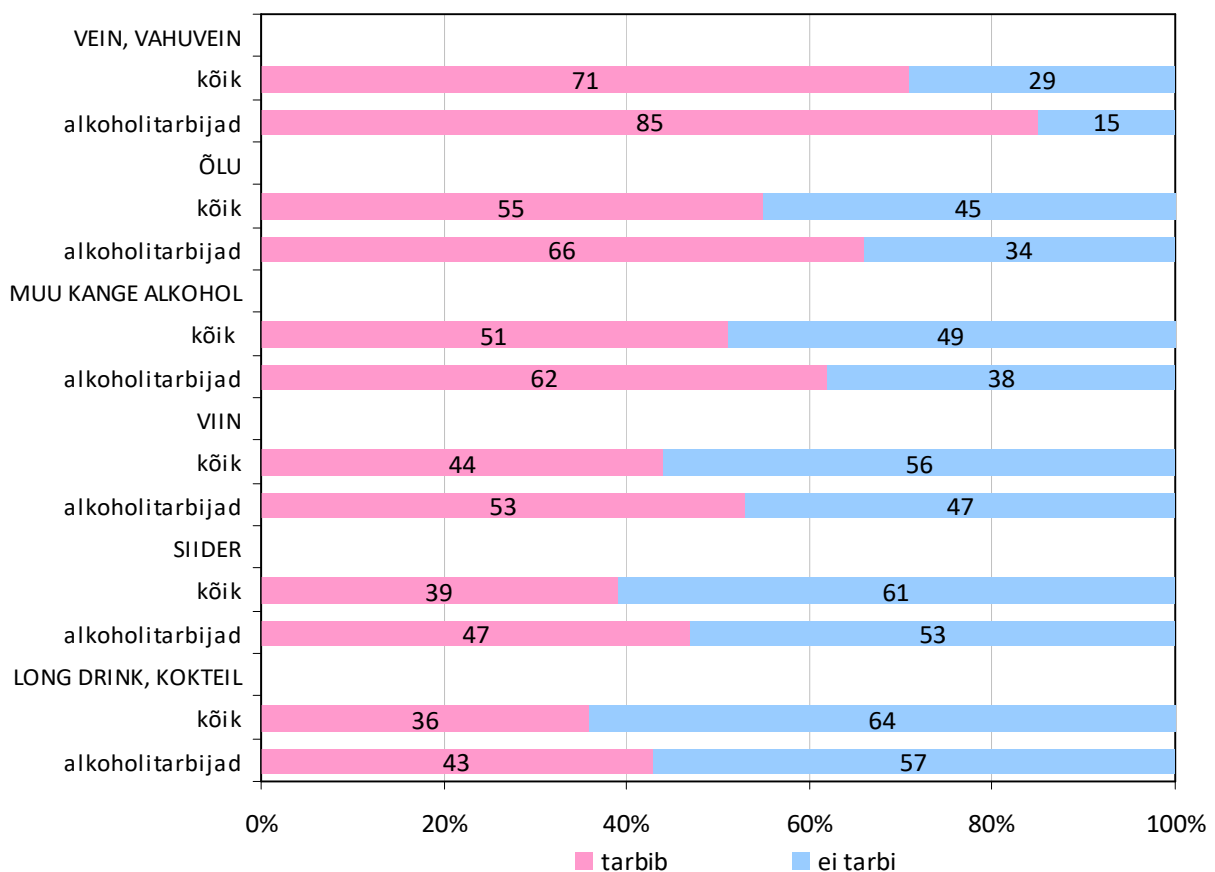
reldes väheste alkoholitarbijatega, kuid igapäevased tarbijad peaaegu puuduvad, va õlu, mida tarbib kord nädalas või sagedamini 39% tarbijarühmast (2015. a 40%). Iganädalane õllejoomine on jätkuvalt populaarne. Sagedamini tarbitav jook on õlu, mida 31% mõõdukatest tarbijatest joob 1-2 korda nädalas, 28% 1-3 korda kuus, 8% peaaegu iga päev, 15% mõned korrad aastas ja 18% eelistavad õllele teisi alkohoolseid jooke. Veini joob 28% mõõdukatest tarbijatest 1-3 korda kuus, 14% kord nädalas või sagedamini, 37% mõnel korral aastas ja 21% eelistab veinile teisi alkohoolseid jooke.

Kolmanda tarbijarühma moodustavad enda hinnangul **palju alkoholi joovad** elanikud. Kui mõõdukalt või vähe alkoholi tarbivad elanikud ei joo reeglina iga päev ega tarbi enamasti iganädalaselt alkoholi, siis rohkete alkoholitarbijate käitumine on erinev. Kõiki alkohoolseid jooke tarbitakse rohkem, kuid ülekaalukalt eelistatakse juua õlut, mida tarbib 88% tarbijarühmast, neist 66% iganädalaselt. Veini ja vahuveini joob 87%, viina 82%, muud kanget alkoholi 80%, *long drinke* ja kokteile 74% ja siidrit 70% tarbijarühmast.

Lahjade ja kangete alkohoolsete jookide tarbimissagedused

Veinid ja vahuveinid on elanike hulgas olnud populaarseimad alkohoolsed joogid ja olid eelistatumad ka 2016. aastal, kusjuures tarbijaid on veelgi juurde tulnud. 2016. aasta novembris tarbis veine (koos vahuveinidega) 71% vastanutest (2015. a 67%). Õlut tarbis 55% (2015. a 51%) ja muud kanget alkoholi (v.a viin) 51% vastanutest (2015. a 49%). Õlle joojaid on veidi juurde tulnud. Viina tarbis 44% vastanutest (2015. a 46%), siidreid 39% ja *long drinke* 36% (2015. a vastavalt 40% ja 40%). Long drinke ja kokteilide tarbijaid on aastaga vähemaks jäänud (joonis 3.2.4).

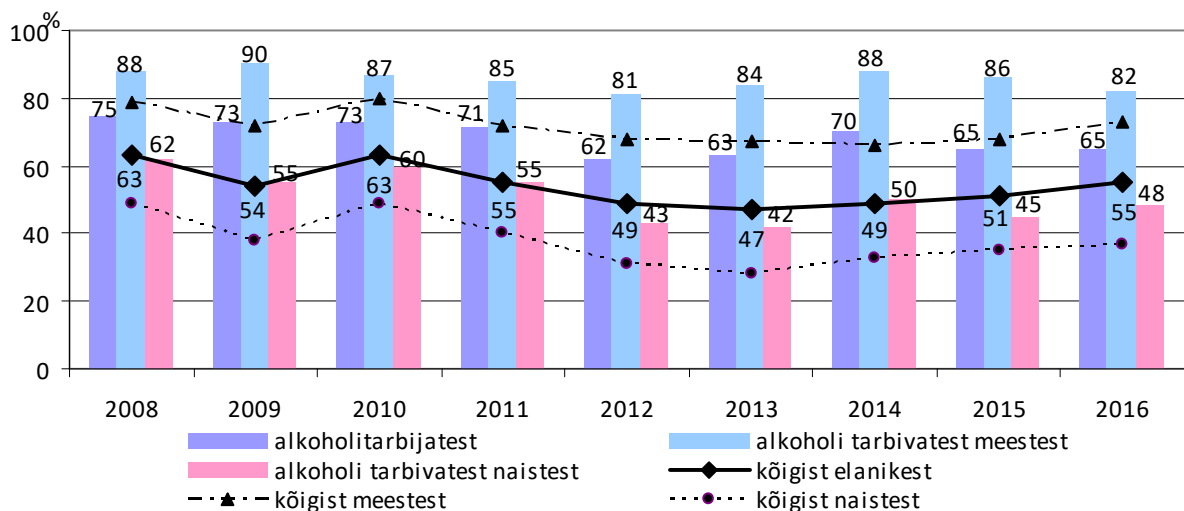
Joonis 3.2.4. Alkohoolsete jookide tarbimine (tarbijate ja mittetarbijate osakaal, %)

Alkoholitarbijad eelistavad endiselt lahjasid alkohoolseid jooke kangetele – tarbijaid on rohkem ja juuakse sagedamini.

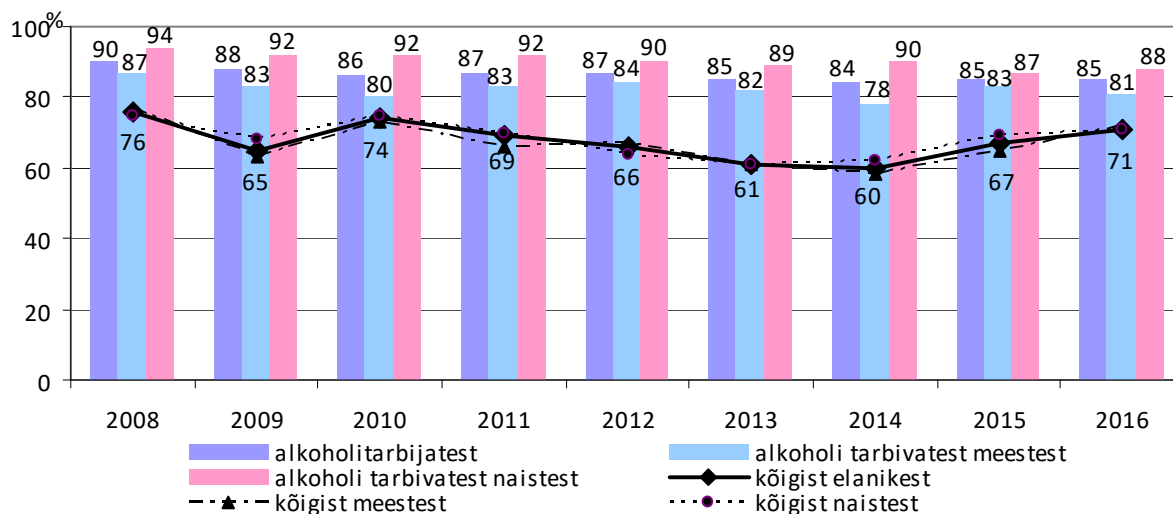
ÕLU on jäänud kõige sagedamini tarbitavaks alkohoolseks joogiks: iga päev joob õlut 5%, paar korda nädalas 13%, 1-3 korda kuus 23% alkoholitarbijatest. 46% küsituses osalenud alkoholitarbijatest märkis, et ei ole õlle tarbimise kogust aasta jooksul muutnud, kuid 27% tarbib vähem ja 5% rohkem või hakkas tarbima, ülejäänud kas loobusid tarbimisest või ei tarbinud juba varem. Õlut võib nimetada meeste joogiks, sest seda tarbib 82% meessoost ja 48% naissoost alkoholitarbijatest ning mehed joovad õlut tunduvalt sagedamini: 8% meessoost alkoholitarbijatest joob õlut iga päev, 21% paar korda nädalas ja 30% 1-3 korda kuus (naissoost alkoholitarbijatest vastavalt 1%, 5% ja 15%). Soolised erinevused õlle tarbimises püsivad. Õlut ei joonud 2016. aastal üldse 52% nais- ja 18% meessoost alkoholitarbijatest. Vähemalt kord kuus või sagedamini õlut joovatest tarbijatest olid 75% mehed ja 25% naised ja see proportsioon ei ole aastaga muutunud. Õlut joovad eelkõige keskealised, igakuistest tarbijatest oli 22% vanuses 18-29 aastat, 42% 30-49-aastased, 27% 50-64-aastased ning 9% üle 64 aastased, st 69% tarbijatest olid vanuses 30-64 aastat. Tarbijaskonna osakaal kõigist elanikest on alates 2012. aastast tõusnud, kuid alkoholi tarbivate meeste hulgas on võrreldes 2015. aastaga õllejoojaid vähem (joonis 3.2.5).

Joonis 3.2.5. Õlle tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

VEIN on Eestis kõige suurema tarbijaskonnaga alkohoolne jook ja seda nii meeste kui naiste hulgas. Kui õlut juuakse kõige sagedamini, siis veinid ja vahuveinid on tarbimissageduselt järgmised. Tüüpiline tarbimissagedus on mõned korrad aastas, kuid 1-3 korda kuus või sagedamini joob veine 30% alkoholitarbijatest, sh 1-2 korda nädalas 5% ja igapäevaselt 1%. 2016. aastal jõi 54% alkoholitarbijatest veine või vahuveine samades kogustes võrreldes 2015. aastaga, 30% tarbis enda hinnangul vähem, 4% rohkem või hakkas veini jooma ja 12% loobus tarbimisest. Kuid tarbijaskonna osakaal kõigist elanikest on alates 2014. aastast tõusnud. Vähemalt kord kuus või sagedamini veini joovatest tarbijatest olid 44% mehed ja 56% naised ja veini joovad enim keskealised – 72% igakuistest tarbijatest oli vanuses 30-64 aastat. Igakuistest tarbijatest 18% olid 18-29-aastased, 45% 30-49-aastased, 27% 50-64-aastased ja 10% üle 64-aastased (joonis 3.2.6).

Joonis 3.2.6. Veinide ja vahuveinide tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

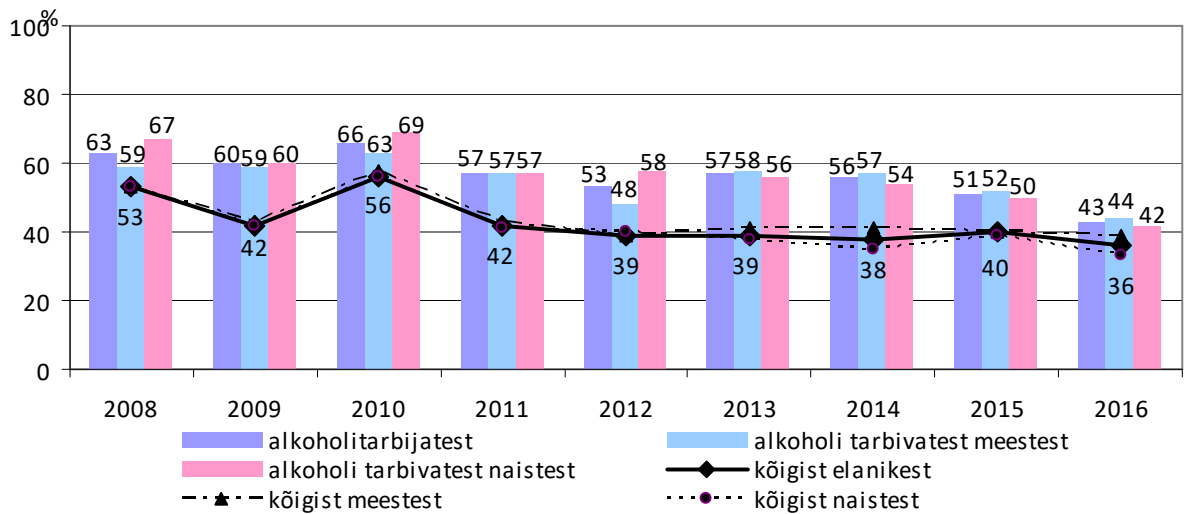

LONG DRINKE ja *KOKTEILIJOOKE* juuakse üha vähem. Kui 2015. aastal jõi seda jooki 51% alkoholitarbijatest, siis 2016. aastal 43%, kellest igakuiseid tarbijaid oli vaid 11%. Tarbimiskoguste muutust hinnates märkis 44% alkoholitarbijatest, et nad loobusid tarbimisest, 31% tarbis sama palju, 22% vähem ja 3% rohkem või hakkas tarbima. *Long drinke* ja kokteile eelistavad nooremad, alla 50-aastaste igakuiste tarbijate osakaal oli 77%, neist 18-29-aastasi 43% ja 30-49-aastasi 34%. *Long drinke* ja kokteili jooki eelistavad pigem eestlased kui mitte-eestlased. Meeste ja naiste tarbimisharjumused on sarnased ega ole aasta jooksul muutunud. *Long drinkide* ja kokteili jookide tarbimine on naistel languses alates 2008. aastast, meestel alates 2013. aastast (joonis 3.2.7).

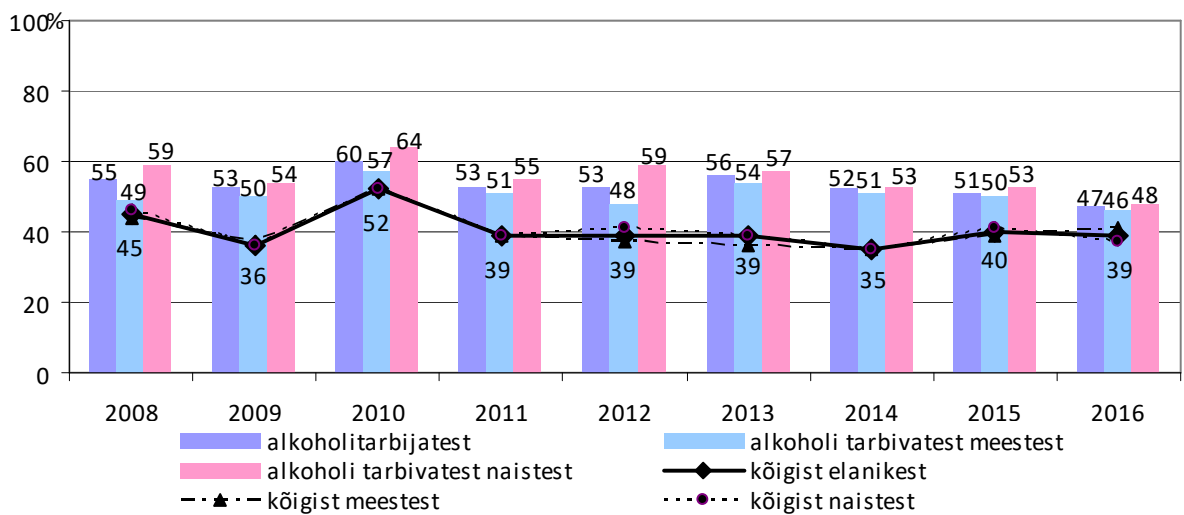
SIIDRITE tarbimine on alkoholitarbijate hulgas vähene, see on jäänud noorte joogiks, mida 2016. aastal tarbis 47% alkoholitarbijatest, igakuiseid tarbijaid oli 12%. Tarbijaskonnast 80% olid alla 50-aastased, sh 18-29-aastasi 45% ja 30-49-aastasi 35%, 18% 50-64-aastased ja 2% üle 64-aastased. Siidrit eelistavad tarbida eestlased ja veidi enam naised, need tendentsid püsivad. Alkoholitarbijad on siidrite tarbimist oluliselt vähendanud (joonis 3.2.8).

VIINA ja muud kanget alkoholi juuakse harvemini kui veini ja õlut, kuid sagedamini kui siidrit ja teisi lahjasid alkohoolseid jooke. Viina tarbis 2016. aastal 53% alkoholitarbijatest, 72% meestest ja 33% naistest, igakuiseid viinajoojaid oli 15% alkoholitarbijatest. 70% igakuistest viinatarbijatest olid 30-64-aastased, sh 36% vanuses 30-49 aastat ja 34% vanuses 50-64 aastat. Tarbimine langeb alates 2009. aastast, kusjuures alkoholi tarbivad naised eelistavad viinale teisi alkohoolseid jooke, alkoholi tarbivate meeste hulgas on viina tarbimine jäänus stabiilseks alates 2014. aastast (joonis 3.2.9, tabel 3.2.2).

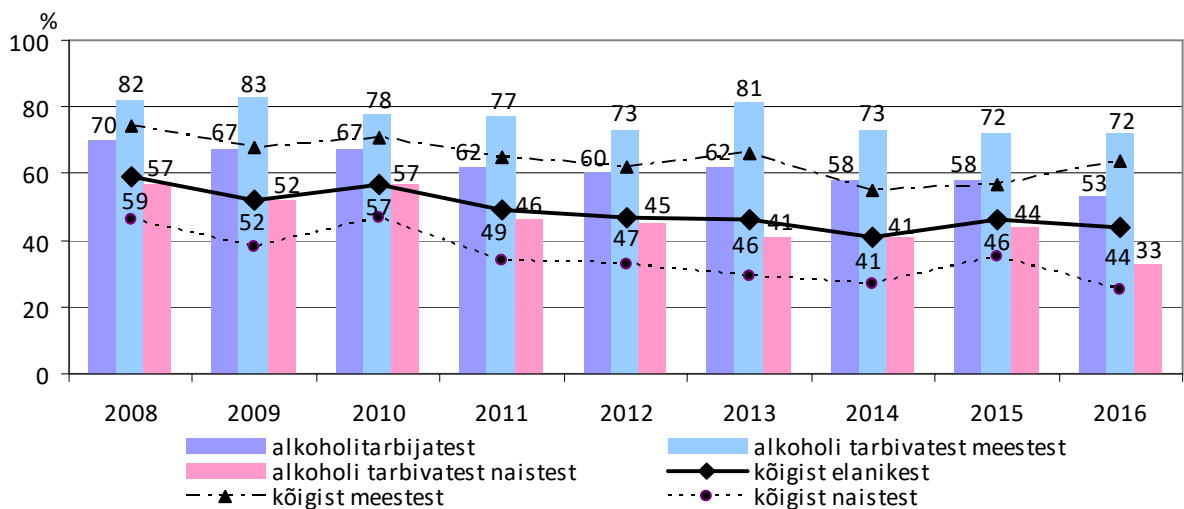
Joonis 3.2.7. Long drinkide, kokteilide tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

Joonis 3.2.8. Siidri tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

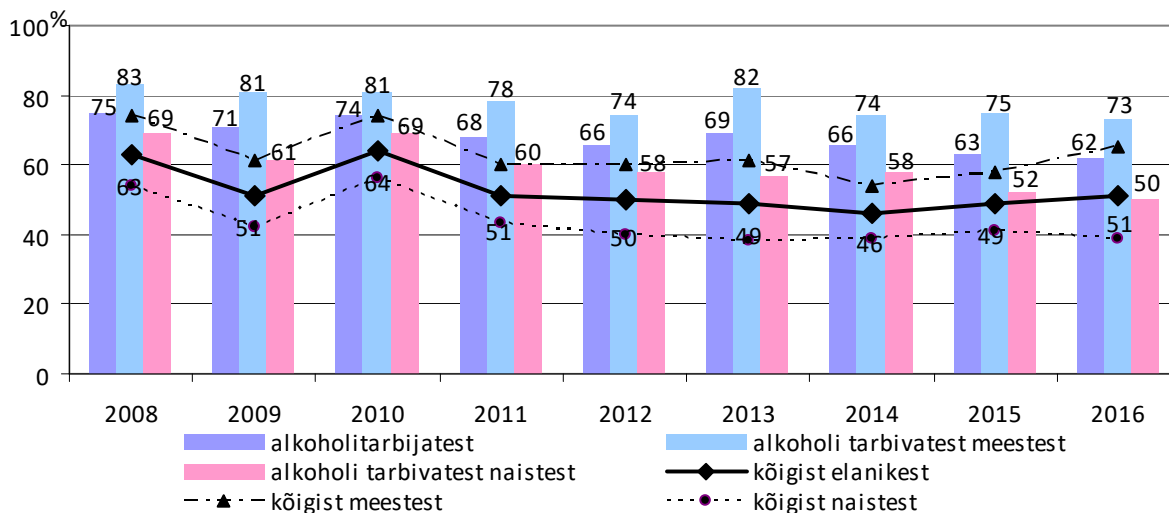

Joonis 3.2.9. Viinatarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

MUUD KANGET ALKOHOLI (konjak, viski, brändi jms) juuakse sagedamini mõned korrad aastas. Tarbimine on stabiilne, 2016. aastal tarbis muud kanget alkoholi 62% alkoholitarbijatest, 73% meestest ja 50% naistest, igakuiseid tarbijaid oli 15% alkoholitarbijatest. Igapäevast kange alkoholi tarvitamist tõdes sarnaselt varasemate aastate uuringutele vaid 1%, st igapäevased viinajoojad jätsid ankeedile vastamata või alahindasid tarbitud alkoholikoguseid.

Joonis 3.2.10. Kange alkoholi tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2016 (%)

Tabel 3.2.2. Kangete alkoholsete jookide tarbimissagedused vanuse ja soo lõikes (% alkoholitarbijatest)

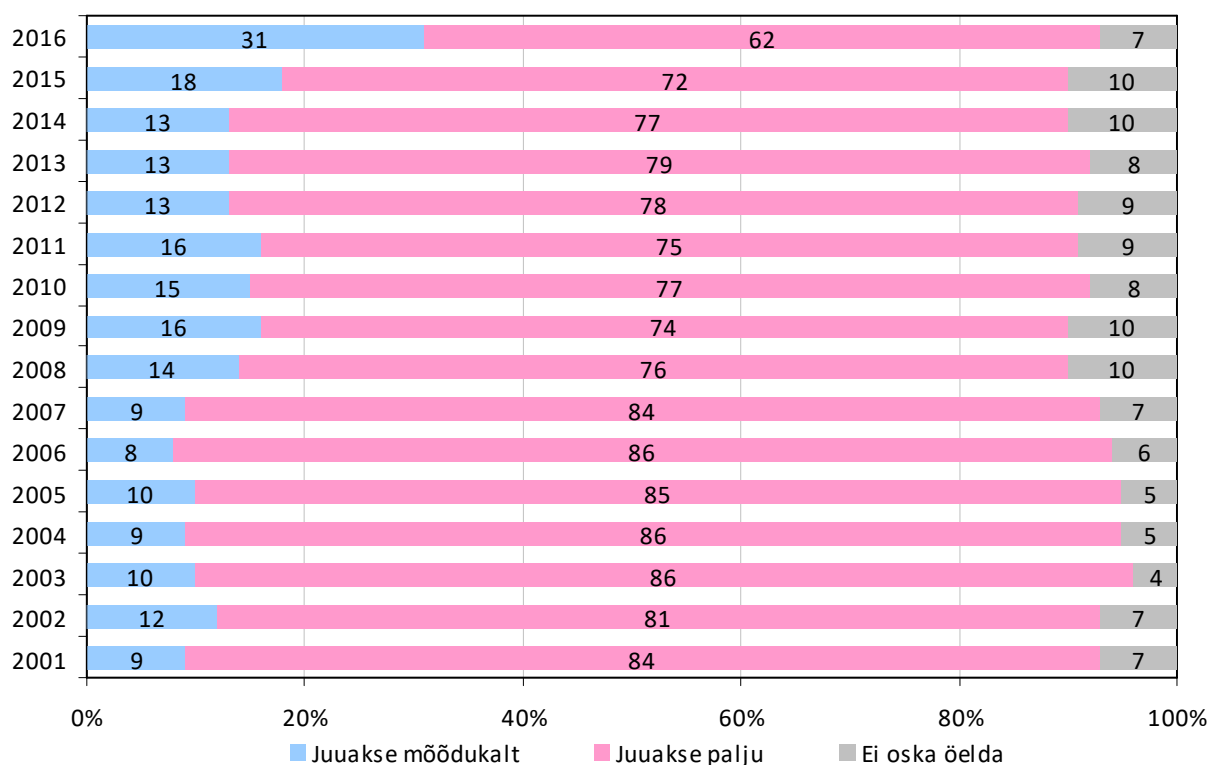
	Ei joo seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõi 1–3 korra kuus	Jõi 1–2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
VIIN					
keskmiselt	47	38	12	2	1
vanus					
18–29-aastased	51	37	10	2	0
30–49-aastased	50	36	11	2	1
50–64-aastased	45	37	14	3	1
65–74-aastased	38	47	14	1	0
sugu					
naised	67	27	4	2	0
mehed	28	48	20	3	1
MUUD KANGE ALKOHOL (VISKI, BRÄNDI, LIKÖÖR jne)					
keskmiselt	38	47	13	2	0
vanus					
18–29-aastased	34	49	16	1	0
30–49-aastased	39	47	12	2	0
50–64-aastased	42	43	12	2	1
65–74-aastased	35	50	12	3	0
sugu					
naised	50	43	7	0	0
mehed	27	50	18	4	1

3.2.2. Elanike hinnangud alkoholitarbimisele Eestis ja seonduvad probleemid

Elanike eksperthinnangute aegrida kaasmaalaste alkoholitarbimise kohta ulatub aastasse 2001. 2016. aastal paluti vastajatel hinnata, milliseks nad hindavad eestimaalaste praegust alkoholitarbimist valides nelja variandi vahel, kas *juuakse vähe*, *juuakse mõõdukalt*, *juuakse palju*⁶ või *ei oska öelda*. Joonisel 2.11 on kokku liidetud variantide *juuakse vähe* ja *juuakse mõõdukalt* vastuste osakaalud (3% + 28%), kuna *juuakse vähe* hinnangut ei kasutata igal aastal, käesoleval aastal valis selle hinnangu 3% vastanutest.

Elanike hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimise suhtes on muutunud mõõdukamaks, kuigi endiselt ollakse valdavalt seisukohal, et eestimaalased joovad palju. 2016. aastal oli märkis 62% vastanutest, et juuakse palju, 28% hindas alkoholitarbimist mõõdukaks ja 3% väheseks (2015. a vastavalt 72%, 17% ja 1%) ning 7% hoidus hinnangut andmast. Ka teiste riikide uuringud kinnitavad trendi, et reaalse alkoholitarbimise vähenemisega kaasneb ka elanike hinnangute nihe mõõdukuse suunas.

Joonis 3.2.11. Elanike hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele 2004–2016 (% vastanutest)

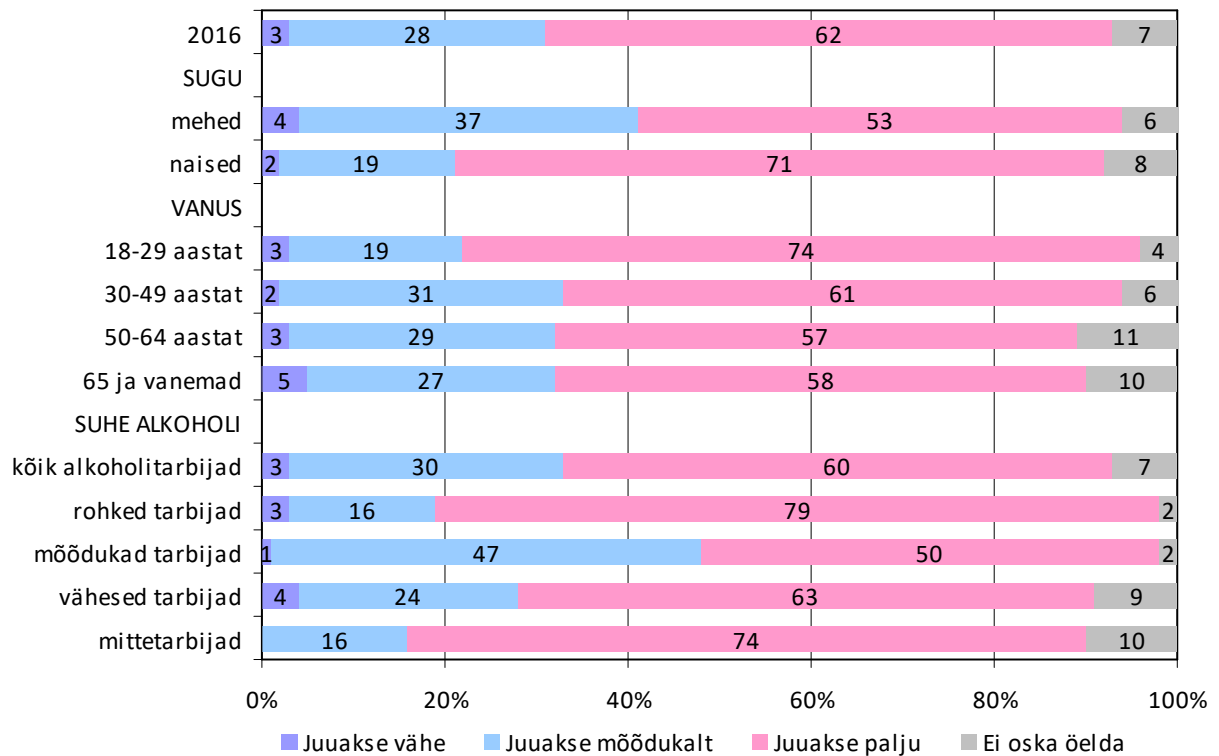

Säilinud on tendents hinnata kaasmaalaste alkoholitarbimist kriitilisemalt võrreldes isikliku tarbimisega. Isiklikule tarbimisele hinnangut andes märkis 55% vastanutest, et nad joovad vähe, kuid eestimaalaste tarbimise kohta andis *juuakse vähe* hinnangu vaid 3% vastanutest; isiklikult tarbis mõõdukalt alkoholi 24% vastanutest, kuid mõõdukalt tarbib alkoholi 28%, isiklikult tunnistas rohkem alkoholitarbimist 4% vastanutest, kaasmaalaste rohkem alkoholitarbimist märkis 62% vastanutest. Elanike negatiivne eksperthinnang eestimaalaste alkoholitarbimise kohta on alates 2004. aastast tunduvalt paranenud. 2016. a andis kaasmaalaste alkoholitarbimisele *juuakse palju* hinnangu 62% vastanutest, 2015. a 72%, 2014. a 77%, 2013. a 79% ja 2004. a 86% vastanutest.

⁶ Alates 2015. aastast sisaldub vastusvariant *juuakse liiga palju* vastusvariandis *juuakse palju*.

Kõigis elanike rühmades märgiti valdavalt, et kaasmaalased joovad liiga palju. Hinnangud olid enim mõjutatud vastaja isiklikust suhtest alkoholi ja soost (joonis 3.2.12, lisa 2.1). Üldiselt kehtis tendents, et mida vähem ise alkoholi tarbiti, seda kriitilisemad oldi kaaskodanike üldise alkoholitarbimise suhtes. Rahvusvahelistest uuringutest on teada, et üldist alkoholitarbimise numbrit kasvatavad riigis oluliselt väiksem suurtarbijate grupp, siis vastuolu enesehinnangu ja eksperthinnangu vahel on loogiline.

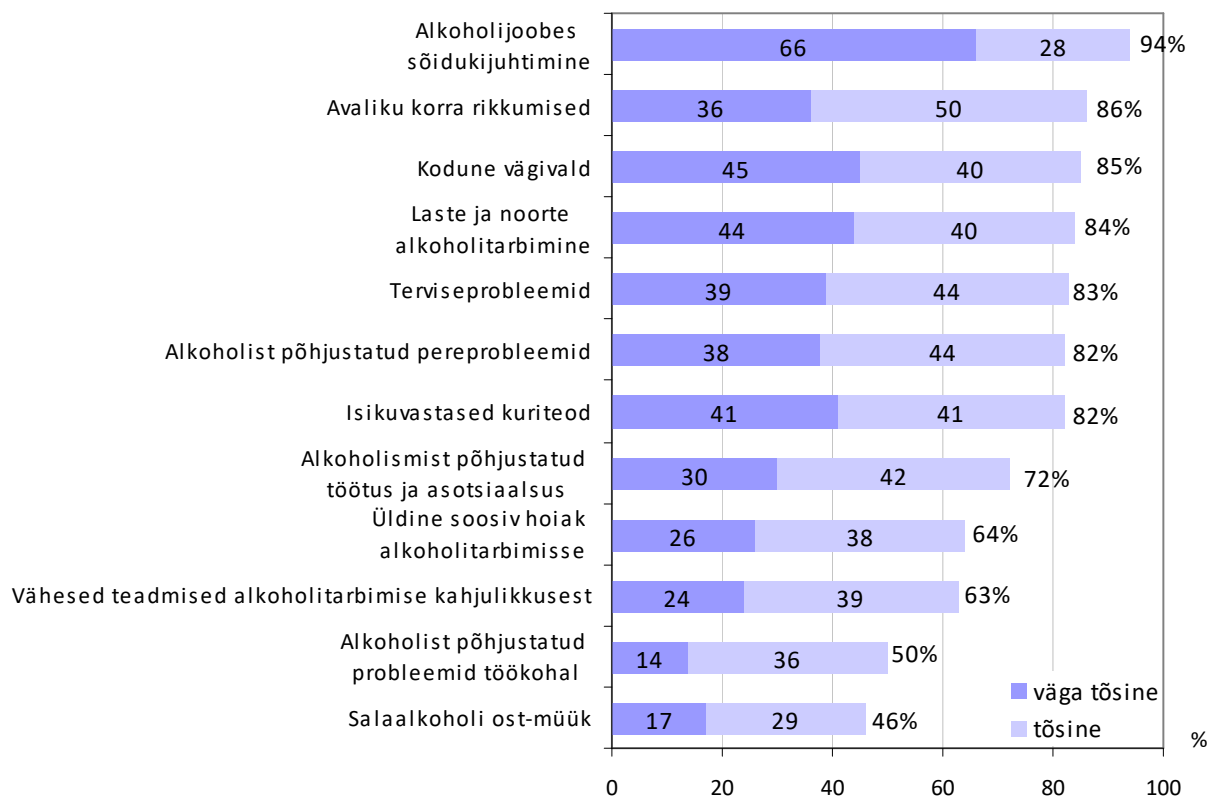
Joonis 3.2.12. Elanike rühmade hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele (% vastanutest)

Elanike hinnangud alkoholitarbimisest tulenevate probleemide tõsidusele Eestis näitavad suunda, millele peaks ühiskonnas rohkem tähelepanu pöörama, aastatel 2009–2016 antud hinnangute aegri-da viitab jätkuvatele valupunktidele. Varasemate uuringutega sarnaselt avaldasid vastajad arvamust, kas tegemist on *väga tõsise, tõsise probleemiga või probleem ei ole tõsine*. Kui hinnangut ei osatud anda, märgiti ankeeti *ei oska öelda*.

Alkoholitarbimisega seonduvatel probleemidel olid elanike hinnangul 2016. aastal kõige teravamad alkoholijoores sõidukijuhtimine, avaliku korra rikkumised, kodune vägivald, laste ja noorte alkoholitarbimine, terviseprobleemid, alkoholist põhjustatud pereprobleemid ja isikuvastased kuri-teod, mida märkis kaheksa või enam vastajat kümnest. Viimase kahe aasta jooksul ei ole elanike hin-nangul toimunud olulist muutust paremusele, probleemid püsivad ja tähelepanu keskpunkti on joo-bes sõidukijuhtimise kõrval tõusnud kodune vägivald ja avaliku korra rikkumised (joonis 3.2.13, tabel 3.2.3).

Joonis 3.2.13. Elanike hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis 2016. aastal (% vastanutest)

2016. aastal pidas alkoholijoobes sõidukijuhtimist tõsiseks probleemiks 94% vastanutest, neist 66% väga tõsiseks ja 28% tõsiseks probleemiks, 3% vastanutest ei pidanud probleemi tõsiseks ja 3% ei osanud hinnangut anda. Hinnangud olid sarnased 2015. aastale ja probleemiga tegelemise vajadus püsivalt ülioluline. Hinnangud olid samasuunalised kõikides elanike rühmades, kuid mehed ja mõõdukalt või palju alkoholi tarbivad elanikud hinnangud ei näe probleemi niivõrd teravalt kui naised, karsklased ja vähe alkoholi tarbivad elanikud (lisa 2.7).

Aastaga on elanike hinnangul muutunud pakilisemaks lahenduse leidmine avaliku korra rikkumistele seoses alkoholitarbimisega (*väga tõsine + tõsine probleem* 2016. a 86%, 2015. a 81%). Samuti püsivad aktuaalsena koduse vägivalda probleemid (2016. a 85%, 2015. a 83%), mis avalikkuses terve aasta jooksul olnud suurema tähelepanu all. Naiste hinnangul on probleemid teravamad ja samamoodi arvasid vähesed alkoholitarbijad ja karsklased. Kui alkoholiga seonduv kodune vägivald oli probleem 92% naiste hinnangul (56% *väga tõsine + 36% tõsine probleem*), siis sama arvas 77% meestest, kuhu mehed pidasid seda pigem tõsiseks (44%) kui väga tõsiseks probleemiks (33%). Kaheksa elanikku kümnest märkis probleemina alkoholist põhjustatud pereprobleeme (82%) ja isikuvastaseid kuritegusid (82%).

Laste ja noorte alkoholitarbimine on endiselt ühiskonna valupunkt, tõsiseks probleemiks pidas seda 84% vastanutest (44% väga tõsiseks ja 40% tõsiseks), 7% vastanutest ei pidanud probleemi tõsiseks ja 9% ei osanud hinnangut anda. Olulist muutust paremusele ei ole aasta jooksul toimunud. Naised näevad laste ja noorte alkoholitarbimises tõsisemat probleemi kui mehed (89% naistest ja 78%

meestest). Alkoholi vähene isiklik tarbimine või mittetarbimine muutis samuti hinnangud kriitilisemaks.

Laste alkoholitarvitamisega pea samaväärseks valupunktiks olid alkoholitarbimisega kaasnevad terviseprobleemid, mida märkis 83% vastanutest (2015. a 86%), neist 39% pidas seda probleemi väga tõsiseks, 44% tõsiseks, 8% ei pidanud tõsiseks ja 9% ei osanud hinnata. Sarnaselt 2015. aasta uuringule olid naiste ja karsklaste hinnangud kriitilisemad võrreldes meeste ja mõõdukate alkoholitarbijatega. Kui kaasnevaid terviseprobleeme pidas tõsiseks 88% naistest ja 91% karsklastest, siis meestest vastavalt 77% ja mõõdukatest alkoholitarbijatest 71%.

Seitse elanikku kümnest märkis tõsise probleemina alkoholismist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust (72%, 81% naistest ja 62% meestest), kuus elanikku kümnest ühiskonna üldist soosivat hoiakut alkoholitarbimisse (64%, 73% naistest ja 55% meestest) ja väheseid teadmisi alkoholitarbimise kahjulikusest (63%, 69% naistest ja 55% meestest). Üldist alkoholitarbimist soosivat hoiakut toodi probleemina esile varasemast vähem (2016. a 64%, 2015. a 68%). Iga teine elanik pidas tõsiseks probleemiks Eestis alkoholitarbimisest tingitud probleeme töökohal (50%) ja salaalkoholi ostmise või müümisega seonduvad probleeme (46%).

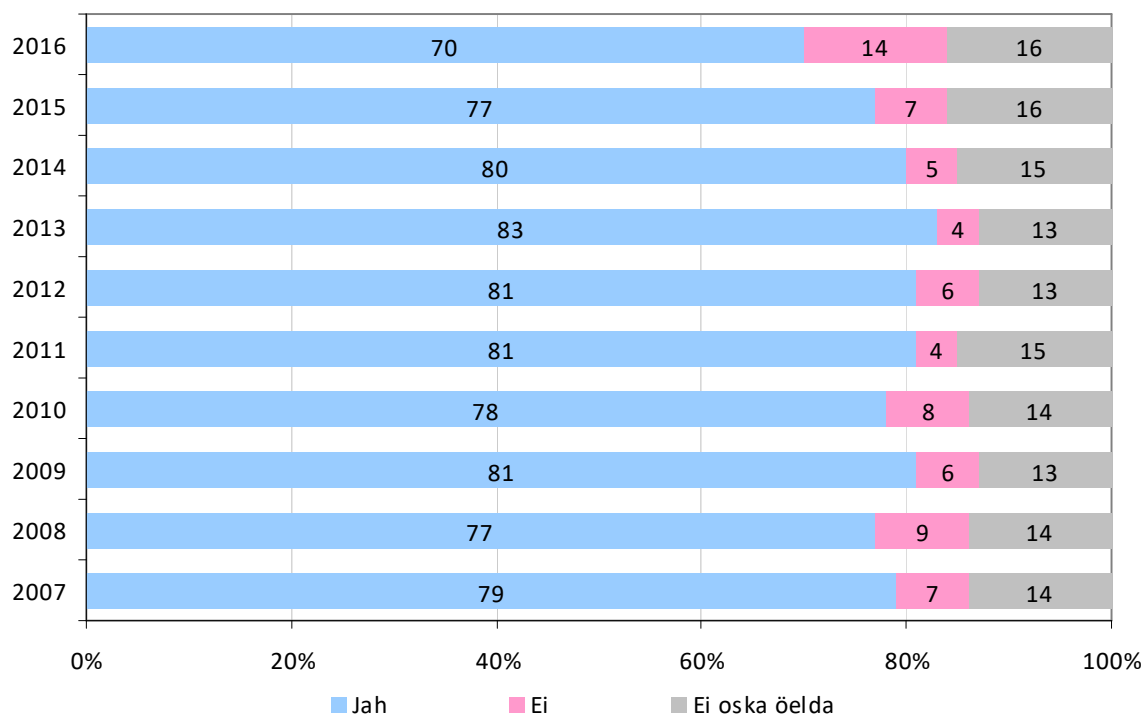
Ülaltoodust järeldub, et alkoholitarbimisega kaasnevad probleemid ei kaotanud 2016. aastal teravust vaatamata alkoholitarbimise vähenemistrendile. Eestis tuleks 70% vastanute hinnangul vähendada elanike alkoholitarbimist, 14% ei pidanud seda vajalikuks ja 16% puudus seisukoht (2015.a vastavalt 77%, 7% ja 16%). Aasta jooksul on tunduvalt suurenenud nende elanike osakaal, kelle hinnangul ei ole vaja elanike alkoholitarbimist vähendada ja see võib-olla teadmisesest, et tarbimine ongi Eestis vähenemistrendis (joonis 3.2.14, lisa 2.2).

Kuigi kõikides elanike rühmades peeti vajalikuks elanike alkoholitarbimise vähendamist, siis hoiakut mõjutas oluliselt vastaja isiklik suhe alkoholiga. Sallivamad olid alkoholitarbimise suhtes mehed ja mõõdukalt alkoholi tarbivad vastajad. Karsklastest pidas vajalikuks elanike alkoholitarbimist vähendada 85%, vähestest tarbijatest 74%, mõõdukatest 52% ja rohketest tarbijatest 65% (joonis 3.2.15).

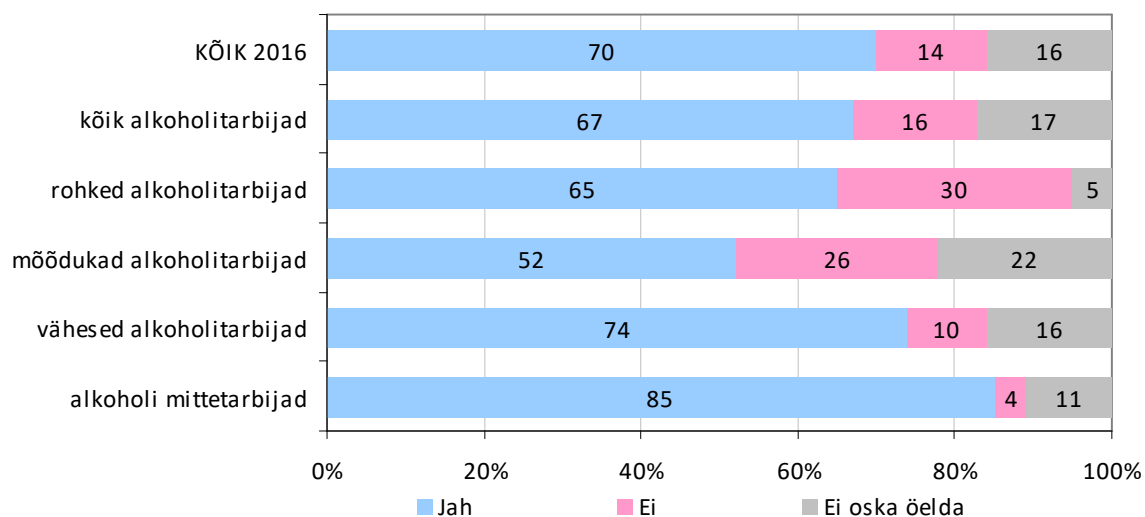
Tabel 3.2.3. Elanike hinnangud alkoholiga seonduvate probleemide tõsidusele Eestis aastatel 2009–2016 (% vastanutest)

	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine	62	33	51	42	58	38	58	35	65	30	58	34	68	26	66	28
Avaliku korra rikkumised	38	51	28	57	31	56	32	56	31	56	25	57	30	51	36	50
Kodune vägivald	44	45	38	46	37	48	43	45	41	43	38	46	42	41	45	40
Laste ja noorte alkoholitarbimine	60	34	57	34	55	37	54	36	56	33	48	38	50	36	44	40
Terviseprobleemid	38	47	34	52	39	50	37	52	38	51	35	52	35	51	39	44
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	47	41	44	38	44
Isikuvastased kuriteod	45	45	37	48	40	48	41	45	38	46	30	51	35	46	41	41
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	33	43	33	44	35	46	35	44	35	45	32	45	29	41	30	42
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse	24	41	26	40	25	42	24	43	28	42	23	43	28	40	26	38
Vähesed teadmised alkoholi tarbimise kahjulikkusest	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	39
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal	13	34	11	31	13	33	14	33	12	36	10	34	12	36	14	36
Salaalkoholi ost-müük	19	31	14	34	14	37	16	36	13	37	13	31	13	24	17	29

Joonis 3.2.14. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis aastatel 2007–2016 (% vastanutest)

Joonis 3.2.15. Karsklaste ja alkoholitarbijate hinnangud alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis (% vastanutest)

3.3. Elanike hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale ja suhtumine võimalikesse meetmetesse

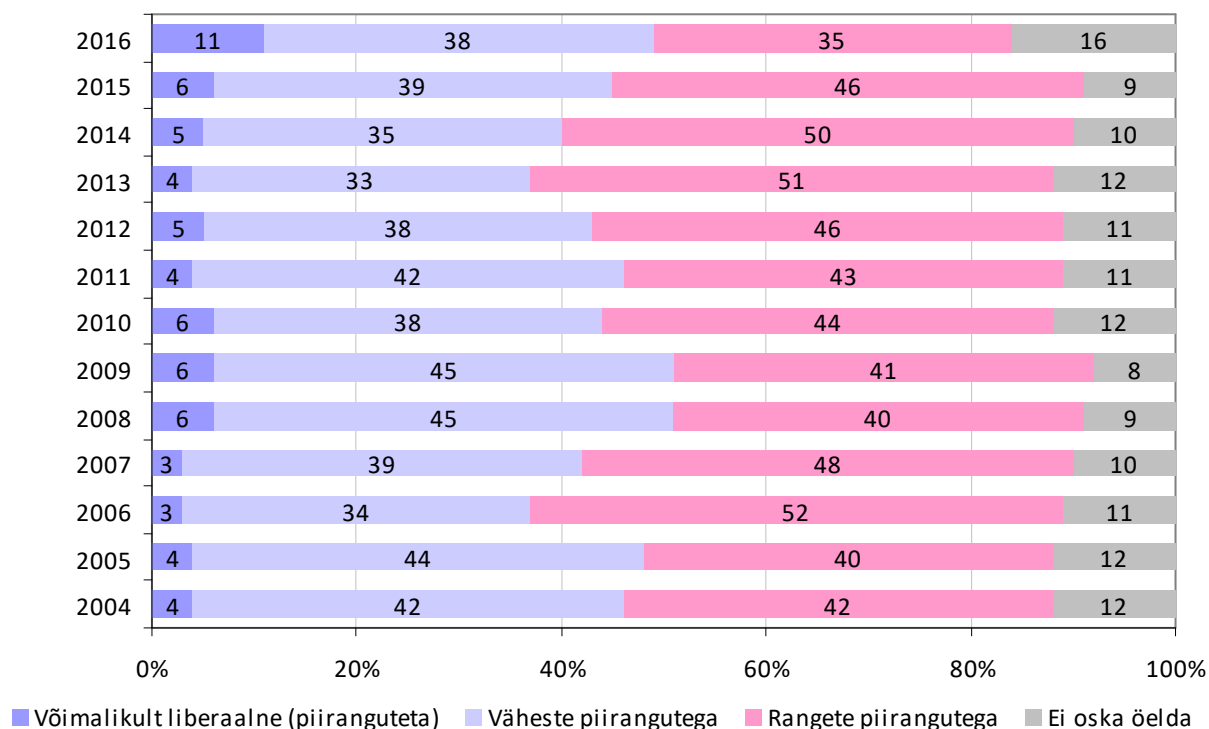
2017. aasta alguses saatis valitsus Riigikokku alkoholi- ja reklaamiseaduste muutmise eelnõu, millega karmistuksid alates 1. jaanuarist 2018 alkoholi kättesaadavuse, müügi- ja reklaamipiirangud. Kuna Eesti on üks suurima alkoholitarbimisega riike Euroopas, siis on muudatuste eesmärgiks alkoholitarbimise vähendamise kaudu kaitsta elanike, eriti noorte tervist ja vähendada tarbimisega kaasnevat kahjusid. Järgnevalt elanike hinnangutest ja ootustest alkoholipoliitikale, alkoholireklaami piirangutele ja alkoholitarbimise vähendamisele suunatud meetmetele.

3.3.1. Hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale

Elanike ootusi Eesti alkoholipoliitikale uuriti küsimuse abil: „Milline peaks Teie hinnangul olema Eesti riigi alkoholipoliitika?“ Etteantud vastusvariantideks olid: *võimalikult liberaalne (piiranguteta)*, *vähese piirangutega*, *rangete piirangutega* ja *ei oska öelda*.

Elanikud toetavad endiselt piirangutega alkoholipoliitikat, kuid aastaga on hinnangud muutunud mõnevõrra sallivamaks ja liberaalsemaks (ilmselt osalt ka protestiks karmistuva alkoholipoliitika vastu). 73% vastanutest pooldas piirangutega alkoholipoliitikat (2015. a 85%), sh 38% vähese ja 35% rangete piirangutega. Võimalikult liberaalset alkoholipoliitikat soovis 11% vastanutest ja 16% vastanutest puudus seisukoht.

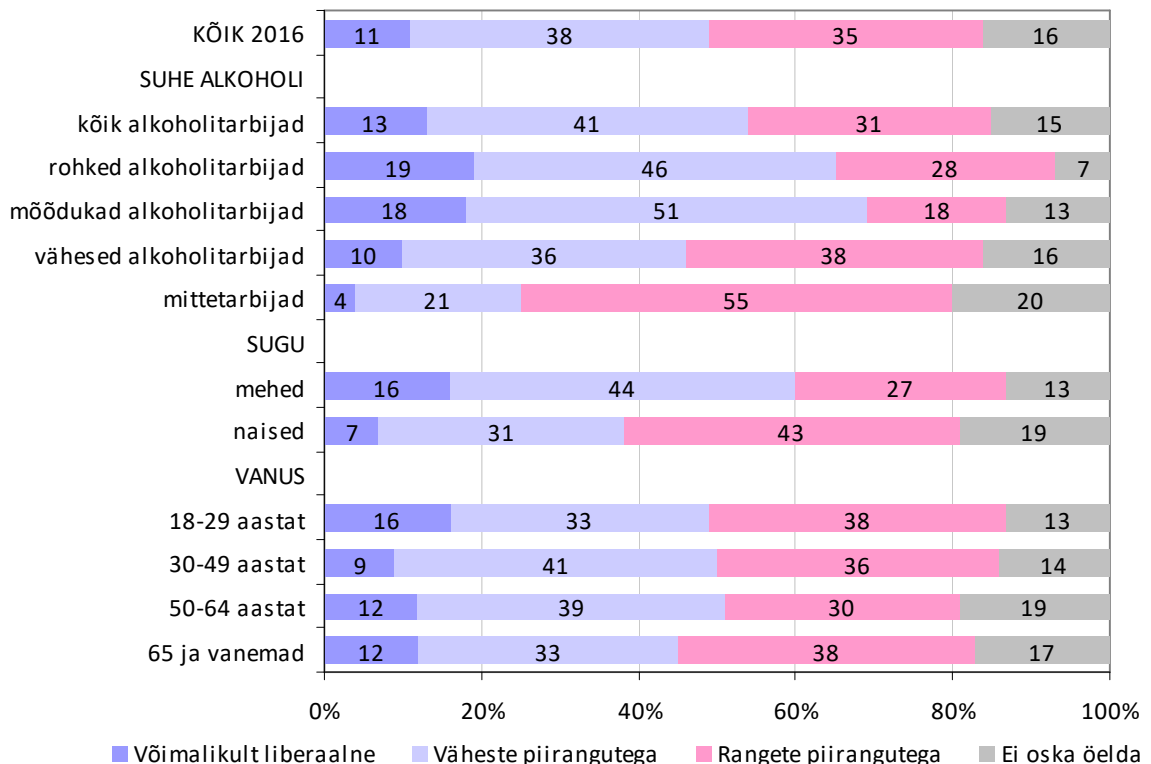
Joonis 3.3.1. Elanike ootused Eesti riigi alkoholipoliitikale (% vastanutest)

Kui viimase kolme aasta jooksul hakkas range poliitika toetamise kõrval üha rohkem elanikke pooldama väheste piirangutega alkoholipoliitikat, siis 2016. aastal ületas väheste piirangutega poliitika toetus range poliitika toetuse, suurenesid ootused liberaalsemale alkoholipoliitikale, samuti suurenes seisukohta mitteomavate elanike osakaal. Väheste piirangute toetus ületas rangete piirangute toetuse ka aastatel 2008–2009, kuid ootused riigi liberaalsemale alkoholipoliitikale pole alates 2004. aastast olnud sedavõrd suured, osakaal on seni jäänud 3%–6% vahele, 2016. aastal 11%. Ootused rangete alkoholipoliitikale pole aga perioodil 2004–2016 olnud sedavõrd madalal tasemel, toetajate osakaal on püsunud 40%–52% vahel, 2016. aastal ootas rangete piirangutega alkoholipoliitikat aga 35% vastanutest (joonis 3.3.1).

Piirangutega alkoholipoliitikat toetasid endiselt kõik elanike rühmad ja piirangute ranguse suhtes oldi eri meelt, kuid kõigis elanike rühmades, v.a karsklased, vähenes toetus rangete piirangutega alkoholipoliitikale, suurenes toetus piiranguvabale poliitikale ja suurenes elanike distantseerumine teemast (ei oska öelda vastused). Hinnangud olid enim mõjutatud vastaja isiklikust seosest alkoholiga, vastaja soost ja vanusest. Leebema alkoholipoliitika ootuses olid suuremad alkoholitarbijad, rangete piirangutega poliitikat ootavad aga karsklased ja vähesed alkoholitarbijad. Naised toetavad rohkem rangete piirangutega alkoholipoliitikat ja see tendents on püsunud läbi aastate, rangete piiranguid ootaks 43% naistest ja 27% meestest (joonis 3.3.2, lisa 2.6).

Joonis 3.3.2. Elanike ootused Eesti riigi alkoholipoliitikale soo, vanuse ja alkoholitarbimise lõikes (% vastanutest)

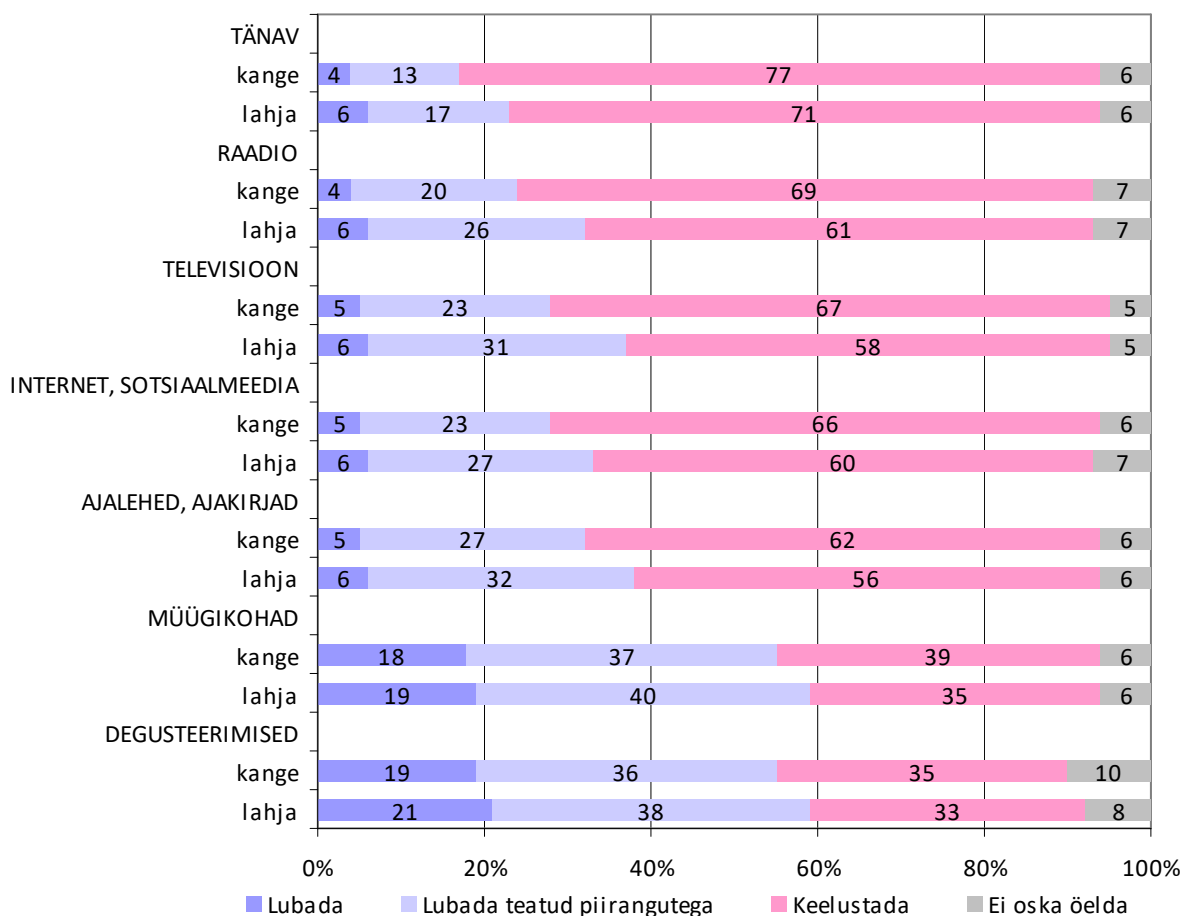

3.3.2. Hinnangud alkoholireklaami piirangutele

Alkoholi- ja reklaamiseaduse muutmise eelnõu vastuvõtmine Riigikogus, mis karmistaks alkoholireklaamide esitamist meediakanalites, tänaval ja sotsiaalmeedias ning alkoholsete jookide müüki, on 2016. aastal takerdunud juriidiliste vaidluste, alkoholitootjate ja nende huve esindavate organisatsioonide surve ning teiste Euroopa Liitu kuuluvate riikidega kooskõlastuste taha. Samas tunnistavad kõik osapooled alkoholi laastavat mõju elanike tervisele, kaasnevaid kahjusid ja vajadust midagi ette võtta. Järgnevalt sellest, kas ja kuidas on avalikud diskussioonid elanike hoiakud alkoholi reklaamimise kohta erinevates reklaamikanalites muutunud. Sarnaselt varasemate aastate uuringutega paluti vastajatel anda hinnang kange ja lahja alkoholi reklaamimisele televisioonis, raadios, ajalehtedes ja ajakirjades, tänaval, internetis ja sotsiaalmeedias, müügikohtades ning degusteerimistele. Etteantud vastusvariantideks olid: *võiks lubada*, *võiks lubada teatud piirangutega*, *tuleks keelustada* ja *ei oska öelda*.

Elanike hoiakud ei ole reklaamipiirangute osas oluliselt leebunud võrreldes 2015. aastaga. Valdav osa elanikest (62%-77% vastanutest) toetas 2016. aastal alkoholi välireklaami (nii kange kui lahja alkoholi) keelustamist, samuti alkoholireklaamide keelustamist radio- ja telekanalites, internetis, sotsiaal- ja trükimeedias. Veidi vähem ranged oldi lahja alkoholi reklaamimise suhtes (joonis 3.3.3).

Joonis 3.3.3. Elanike hinnangud alkoholireklaami lubatavusele erinevates meediakanalites (% vastanutest)

Võrreldes 2015. aastaga toetavad elanikud rohkem reklaamide keelustamist trükimeedias (ajalehed, ajakirjad). Näiteks keelustaks seal kange ja lahja alkoholi reklaami 62% ja 56% vastanutest, 2015. aastal 55% ja 51% vastanutest. Rangemad keelud oleksid vastuvõetavad ka kangele alkoholile internetis ja sotsiaalmeedias, 2016. a keelustaks kange alkoholi reklaamid 66%, 2015. aastal 62% vastanutest. Tendents keelata eelkõige alkoholi välireklaamid ning reklaamid tele- ja raadiokanalites püsib alates 2013. aastast.

Kuna elanikud ei ole muutunud tolerantsemaks alkoholi reklaamimise suhtes meediakanalites, kuid ootaksid väiksemate piirangutega riigi alkoholipoliitikat, viitab see elanike üldisele protestimeelsusele riigi ja valitsuse suhtes.

Ranged reklaamikeelud ei kehtiks elanike eelistuste kohaselt müügikohtadele ja degusteerimistele, kus iga viies vastaja (18%-21%) lubaks reklaamida või degusteerida ilma piiranguteta, 36%-40% lubaks reklaamida ja degusteerida piirangutega ja 33%-39% keelaks sellised tegevused. Mida enam isiklikult alkoholi tarbiti, seda tolerantsemad oldi reklaamide lubatavuse suhtes eri meediakanalites ja müügikohtades.

3.3.3. Ootused erinevatele institutsioonidele ja alkoholitarbimise vähendamise meetmetele

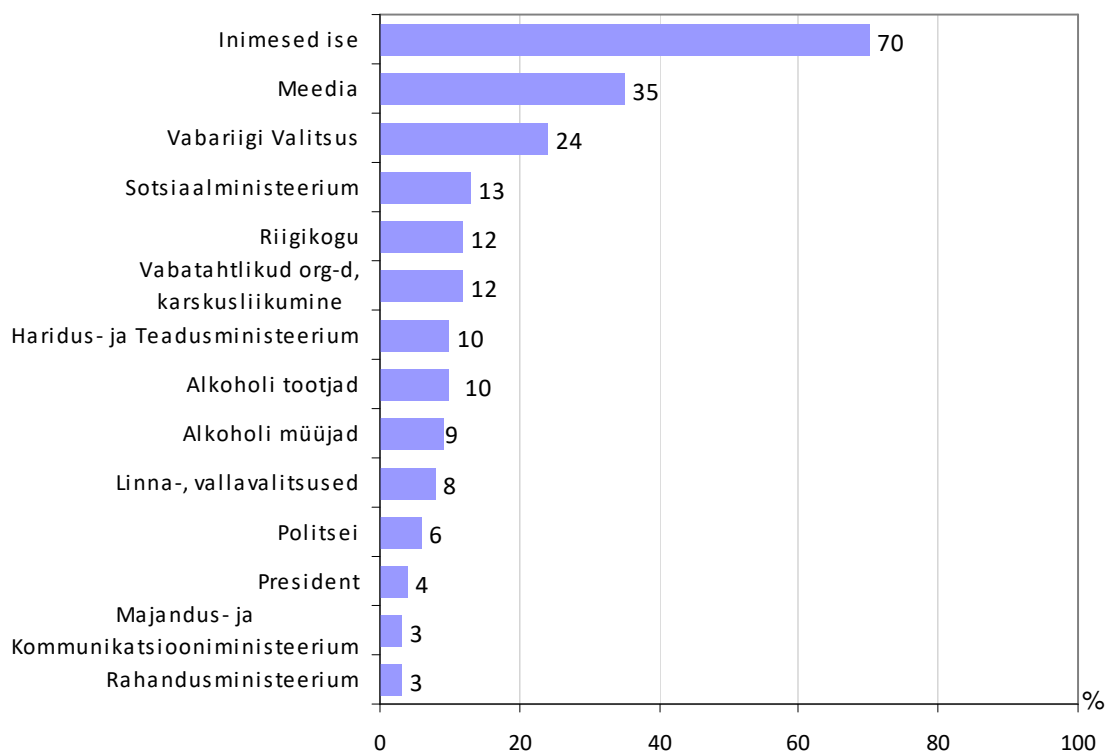
70% kõigist vastanutest ja 67% alkoholitarbijatest oli 2016. aastal seisukohal, et elanike alkoholitarbimist tuleks vähendada. Uuringus osalejatel paluti avaldada oma arvamust, kes peaks elanike alkoholitarbimise vähendamiseks samme astuma valides etteantud 14-ne institutsiooni hulgast välja kaks olulisemat.

Alkoholitarbimise vähendamisel peeti mõjusaks eelkõige inimeste endi sellekohaseid samme ja otsuseid (70%), kuid ka meedia ja Vabariigi Valitsuse poolset panust (35% ja 24%). Sotsiaalministeeriumi, Riigikogu, linna- ja vallavalitsuste, vabatahtlike organisatsioonide, Haridus- ja Teadusministeeriumi, alkoholitootjate ja -müüjate, kohalike linna- ja vallavalitsuste ning politsei tegevuste mõjususele lootis vaid üks vastaja kümnest (6%–13%). Elanike alkoholitarbimise vähendamisel ei loodeta presidendile, Majandus- ja Kommunikatsiooni- ega Rahandusministeeriumile (joonis 3.3.4).

2016. aastal küsiti kõikidelt uuringus osalejatelt, mida peaks alkoholitarbimise vähendamiseks teema, vaatamata hoiakule elanike alkoholitarbimise vähendamise suhtes (kas oleks või ei oleks vaja elanike alkoholitarbimist vähendada). Vastajad märkisid oma arvamuse 13-ne tegevuse kohta kasutades hinnangu andmiseks vastusvariante: *kindlasti, võib-olla, seda mitte ja ei oska öelda*.

Alkoholitarbimise vähendamiseks on elanikud alates 2009. aastast pidanud mõjusaimaks meetodiks isikliku suhtumise muutmist alkoholitarbimisse ja teistele paremaks eeskujuks olemist, kusjuures poolehoid sellele meetodile ei ole aastaga vähenenud. Isikliku suhtumise muutmisele avaldas kindlalt toetust 86% kõigist ja 92% nendest vastanutest, kes pidasid vajalikuks elanike alkoholitarbimist vähendada (joonis 3.3.5 ja tabel 3.3.1).

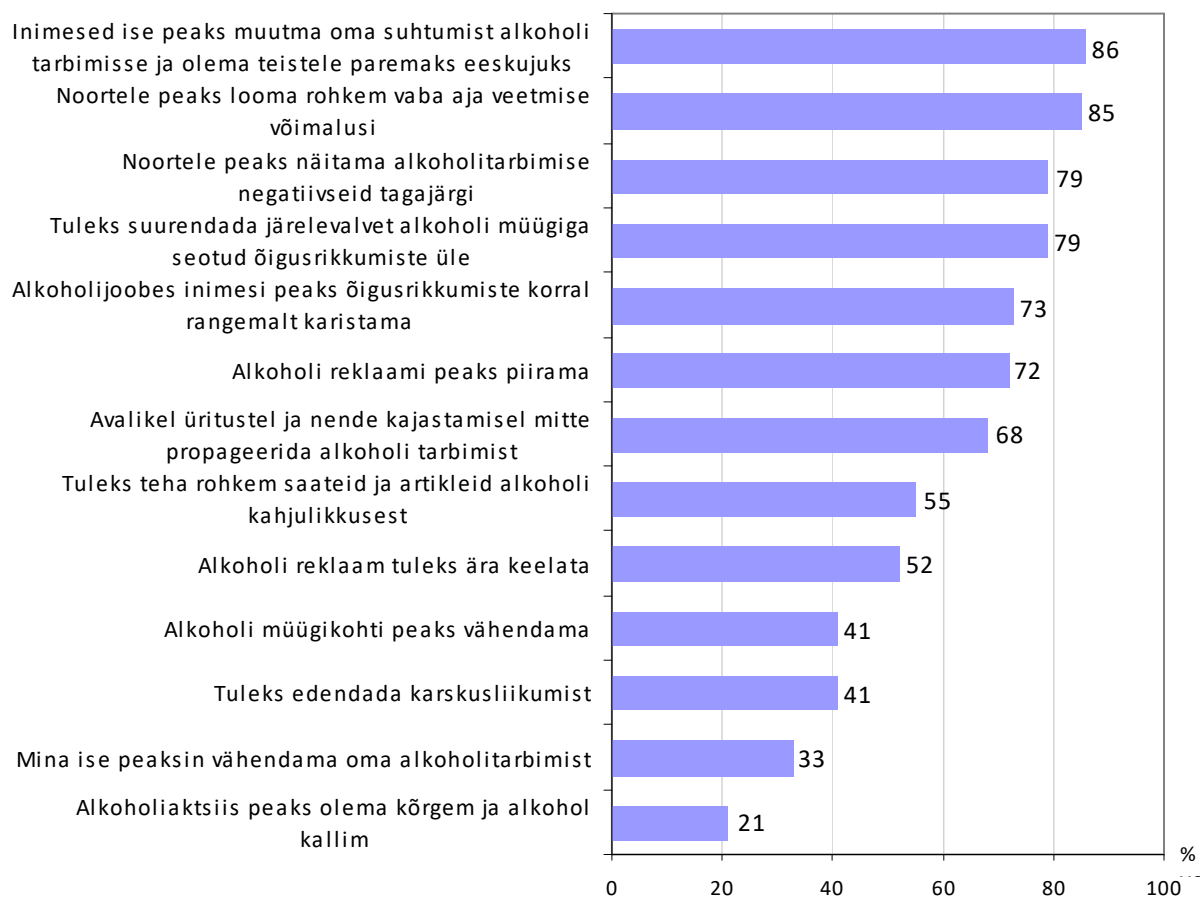
Joonis 3.3.4. Elanike hinnangud institutsioonide mõjususele alkoholitarbimise vähendamisel (% vastanutest)

Isikliku eeskuju kõrval pööraksid elanikud rohkem tähelepanu noortele - looksid noortele rohkem vaba aja veetmise võimalusi (85% kõigist vastanutest ja 88% tarbimise vähendamise pooldajatest) ja näitaksid neile alkoholitarbimise negatiivseid tagajärgi (vastavalt 79% ja 85%). Kindlasti tuleks alkoholitarbimise vähendamiseks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (vastavalt 79% ja 84%), piirata alkoholireklaami (72% ja 82%), karistada rangemalt alkoholi joobes toimepandud õigusrikkumiste korral (73% ja 79%), mitte propageerida avalikel üritustel ja nende kajastamisel alkoholitarbimist (68% ja 78%). Nimetatud seitset meetet pidas tõhusaks 73%–86% kõigist elanikest ja 78%–92% elanikest, kelle hinnangul tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada.

Iga teine elanik pidas vajalikuks suuremat meediakajastust alkoholi kahjulikkuse teemadel (55% kõigist vastanutest ja 64% tarbimise vähendamise pooldajatest) ning alkoholireklaami täielikku ärakeelamist (vastavalt 52% ja 61%). Kõrgema alkoholiaktsiisi ja sellega kaasnevasse alkoholi hinna tõusu uskus iga viies vastanu (vastavalt 21% ja 27%), kusjuures seda peeti meetmetest kõige vähem mõjuksaks.

Joonis 3.3.5. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise meetmetele 2016
(kindlasti vastanute %)

Alkoholireklaami piiramist peeti tõhusamaks selle täielikust keelamisest, vastavalt 72% ja 52% kõigist vastanutest ning 82% ja 61% tarbimise vähendamise pooldajatest (2015. a 76% ja 48% kõigist vastanutest ning 85% ja 53% tarbimise vähendamise pooldajatest). Elanikud, kes pidasid vajalikuks elanike alkoholitarbimist vähendada, olid oma hinnangutes resoluutsemad.

Aasta möödumisel ei ole elanike toetus täielikule alkoholireklaami keelustamisele vähenenud, seda meedet pidas tarbimise vähendamisel kindlalt tõhusaks iga teine elanik. Varasemast rohkem loodetakse alkoholi kahjulikkust avavatele artiklitele ja saadetele, kuid need on inimeste suhtumiste muutmiste, noorte vaba aja veetmise võimaluste ja negatiivsete näidete varal teavitamise kõrval teisejärgulised. Samuti loodetakse aasta möödudes enam alkoholi müügikohtade vähendamise, karskusliikumise edendamise ja isikliku alkoholitarbimise vähendamise toimivusse.

Näiteks alkoholi müügikohtade vähendamist pidas kindlasti tõhusaks meetmeks 52% tarbimise vähendamist vajalikuks pidanud vastanutest ja 41% kõigist vastanutest (2015. a vastavalt 46% ja 38%), karskusliikumise edendamist 50% tarbimise vähendamist vajalikuks pidanud vastanutest ja 41% kõigist vastanutest vastavalt (2015. a 40% ja 37%).

Hinnangud olid taas enim mõjutatud inimeste endi alkoholitarbimise harjumustest. Mida vähem alkoholi tarbiti (vähesed tarbijad ja karsklased), seda suuremat toetust väljendati alkoholitarbimise vähendamiseks suunatud meetmetele ja mida sagedamini alkoholi tarbiti (mõõdukad ja rohked tarbijad), seda enam kalduti pooldama vastupidiseid seisukohti. Rohked ja mõõdukad alkoholitarbijad väljendasid vaoshoitumat toetust ettepanekutele mitte propageerida avalikel üritustel alkoholi tarbimist ja suurendada meedias alkoholi kahjulikkusest rääkivate saadete ja artiklite arvu, samuti ettepanekutele edendada karskusliikumist, piirata või ära keelata alkoholireklaamid, õigusrikkumiste korral rangemalt karistada jms. Enim üksmeelel olid erinevad tarbijarühmad noortele vaba aja veetmise võimaluste suurendamise osas. Enim lahkavamus esines ettepanekute osas, mis puudutasid alkoholireklaami täielikku ärakeelamist ja müügikohtade vähendamist. Näiteks täielikku alkoholireklaami keeldu pidas kindlalt tõhusaks 31% rohketest, 39% mõõdukatest, 54% vähestest alkoholitarbijatest ja 72% mittetarbijatest. Ka alkoholi müügikohtade arvu vähendamist toetasid rohkem vähesed tarbijad ja karsklased (*kindlasti* 43% ja 63% vastajarühmast), mõõdukad tarbijad olid enamasti kahtlevad (*võib-olla* 37% vastajarühmast) ja rohkete tarbijate arvamused lahknesid, *kindlasti* toetas ettepanekut 37% ja vastu oli 35% (lisa 2.8).

Tabel 3.3.1. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise meetmetele 2009-2016 (*kindlasti* vastanute % elanikest, kelle hinnangul tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada)

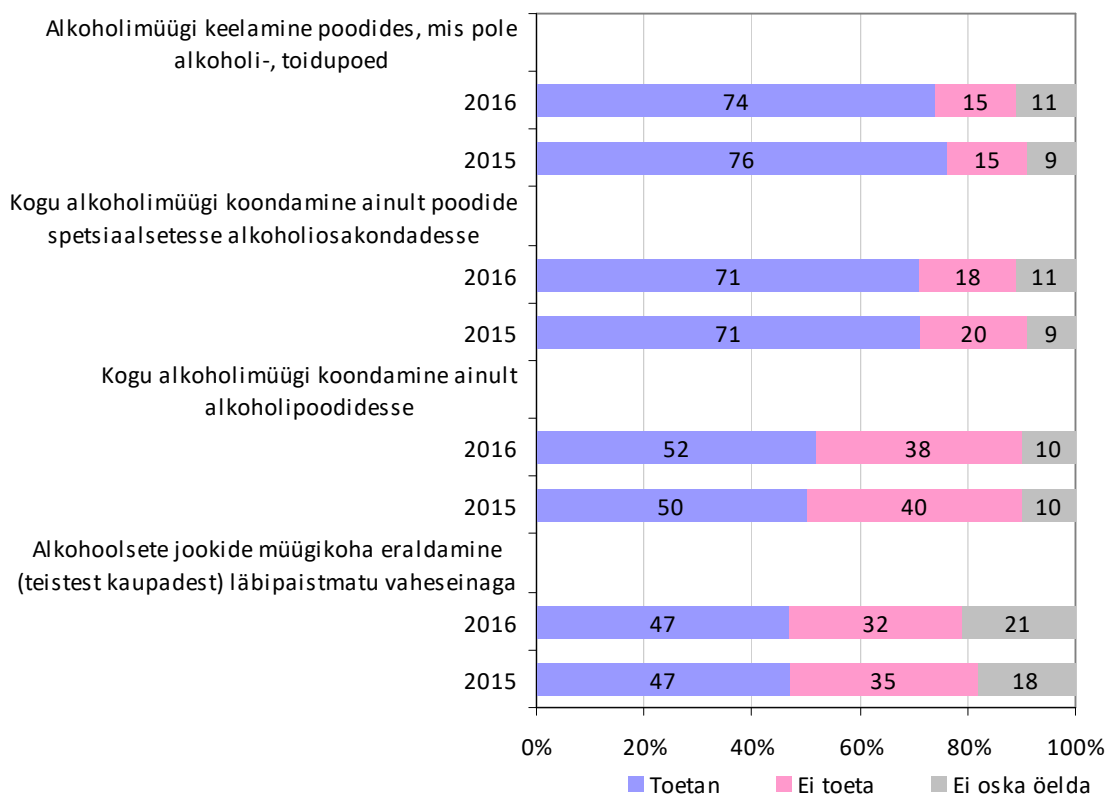
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	88	86	90	94	90	90	91	92
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	84	79	86	84	88	83	84	88
Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	82	79	85	84	81	79	85	85
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle	84	82	89	85	85	83	84	84
Alkoholi reklaami peaks piirama	80	79	81	85	82	81	85	82
Alkoholijooobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama	79	75	79	83	83	80	79	79
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	75	76	81	81	79	77	80	78
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	60	54	61	64	58	53	59	64
Alkoholi reklaam tuleks ära keelata	-	-	-	-	-	-	53	61
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	45	55	52	56	56	50	46	52
Tuleks edendada karskusliikumist	39	33	41	43	41	40	40	50
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	-	-	-	-	-	33	34	39
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	17	18	21	23	24	22	27	27

3.3.4. Toetus erinevatele alkoholi kättesaadavust piiravatele ettepanekutele

Alates 2015. aastast on elanikel palutud uuringu raames avaldada oma arvamust kogu alkoholimüügi koondamise kohta ainult alkoholipoodidesse ja poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse, alkoholsete jookide müügikoha eraldamise kohta teistest kaupadest läbipaistmatu vaheseinaga ning alkoholsete jookide müügi keelamise kohta poodides, mis ei ole alkoholi- ega toidupood (nt lille-, aiandus, suveniiripoed jt). Arvamuse avaldamiseks võis vastaja valida variantide: *toetan*, *ei toetan* või *ei oska öelda* vahel. Kuna alkoholiseaduse muudatused pole veel jõustunud (planeeritud alates 01.01.2018), siis ei pea alkohoolsed joogid olema poodides eraldatud läbipaistmatu vaheseinaga ega toimuma müüjaga teenindusletist ja elanike hinnangud peegeldavad ootusi.

2016. aastal avaldasid elanikud enim toetust alkoholsete jookide müügikeelu ettepanekule kauplustes, mis ei ole alkoholi- ega toidupood (74% toetas, 15% ei toetanud) ning kogu alkoholimüügi koondamisele poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse (71% toetas, 18% ei toetanud). Hinnangud olid samal tasemel võrreldes 2015. aastaga. Väiksema toetusega olid ettepanekud koondada kogu alkoholimüük ainult alkoholipoodidesse (52% toetas, 38% ei toetanud) ning alkoholsete jookide müügikoha eraldamine teistest kaupadest läbipaistmatu vaheseinaga (47% toetas, 32% ei toetanud). Nende ettepanekute toetus ületas endiselt vastuseisu ja hinnangud pole aasta jooksul muutunud (joonis 3.3.6).

Joonis 3.3.6. Elanike hinnangud alkoholi kättesaadavuse piiramise ettepanekutele (% vastanutest)

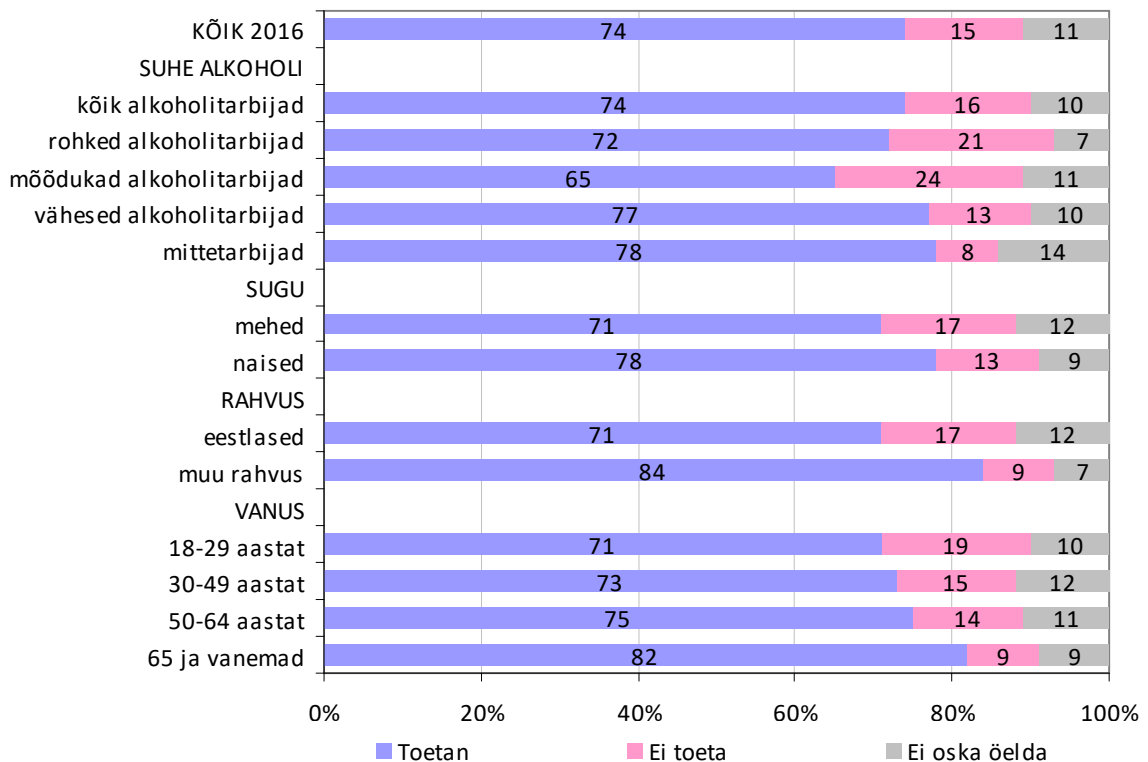

Hinnanguid mõjutas kõige rohkem vastaja suhe alkoholiga (karsklane, vähene, mõõdukas, rohke tarbija), suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse (pooldaja, vastane, ükskõikne) ja sugu.

Mehed ja naised toetasid erinevalt ettepanekut koondada kogu alkoholimüük ainult alkoholipoodidesse, naised kaldusid toetama ettepanekut ja mehed olema vastu. Kui naistest toetas ettepanekut 60% ja 29% ei toetanud, siis meestest toetas ettepanekut 42% ja vastu oli 49%. Suhe alkoholiga ja tarbimise intensiivsus ning suhtumine elanike alkoholitarbimise vähendamise vajadusse mõjutas samuti hinnanguid ettepanekule koondada kogu alkoholimüük alkoholipoodidesse. Mõõdukad ja rohked alkoholi tarbijad olid rohkem ettepaneku vastu kui poolt, nagu ka need vastanud, kelle arvates ei ole vaja Eestis elanike alkoholitarbimist vähendada või kes olid teema suhtes ükskõiksed. Kui kõigist vastanutest toetas ettepanekut 52% ja 38% mitte, siis rohketest alkoholitarbijatest vaid 41% (54% mitte) ja mõõdukatest tarbijatest 30% (63% mitte). Elanike alkoholitarbimise vähendamist vajalikuks pidavatest vastanutest toetas ettepanekut 62% (26% oli vastu), vastastest aga 18% (79% oli vastu) (joonis 3.3.9, lisa 2.10).

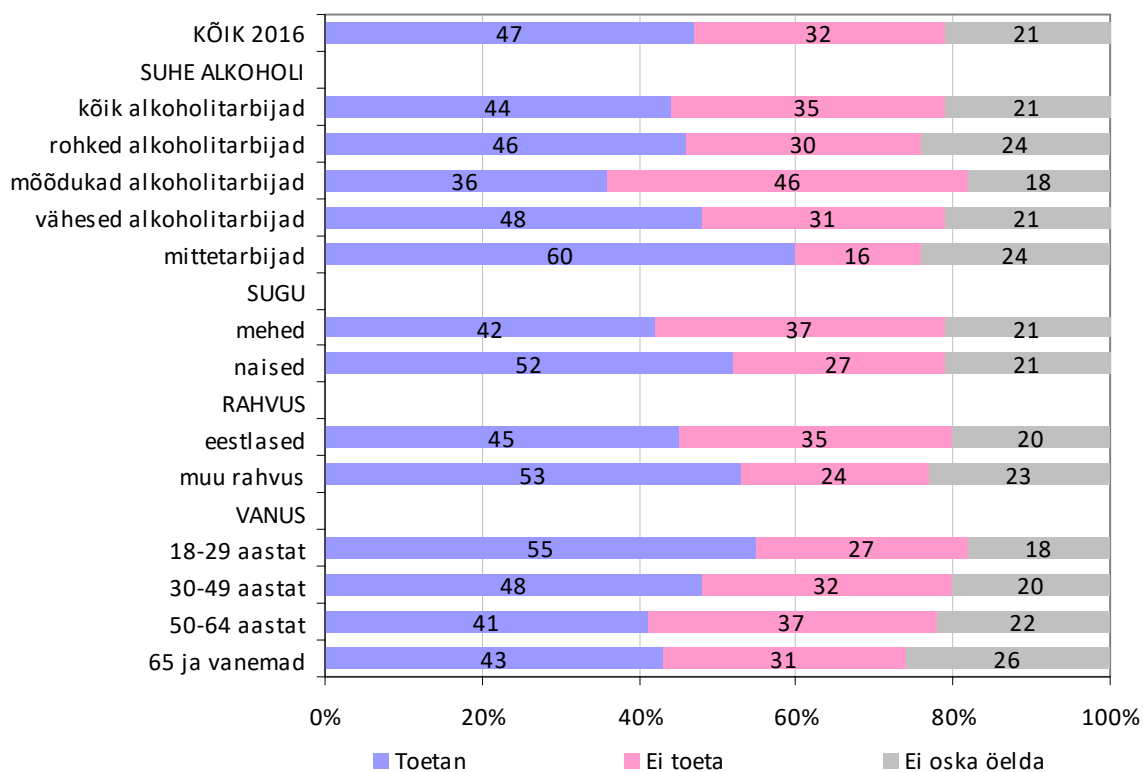
Alkoholimüügi keelamist muudes kauplustes, mis pole ei alkoholi- ega toidupood, toetati elanike rühmades suhteliselt sarnaselt, va elanikud, kelle arvates pole vaja elanike alkoholitarbimist vähendada (50% vastajarühmast oli vastu, toetas 42%). Ettepanekut toetasid rohkem muust rahvusest elanikud, karsklased ja need, kes pidasid vajalikuks elanike alkoholitarbimist Eestis vähendada (joonis 3.3.7).

Joonis 3.3.7. Elanike hinnangud ettepanekule keelata alkoholsete jookide müük poodides, mis ei ole alkoholi ega toidupood (% vastanutest)

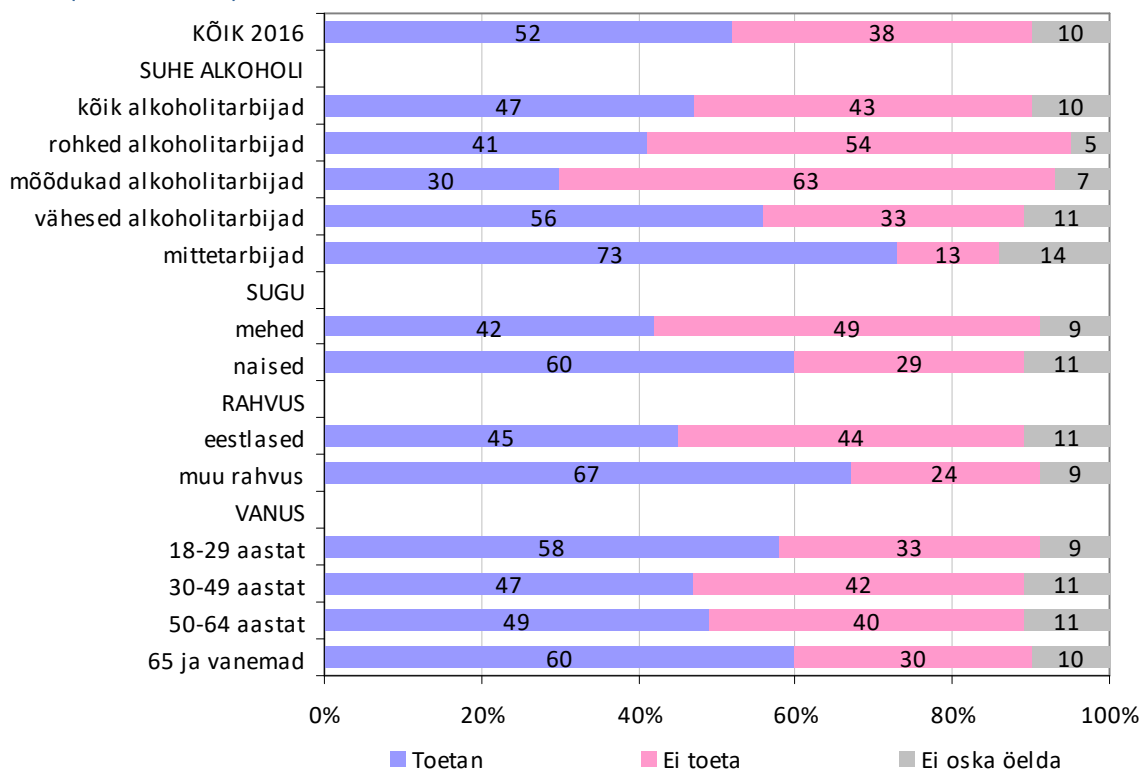

Alkoholimüügi koondamise ettepanekut ainult poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse toetati elanike rühmades sarnaselt. Madalaim toetus oli elanike hulgas, kes ei pidanud vajalikuks elanike alkoholitarbimise vähendamist (50% toetas, 44% ei toetanud) ja meeste ja mõõdukate alkoholitarbijate hulgas (vastavalt toetas 65% ja 64%, ei toetanud 24% ja 27%) (joonis 3.3.8).

Joonis 3.3.8. Elanike hinnangud ettepanekule koondada kogu alkoholimüük ainult poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse (% vastanutest)

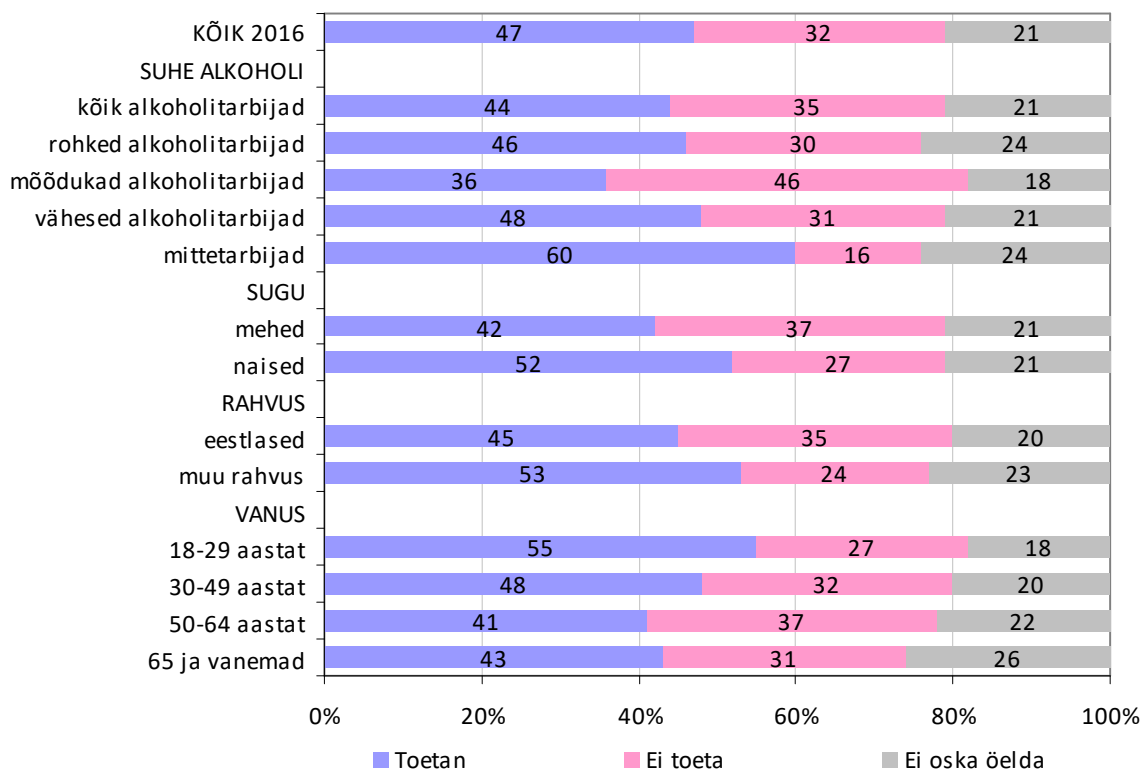

Joonis 3.3.9. Elanike hinnangud ettepanekule koondada alkoholimüük ainult alkoholipoodidesse (% vastanutest)

Läbipaistmatu vaheseina paigaldamise ettepanekut toetasid endiselt enam naised (52%), muust rahvusest elanikud (53%) ja karsklased (60%) ning vähem mehed (42%) ja eestlased (45%) ja üle 50-aastased (50-64-aastastest 41% ja üle 64-aastastest 43%) ja mõõdukad alkoholitaribijad (36%) (joonis 3.3.10).

Joonis 3.3.10. Elanike hinnangud ettepanekule eraldada alkoholsete jookide müügikoht läbipaistmatu vaheseinaga (% vastanutest)

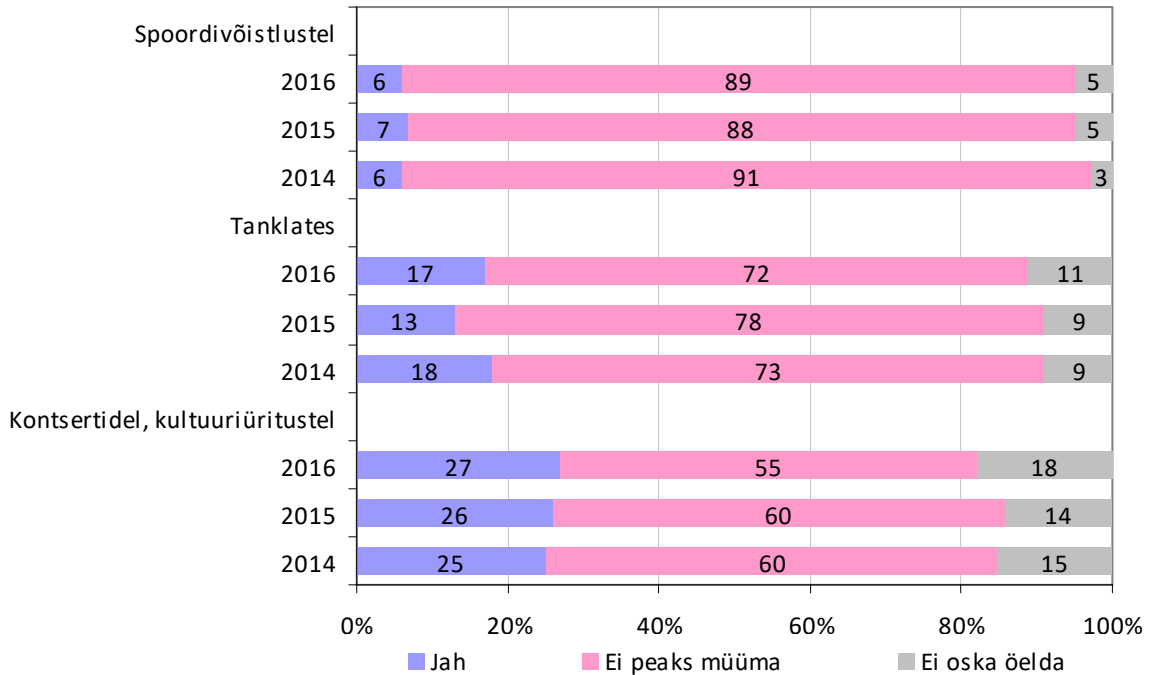
3.3.5. Hinnangud alkoholsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuuriüritustel

Alates 2014. aastast, mil see küsimus esmakordselt esitati, on elanikud olnud seisukohal, et alkoholsete jooke ei peaks müüma spordivõistlustel, tanklates ega kontsertidel või muudel kultuuriüritustel. Alkoholiseaduse muudatuste eelnõu järgi on kavas keelata alkoholimüük tanklates. Teema üle käib avalik diskussioon, tanklakettide esindajate hinnangul piiraks keeld konkurentsi ega vähendaks alkoholitarihimist ning seadusemuudatus pole senini jõustunud. Kuivõrd on arutelud ja vaidlused elanike hinnanguid mõjutanud, selleks palusime vastata küsimusele: *“Kas alkoholsete jooke peaks Teie arvates müüma tanklates, spordivõistlustel, kontsertidel ja kultuuriüritustel?”* Valida sai kolme vastusvariandi vahel: *jah, ei peaks müüma või ei oska öelda.*

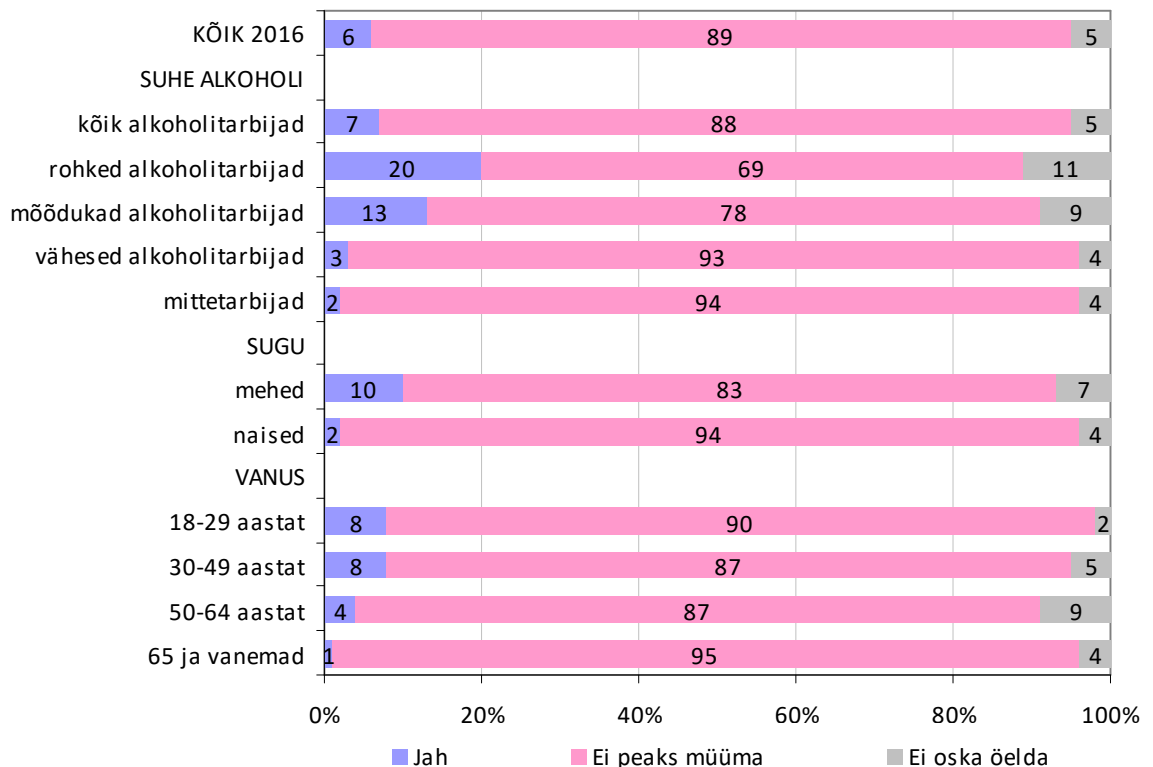
2016. aasta küsitluse andmetel ei ole elanike hinnangud kardinaalselt muutunud ja endiselt ollakse seisukohal, et alkoholsete jooke ei peaks müüma ei spordivõistlustel, tanklates ega kontsertidel või muudel kultuuriüritustel (joonised 3.3.11 – 3.3.14). Spordivõistlustel ei peaks alkoholimüüki toimuma 89% vastanute hinnangul, 6% lubaks müüki ja 5% vastanutest ei osanud hinnangut anda. Tanklates ei peaks alkoholi müüma 72% vastanute hinnangul, 17% lubaks müüki ja 11% ei osanud öelda. Võrreldes 2015. aastaga on liberaalsel seisukohal vastajaid veidi enam (+4%-punkti), kuid erinevus puudub võrreldes 2014. aastaga. Kuigi alkoholsete jooke võib seadusega kooskõlas müüa kultuuri-

sündmuste ajal, oli 55% vastanutest seisukohal, et kontsertidel ja kultuuriüritustel ei peaks müüma alkoholi, 27% lubaks müüki ja 18% ei osanud hinnangut anda. Aastaga on veidi vähenenud alkoholi-müügi vastaste osakaal (-5%-punkti) ja suurenenud teema suhtes seisukohta mitteomavate vastanute osakaal (+4%-punkti).

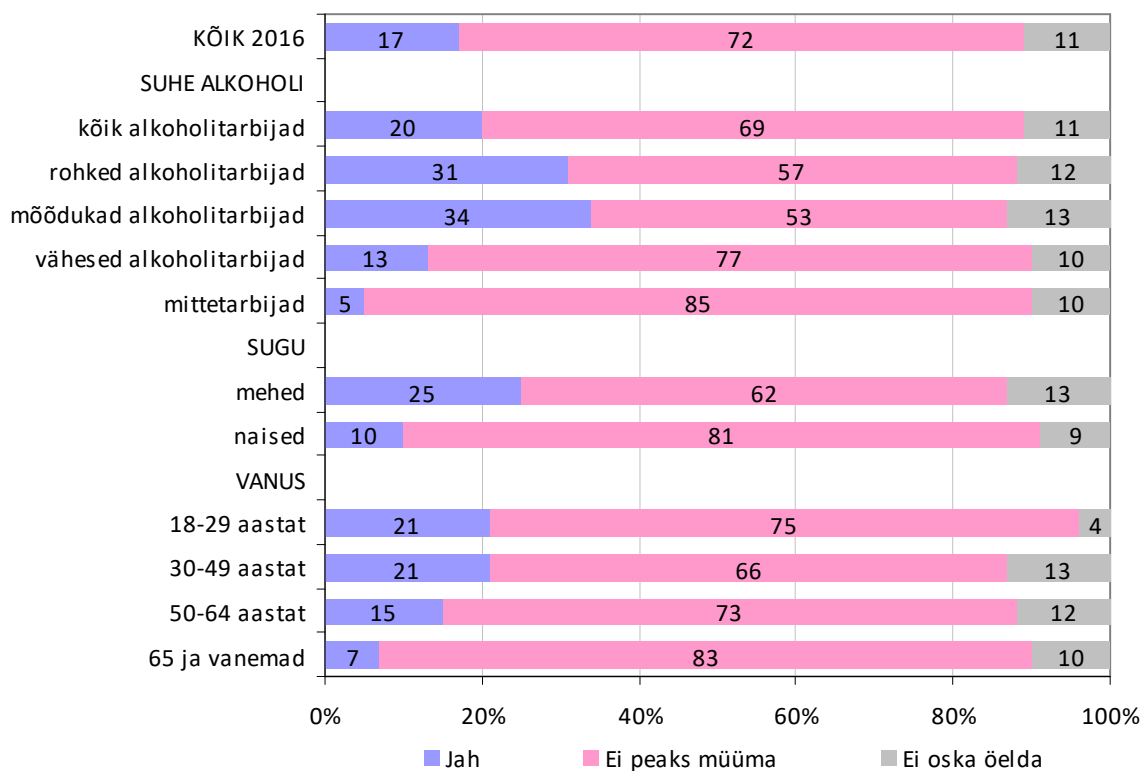
Joonis 3.3.11. Elanike hinnangud alkoholimüügile spordivõistlustel, tanklates ning kontsertidel ja kultuuriüritustel (% vastanutest)

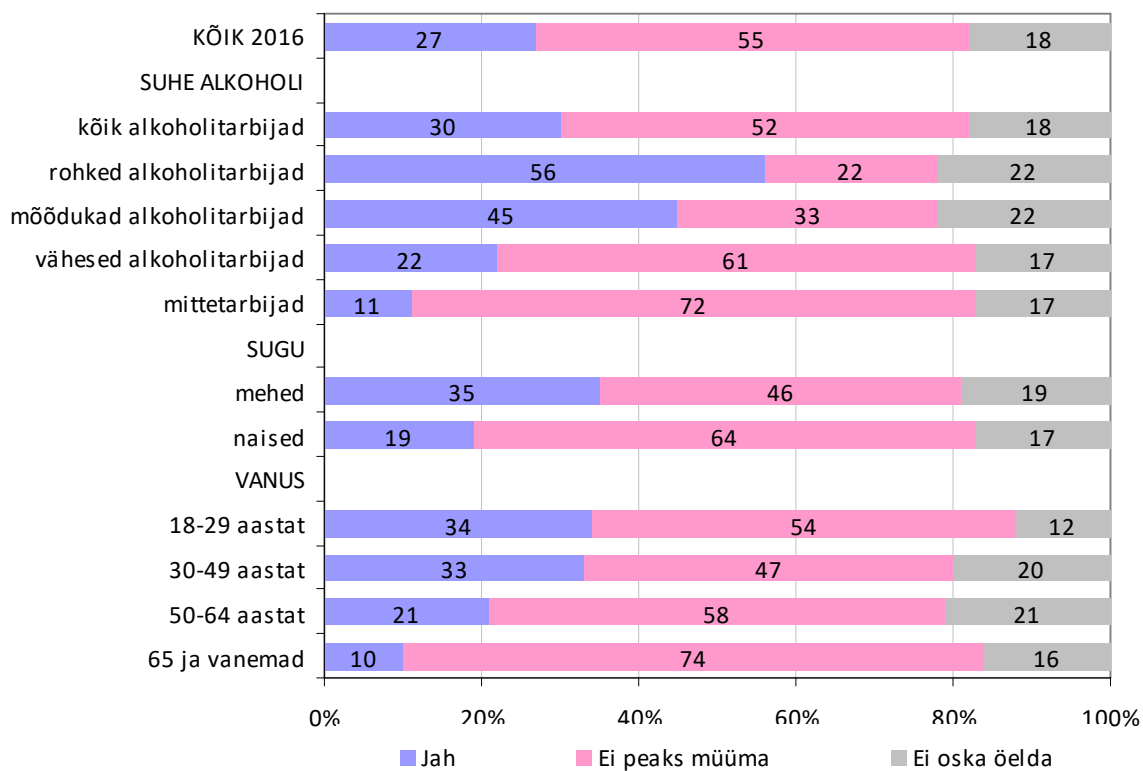
Joonis 3.3.12. Elanike hinnangud alkoholimüügile spordivõistlustel (% vastanutest)

Joonis 3.3.13. Elanike hinnangud alkoholimüügile tanklates (% vastanutest)

Joonis 3.3.14. Elanike hinnangud alkoholimüügile kontsertidel ja kultuuriüritustel (% vastanutest)

Kõik elanike rühmad taunisid alkoholi müüki spordiüritustel, kuid mida sagedamini vastaja ise alkoholi tarbis, seda sallivamalt alkoholimüüki suhtus. Kõige tolerantsemad olid rohkelt alkoholi tarbivad elanikud, kellest iga viies (20%) pooldas müüki. Sarnane tendents ilmnas ka vastajate puhul, kes ei pidanud vajalikuks elanike alkoholitarbimist vähendada, iga viies (22%) lubaks müüki (lisa 2.9).

Tanklates alkoholsete jookide müüki suhtuti üldiselt negatiivselt, v.a vastajad, kes ei pidanud vajalikuks elanike alkoholitarbimist vähendada (52% vastajarühmast lubaks müüki). Sallivamalt suhtusid alkoholimüüki tanklates ka rohkelt ja mõõdukalt alkoholi tarbivad elanikud (pooldas vastavalt 31% ja 34%), mehed (25%) ja pigem eestlased kui mitte-eestlased (müüki lubaks 21% eestlastest ja 10% mitte-eestlastest).

Kõige sallivamad olid vastanud alkoholimüügi suhtes kontsertidel ja kultuuriüritustel, kus 27% pooldas ja 55% taunis müüki. Üldine seisukoht on viimase kolme aasta vältel olnud müügi suhtes eitav. Sarnaselt 2015. aasta uuringu tulemustele olid vastupidisel seisukohal rohkelt ja mõõdukalt alkoholi tarbivad elanikud, kelle hinnangul peaks müüma kontsertidel ja kultuuriüritustel alkoholi (müüki pooldas vastavalt 56% ja 45% vastajarühmast). Ka noorte sallivam suhtumine ei ole muutunud (pooldas 34% 18 -29-aastastest). Müüki kultuuriüritustel lubaksid eriti need elanikud, kes ei näe elanike alkoholitarbimise vähendamiseks vajadust (pooldas 59% vastajarühmast). Seega üldiselt ei vasta elanike ootused kehtivale alkoholimüügi korraldusele, kuid seda pooldavad sagedamad alkoholitarbijad ja need, kes ei näe elanike alkoholitarbimises probleemi.

3.3.6. Hinnangud alkoholimüügi lõpetamise kellaaja suhtes toitlustusasutustes

Alkoholitarbimise vähendamise meetmete hulgas on arutatud alkoholi kättesaadavuse piiramist toitlustusasutustes kehtestades ühtsed alkoholimüügi lubamise kellaajad. Tallinna linn ongi kasutanud vanalinnas võimalust piirata alkoholiga kauplemise aega oma haldusterritooriumil⁷, sest olukord häiris kohalikke elanikke, avalikku heakorda ja linna mainet. Alkoholimüügi piirang puudutab vanalinnas nn Bermuuda kolmnurgas asuvaid baare, kus müük keelati ajavahemikul kella 00.00 kuni 5.00 (pühapäevale eelneval ööl kell 01.00 kuni 05.00).

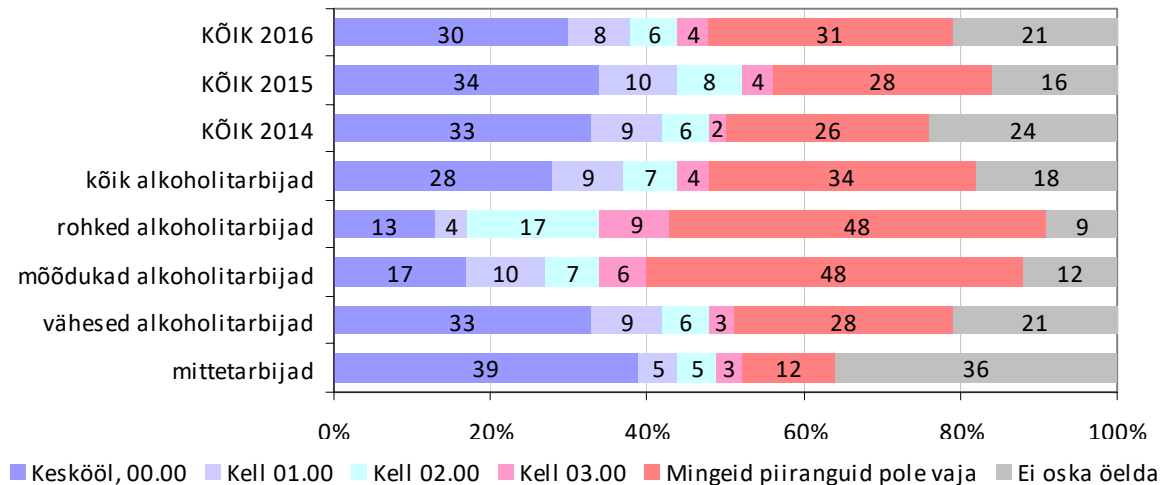
Kogu Eesti ulatuses ei ole praegu kehtivat ühtset kellaajalist piirangut alkoholimüügi lõpetamise kohta toitlustusasutustes. Aastatel 2014–2016 on uuritud elanike arvamust alkoholimüügi lõpetamise ühtse kellaaja sisseseadmise kohta: *“Mis kell võiks Teie arvates lõpetada alkoholsete jookide müümise restoranides, baarides ja pubides?”* Etteantud variantideks olid: *keskööl, kell 01.00, kell 02.00, kell 03.00, mingeid piiranguid pole vaja või ei oska öelda.*

2016. aastal pidas 48% vastanutest vajalikuks kellaajaliselt piirata alkoholimüüki toitlustusasutustes (2015. a 56%), neist 30% lõpetaks alkoholimüügi keskööl, 8% kell 01.00 öösel, 6% kell 02.00 ja 4% kell 03.00 öösel, 31% vastanutest ei soovinud mingeid piiranguid ja 21% puudus seisukoht. Võrreldes 2015. aastaga oli ajapiirangute sisseseadmise poolehoidjaid vähem (-8%-punkti), kuid piirangute sisseseadmine on endiselt valdav ja seda sooviks iga teine elanik. Oluliselt on suurenenud elanike osakaal, kes distantseerusid arvamuse avaldamisest (+5%-punkti) ja veidi ka liberaalse, piiranguvaba al-

⁷ <http://www.riigikohus.ee/?id=1685&print=1>, 18.05.2017

koholimüügi korralduse jätkamise poolehoidjate osakaal (+3%-punkti). Vastuseis praegusele ajaliselt piiramata alkoholimüügile toitlustusasutustes ületas vanaviisi jätkamise, seega soovitakse kellaajalise piirangu sisseseadmist ja eelistatult südaöö, millele oli toetus kõige suurem (joonis 3.3.15).

Joonis 3.3.15. Elanike hinnangud alkoholimüügi lõpetamise kellaajale toitlustusasutustes (% vastanutest)

Elanikud on kolm aastat järjest eelistanud alkoholimüüki toitlustusasutustes kellaajaliselt piirata. Kuid hinnangud olid mõjutatud vastajate endi alkoholitarvitamise sagedusest ja suhtumisest alkoholitarbimise vähendamisse: mida sagedasem tarbija, seda enam pooldati piirangutevaba alkoholimüüki ja kui elanike üldist alkoholitarbimist ei peetud vajalikuks vähendada või oldi selle suhtes ükskõiksed, siis ei soovitud samuti mingite piirangute sisseseadmist. Need tendentsid püsivad aastast aastasse. Enim olid piirangute vastu need vastajad, kes ei pidanud elanike alkoholitarbimise vähendamist vajalikuks (64% vastajarühmast), samuti rohked ja mõõdukad alkoholitarbijad (piirangute vastu 48% mõlemast vastajarühmast) (lisa 2.11).

KOKKUVÕTE

- Alkoholitarbimine Eestis jätkas neljandat aastat järjest langustrendi. 2016. aastal tarbisid Eesti elanikud alkohoolseid jooke keskmiselt **9,9 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta absoluutalkoholiks arvestatuna** (turistide kaasaostud ja turistide Eestis tarbimine on maha arvatud), ehk **8,3 liitrit elaniku kohta**. Tarbimiskogused olid ligi 6% väiksemad kui 2015. aastal ning vähenes enamike joogiliikide tarbimine. Kangete alkohoolsete jookide tarbimine oli 5% ja viina tarbimine koguni 13% väiksem kui aasta varem. Õlle tarbimine vähenes aastaga 3%. Viinamarjavein oli ainsaks joogiks mida tarbiti rohkem kui 2015. aastal (+4%). Peaaegu poole võrra vähenes lahjade alkohoolsete jookide tarbimine ja seda nii kääritatud kui ka segujookide osas.
- Statistikaameti andmetel, mida kinnitavad ka tootjate andmed, suurenes 2016. aastal (2015. aastaga võrreldes) enamuse jookide toodangu maht, erandiks olid lahjad alkohoolsed joogid. Kangete alkohoolsete jookide toodangu maht suurenes 8,6%, kuid müüginahud vähenesid, ning laovarud olid oluliselt suuremad kui eelneva aasta lõpus. Aeglasemas tempos suurenes õlle tootmine. Lahjad alkohoolseid joogid olid ainsateks jookideks, mille tootmine vähenes. Puuvilja- marjaveinide toodangu maht püsis aastatagusel tasemel.
- Alkohoolsete jookide väliskaubanduse bilanss püsis negatiivne. Alkohoolseid jooke eksporditi 151,3 mln euro eest ning imporditi 230 mln euro eest. Suurenesid peaaegu kõikide alkohoolsete jookide ekspordikogused, erandiks olid kanged alkohoolsed joogid, nende müük välisriikidele näitas langus-trendi, mille põhjuseks oli läbi Eesti toimuvate transiitvedude vähenemine.
- Alkohoolsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2016. aastal 6,7% eelmise aastaga võrreldes. Kangete alkohoolsete jookide hindadest tõusis kõige kiiremini keskmine viina hind (13,6%), rahaliselt lisandus 0,5 l viinapudeli hinnale 97 senti, millest 67% moodustas kõrgem aktsiis koos käibemaksuga. Džinni hind tõusis 10%, ehk rahaliselt lisandus 86 senti, millest 75% moodustas kõrgem aktsiis ja sellest tulenev käibemaks. Õlu kallines Eestis 6,5%, kuid rahaliselt oli tõus marginaalne (7 senti 0,5 liitrise pudeli kohta). Kiiremini tõusis kange õlle hind. Siider kallines 6,1%, vähesel määral tõusid ka marjaveinide hinnad - Eestis tervikuna 1,9%. Alkoholiaktsiisi laekus 2016. aastal riigieelarvesse 251 mln eurot, seda oli 29 mln eurot ehk 13,1% rohkem kui aasta tagasi. 2016. aastaks oli alkoholi aktsiisi laekumiseks planeeritud 248 mln eurot, seega eelarve täitus 101,2% ulatuses, kuid seda suurte laovarude tegemise abil.
- Illegaalset alkoholi tarbijate osakaal on viimastel aastatel olnud suhteliselt ühtlane, jäädes vahemikku 3-4% kõigist alkoholitarbijatest. 2016. aastal oli illegaalset alkoholi ostnud 3% alkoholitarbijatest (2015. aastal 4%). Vähenenud on nende tarbijate osakaal, kes ostsid salaalkoholi väga harva, samas kui vahetevahel ostjate osakaal jäi endiseks.
- Kui tavaliselt ostetakse salaalkoholi selle madalama hinna pärast, siis 2016. aasta küsitlusest tuli välja, et kõige rohkem oli neid tarbijaid, kes pidasid illegaalse alkoholi ostmisel olulisimaks müüja usaldusväärsus (nii arvas 60% salaalkoholi tarbijatest). Salaalkoholi odavust võrreldes legaalse alkoholiga pidas seevastu 2016. aastal väga oluliseks 54% salaalkoholi tarbijatest (2015. aastal 80%).

- Kuna alkoholiaktsiis on alates 2015. aastast tõusnud oluliselt kiiremini kui varasematel aastatel, on see mõjutanud ka legaalse alkoholi hindu. Nii suurenesid madalama hinnaklassi viina jaehinnad kauplustes 2016. aastal keskmiselt 15% ja keskmise hinnaklassi viinahinnad 13%. Jaehinna tõus oli seega suurem kui vaid aktsiisitõusu mõju. Kahe aastaga kokku on madalama hinnaklassi viinade hinnad kasvanud 22%, keskmise hinnaklassi viinade hinnad 24%. Samas annab legaalse alkoholi hindade kasv salaalkoholiga hangeldajatele võimaluse tõsta hindu ka illegaalsel alkoholil ja tegelikkuses ongi salaviina hind kahe aastaga kallinenud 37% (2015. aastal tõusis see 23% ja 2016. aastal 11%). Seega on salaviina hinnad kasvanud legaalsest viinadest veelgi kiiremini ning hinnavahed vähenenud.
- Illegaalsest alkoholist ostetakse kõige rohkem salaviina, kuigi selle ostjate osakaal 2016. aastal langes. Illegaalse alkoholi ostjatest moodustasid salaviina ostjad 2016. aastal 65%, puskaristjad 25% ja salapiirituse ostjaid 10%.
- Kokku tarbisid Eesti elanikud 2016. aastal 1,4 miljonit liitrit illegaalset alkoholi (0,53 liitrit absoluutalkoholina), mis sisaldab ka seda välismaalt kaasa toodud alkoholi, mida enda hinnangul illegaalset alkoholi mitte ostvad inimesed olid teiste käest ostnud. Kogu tarbitud viinast (nii legaalsest kui illegaalsest kokku) moodustas salaalkohol hinnanguliselt 19-23%.
- Kui 2015. aastal turismisektor kahanes, siis 2016. aastal suurenes välituristide arv taas ning Eestit külastas kokku ligi 6 miljonit turisti (+1,9%). Kõige arvukamalt käib Eestis Soome turiste, kes moodustasid välituristide koguarvust 2016. aastal 38% ning põhjanaabrite külastuste arv kasvas aastaga 1,3%. Soomlased on välituristidest ka kõige suuremad alkoholitariidajad, ostes kaasa enamiku välismaalaste poolt ostetud alkoholist ning tarbides seda arvestatavalt ka kohapeal. Absoluutalkoholiks ümberarvestatuna ostsid välituristid 2016. aastal Eestist kaasa 6,18 miljonit liitrit alkohoolseid jooke, millest kaupluste müük moodustas 4,08 miljonit liitrit ja müük laevadelt 2,10 miljonit liitrit. Võrreldes eelnenud aastaga, kasvas 2016. aastal alkoholimüük välituristidele absoluutalkoholina 1,3%. Eestis kohapeal tarbisid välituristid absoluutalkoholina 1,27 miljonit liitrit alkohoolseid jooke (2015. aastal 1,24 miljonit liitrit). Kokku ostsid välituristide kaasa või tarbisid Eestis 7,45 miljonit liitrit alkoholi, mis moodustas ligikaudu 44% kogu Eestis müüdavast legaalsest alkoholist (absoluutalkoholis).
- Alkoholi kättesaadavus on majandustegevuse registri alkoholimüügilubade statistika järgi varasemast parem, kehtivate alkoholimüügilubade arv on tõusnud. 2017. aasta mai alguse seisuga oli kehtivaid alkoholimüügilube 7850 (2015. a 7296), kasv +7,6%. Võrreldes 2016. aastaga on müügilubade kasv olnud märgatavam hulgimüügi (+11,6%) ja toitlustuse valdkonnas (+9,5%), jaemüügi ettevõtete puhul on müügilubade arvu kasv aeglustumas (+4,0%). Alkoholi kättesaadavus on linnades ja eriti suuremates linnades oluliselt parem kui maal. Ka elanike hinnangute järgi on alkohol järjest kättesaadavam, 87% vastanutest märkis 2016. aastal, et lähimasse alkoholi ostukohta jõudmiseks kulub 10 minutit või vähem (2015. a 85%).
- Alkoholitariidajate osakaal ei ole aasta jooksul märkimisväärselt suurenenud. 2016. aastal tarbis alkohoolseid jooke 83% elanikest (2015. a 80%), neist 55% vähe, 24% mõõdukalt ja 4% palju, mittetarbijaid oli 17%. Valdav osa elanikest peab oma isiklikku alkoholitariidimist väheks. Meestest tarbis alkohoolseid jooke 89% ja naistest 78% naistest (2015. a 80% meestest

ja 79% naistest). Meeste hulgas on alkoholi tarvitamise sagedus pöördunud tõusule, naiste alkoholitarbimissageduse ei ole aastaga muutunud. Karsklaste asemel ja mõõduka tarbimise asemel on suund vähesele tarbimisele. Teist aastat järjest on aga meeste alkoholitarbimise sagedust iseloomustanud mõõduka tarbimise asemel vähene tarbimine.

- Veinid ja vahuveinid olid elanike hulgas kõige sagedamini tarbitavad alkohoolsed joogid ka 2016. aastal, kusjuures tarbijaid on lisandunud. 2016. aasta novembris tarbis veine ja vahuveine 71% vastanutest, õlut 55% ja muud kanget alkoholi (v.a viin) 51% ja viina 44% vastanutest. Õlle joojaid on veidi juurde tulnud, muu kange alkoholi osas ei ole tarbijate osakaal muutunud. Siidreid ja *long drinke* tarbis vastavalt 39% ja 36% täiskasvanud elanikest, tarbimine on langussuunaline.
- Eesti alkoholitarbijad on eelistanud neli viimast aastat lahjasid alkohoolseid jooke (vein, vahuvein õlu) kangetele (muu kange alkohol, viin). Kuigi veini tarbib valdav osa alkoholitarbijatest, on tarbimise sagedus harvem kui õllel, mida juuakse igapäevasemalt. Siidreid, *long drinke* ja kokteile juuakse võrreldes veinide ja õllega väga harva.
- Elanikud on kaasmaalaste alkoholitarbimise suhtes on muutunud sallivamaks, kuigi endiselt arvatakse, et kaasmaalased joovad palju. 2016. aastal oli märkis 62% vastanutest, et juuakse palju, 28% hindas alkoholitarbimist mõõdukaks ja 3% väheseks (2015. a vastavalt 72%, 17% ja 1%) ning 7% hoidis hinnangut andmast. Üldise alkoholitarbimise langustrendi puhul on selline hinnangute muutus loogiline. Elanike negatiivne eksperthinnang eestimaalaste alkoholitarbimise kohta on alates 2004. aastast tunduvalt vähenenud. Kui 2016. a andis kaasmaalaste alkoholitarbimisele *juuakse palju* hinnangu 62% vastanutest, siis 2004. aastal 86% vastanutest. Mida vähem ise alkoholi tarbiti, seda kriitilisemad oldi kaaskodanike üldise alkoholitarbimise suhtes, kuid erandi moodustasid vastajad, kes ise tunnistasid oma liigset alkoholitarbimist. Nemad suhtusid kaasmaalaste alkoholitarbimisse samuti väga kriitiliselt.
- Alkoholitarbimisega seonduvatest probleemidest olid elanike hinnangul 2016. aastal kõige teravamad alkoholijoobes sõidukijuhtimine, avaliku korra rikkumised, kodune vägivald, laste ja noorte alkoholitarbimine, terviseprobleemid, alkoholist põhjustatud pereprobleemid ja isikuvastased kuriteod, mida märkis kaheksa või enam vastajat kümnest. Viimase kahe aasta jooksul ei ole elanike hinnangutes toimunud olulist muutust, probleemid püsivad ja tähelepanu keskpunkti on joobes sõidukijuhtimise kõrval tõusnud avaliku korra rikkumised.
- 70% vastanute hinnangul tuleks Eestis vähendada elanike alkoholitarbimist, 14% ei pidanud seda vajalikuks ja 16% puudus seisukoht (2015.a vastavalt 77%, 7% ja 16%). Aasta jooksul on tunduvalt suurenenud nende elanike osakaal, kelle hinnangul ei ole vaja elanike alkoholitarbimist vähendada. Hoiakute muutuse taga võib olla rahulolu tarbimise langustrendiga, samuti võib oletada protesti riigi alkoholipoliitika karmimate meetmete ja hinnatõusude suhtes.
- Elanikud toetavad endiselt piirangutega alkoholipoliitikat, kuid aastaga on hinnangud muutunud sallivamaks ja hinnangutes peegeldub püüd liberaalsema alkoholipoliitika poole. 73% vastanutest pooldas piirangutega alkoholipoliitikat (2015. a 85%), sh 38% vähesete ja 35% rangete piirangutega. Võimalikult liberaalset alkoholipoliitikat soovis 11% vastanutest ja 16% vastanutest puudus seisukoht. Piirangutega alkoholipoliitikat toetasid endiselt kõik elanike

rühmad ja piirangute ranguse suhtes oldi eri meelt, kuid kõigis elanike rühmades, v.a karsklased, vähenes toetus rangete piirangutega alkoholipoliitikale, suurenes toetus piiranguvabale poliitikale ja suurenes elanike distantseerumine teemast (ei oska öelda vastused). Leebema alkoholipoliitika ootuses olid suuremad alkoholarbijaad, rangete piirangutega poliitikat ootavad aga karsklased, vähesed alkoholarbijaad ja naised.

- Reklaamipiirangute osas ei ole hoiakud oluliselt leebunud võrreldes 2015. aastaga. Valdav osa elanikest (62%-77% vastanutest) toetas 2016. aastal alkoholi välireklaami (nii kange kui lahja alkoholi) keelustamist, samuti alkoholarbijaade keelustamist raadio- ja telekanalites, internetis, sotsiaal- ja trükimeedias. Veidi vähem ranged oldi lahja alkoholi reklaamimise suhtes. Tendents keelata eelkõige alkoholi välireklaamid ning reklaamid tele- ja raadiokanalites püsib alates 2013. aastast. Kuna elanikud ei ole muutunud tolerantsemaks alkoholi reklaamimise suhtes meediakanalites, kuid ootaksid väiksemate piirangutega riigi alkoholipoliitikat, viitab see elanike üldisele protestimeelsuse kasvule. Mida enam isiklikult alkoholi tarbiti, seda tolerantsemad oldi reklaamide lubatavuse suhtes eri meediakanalites ja müügikohtades.
- Alkoholarbimise vähendamisel peeti mõjusaks eelkõige inimeste endi sellekohaseid samme ja otsuseid (70%), kuid ka meedia ja Vabariigi Valitsuse poolset panust (35% ja 24%).
- Mõjusaimaks meetodiks alkoholarbimise vähendamiseks on elanikud alates 2009. aastast pidanud isikliku suhtumise muutmist alkoholarbimisse ja teistele paremaks eeskujuks olemist, kusjuures poolehoid sellele meetodile ei ole aastaga vähenenud (85% vastanutest). Isikliku eeskuju kõrval pööraksid elanikud rohkem tähelepanu noortele - looksid noortele rohkem vaba aja veetmise võimalusi (85%) ja näitaksid neile alkoholarbimise negatiivseid tagajärgi (79%). Kindlasti tuleks alkoholarbimise vähendamiseks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle, piirata alkoholarbijaade, karistada rangemalt alkoholarbijaades toimendanud õigusrikkumiste korral, mitte propageerida avalikel üritustel ja nende kajastamisel alkoholarbimist. Nimetatud meetmeid pidas tõhusaks 73%–86% kõigist elanikest. Kõrgema alkoholiaktsiisi ja sellega kaasneva alkoholihinna tõusu peeti meetmetest kõige vähem mõjusaks.
- Alkoholi kättesaadavuse piiramiseks toetasid elanikud enim alkohoolsete jookide müügikeelu ettepanekut kauplustes, mis ei ole alkoholi- ega toidupoeid (74% toetas, 15% ei toetanud) ning kogu alkoholimüügi koondamist poodide spetsiaalsetesse alkoholisakondadesse (71% toetas, 18% ei toetanud). Väiksemat toetust väljendati ettepanekutele koondada kogu alkoholimüük ainult alkoholipoodidesse (52% toetas, 38% ei toetanud) ning alkohoolsete jookide müügikoha eraldamisele teistest kaupadest läbipaistmatu vaheseinaga (47% toetas, 32% ei toetanud). Nende ettepanekute toetus ületas endiselt vastuseisu, kusjuures hinnangud pole aasta jooksul muutunud.
- Alkohoolseid jooke ei peaks elanike hinnangul müüma spordivõistlustel, tanklates ega kontsertidel või muudel kultuuriüritustel. Spordivõistlustel ei peaks alkoholimüüki toimuma 89% vastanute hinnangul, tanklates 72% vastanute hinnangul. Tolerantsemalt suhtuti alkoholimüüki kontsertidel ja kultuuriüritustel: 55% vastanutest oli seisukohal, et kontsertidel ja kultuuriüritustel ei peaks müüma alkoholi, 27% lubaks müüki ja 18% ei osanud hinnangut anda.

- 2016. aastal pidas 48% vastanutest vajalikuks kellaajaliselt piirata alkoholimüüki toitlustusasutustes (2015. a 56%), neist 30% lõpetaks alkoholimüügi kesköööl, 8% kell 01.00 öösel, 6% kell 02.00 ja 4% kell 03.00 öösel, 31% vastanutest ei soovinud mingeid piiranguid ja 21% puudus seisukoht. Võrreldes 2015. aastaga oli ajapiirangute sisseseadmise poolehoidjaid vähem (-8%-punkti), kuid piirangute sisseseadmine on endiselt valdav ja seda sooviks iga teine elanik. Elanikud on kolm viimast aastat eelistanud alkoholimüüki toitlustusasutustes kellaajaliselt piirata. Enim olid piirangute vastu need vastajad, kes ei pidanud elanike alkoholitarbimise vähendamist vajalikuks, samuti sagedasemad alkoholitarbijad.

KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED

1. MILLISEKS HINDATE TE EESTIMAALASTE PRAEGUST ALKOHOLITARBIMIST? (% vastanutest)

Juuakse vähe	3
Juuakse mõõdukalt	28
Juuakse palju	62
Ei oska öelda	7

2. KAS TEIE HINNANGUL TULEKS EESTIS ELANIKE ALKOHOLITARBIMIST VÄHENDADA? (% vastanutest)

Jah	70
Ei	14
Ei oska öelda	16

3. KES PEAKS TEIE ARVATES ASTUMA SAMME ELANIKE ALKOHOLITARBIMISE VÄHENDAMISEKS? (% vastanutest, vastaja võis märkida mitu vastusvarianti)

Sotsiaalministeerium	13
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	3
Rahandusministeerium	3
Haridus- ja Teadusministeerium	10
Linna-, vallavalitsused	8
Vabariigi Valitsus	24
Riigikogu	12
President	4
Meedia (TV, raadio, ajalehed, ajakirjad, Internet)	35
Alkoholi müüjad	9
Alkoholi tootjad	10
Politsei	6
Vabatahtlikud organisatsioonid ja karskusliikumine	12
Inimesed ise	70
Ei oska öelda	3

4. KUI KAUGEL ON TEIE ELUKOHAST LÄHIM ALKOHOLSETE JOOKIDE MÜÜGIKOHT? (% vastanutest)

Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	87
Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	11
Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 30 min	2

5. HINNAKE PALUN OMA ALKOHOLSETE JOOKIDE TARBIMIST (% vastanutest)

Ei joo üldse	17
Joon vähe	55
Joon mõõdukalt	24
Joon palju	4

6. KUI SAGELI TE JÕITE 2016. AASTAL JÄRGMISI ALKOHOLSEID JOOKE? (% vastanutest)

	Ei joo seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Viina	56	32	10	2	0
Teisi kangeid jooke (viskit, brändit, likööri jne)	49	39	10	2	0
Veini, vahuveini	29	46	20	4	1
Õlut	45	21	19	11	4
Siidrit	61	28	7	3	1
Long drinke, kokteile	64	27	6	2	1

7. KUIDAS OLETE MUUTNUD OMA ALKOHOLI TARBIMISE KOGUSEID 2016. AASTAL VÖRRELDES EELMISE AASTAGA?
Palun märkige nende joogi liikide kohta, mida tarbite või tarbisite käesoleval aastal (% alkoholitarbijatest)

	Hakkasin tarbima	Tarbin vähem	Tarbin sama palju	Tarbin rohkem	Loobusin tarbimisest
Viin	1	29	44	1	25
Muu kange alkohol (viski, brändi, liköör jne)	2	28	47	1	22
Vein, vahuvein	1	30	54	3	12
Õlu	2	27	46	3	22
Siider	3	25	30	2	40
Long drink, kokteilid	2	22	31	1	44

18. MILLINE PEAKS TEIE HINNANGUL OLEMA EESTI RIIGI ALKOHOLIPOLIITIKA? (% vastanutest)

Võimalikult liberaalne (piiranguteta)	11
Väheste piirangutega	38
Rangete piirangutega	35
Ei oska öelda	16

19. KUI TÕSISED ON TEIE HINNANGUL JÄRGMISED ALKOHOLIGA SEOTUD PROBLEEMID EESTIS? (% vastanutest)

	Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Terviseprobleemid	39	44	8	9
Kodune vägivald	45	40	5	10
Isikuvastased kuriteod	41	41	7	11
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine	66	28	3	3
Avaliku korra rikkumised	36	50	8	6
Salaalkoholi ost-müük	17	29	20	34
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal (töölt puudumine, töökohustuste mittetäitmine jm)	14	36	20	30
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	30	42	11	17
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid	38	44	7	11
Laste ja noorte alkoholi tarbimine	44	40	7	9
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse	26	38	21	15
Vähesed teadmised alkoholi kahjulikkusest	24	39	21	16

20. MIDA TE ARVATE ALKOHOLI REKLAAMIST? (% vastanutest)

	Võiks lubada	Võiks lubada teatud piirangutega	Tuleks keelustada	Ei oska öelda
KANGE alkoholi reklaam (viin, viski, konjak, liköör jne)				
Reklaam televisioonis	5	23	67	5
Reklaam raadios	4	20	69	7
Reklaam ajalehtedes, ajakirjades	5	27	62	6
Reklaam tänaval	4	13	77	6
Reklaam Internetis, sotsiaalmeedias	5	23	66	6
Reklaam müügikohtades	18	37	39	6
Degusteerimised	19	36	35	10
LAHJA alkoholi reklaam (vein, õlu, siider jne)				
Reklaam televisioonis	6	31	58	5
Reklaam raadios	6	26	61	7
Reklaam ajalehtedes, ajakirjades	6	32	56	6
Reklaam tänaval	6	17	71	6
Reklaam Internetis, sotsiaalmeedias	6	27	60	7
Reklaam müügikohtades	19	40	35	6
Degusteerimised	21	38	33	8

21. MIDA PEAKS TEIE ARVATES ALKOHOLITARBIMISE VÄHENDAMISEKS TEGEMA? (% vastanutest)

	Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	68	21	6	5
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	55	34	6	5
Tuleks edendada karskusliikumist	41	35	14	10
Alkoholi reklaami peaks piirama	72	19	6	3
Alkoholi reklaam tuleks ära keelata	52	22	20	6
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	41	32	21	6
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	21	24	45	10
Alkoholijoores inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (nt sõiduki joores juhtimisel)	73	19	5	3
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (nt müük alaealisele, illegaalne müük)	79	16	2	3
Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	79	17	1	3
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	85	11	1	3
Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	86	10	1	3
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	33	29	26	12

22. KAS ALKOHOLSEID JOOKE PEAKS TEIE ARVATES MÜÜMA ...?(% vastanutest)

	Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Tanklates	17	72	11
Spordivõistlustel	6	89	5
Kontsertidel, kultuuriüritustel	27	55	18

23. MIDA TE ARVATE JÄRGNEVATEST ETTEPANEKUTEST ALKOHOLI KÄTTESAADAVUSE PIIRAMISEL?

	Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Kogu alkoholimüügi koondamine ainult alkoholipoodidesse	52	38	10
Kogu alkoholimüügi koondamine ainult poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse	71	18	11
Alkoholsete jookide müügikoha eraldamine (teistest kaupadest) läbipaistmatu vaheseinaga	47	32	21
Alkoholsete jookide müügi keelamine poodides, mis ei ole alkoholi ega toidupood (nt lille-, aiandus-, ehitus- ja suveniiripoed jt)	74	15	11

24. MIS KELL VÕIKS TEIE ARVATES LÕPETADA ALKOHOLSETE JOOKIDE MÜÜMISE RESTORANIDES, BAARIDES, PUBIDES? (% vastanutest)

Kesköö, 00.00	30
Kell 01.00	8
Kell 02.00	6
Kell 03.00	4
Mingeid piiranguid pole vaja	31
Ei oska öelda	21

KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED TAUSTTUNNUSTE LÕIKES

Hinnang eestimaalaste praegusele alkoholitarbimisele
(% vastanutest)

		Juuakse vä- he	Juuakse mõõ- dukalt	Juuakse pal- ju	Ei oska öel- da
Keskmiselt		3	28	62	7
Regioon	Põhja-Eesti	3	28	61	8
	Kesk-Eesti	2	27	64	7
	Kirde-Eesti	7	31	57	5
	Lääne-Eesti	1	20	69	10
	Lõuna-Eesti	2	28	63	7
Rahvus	eestlased	1	28	63	8
	mitte-eestlased	7	27	60	6
Vanus	18–29-aastased	3	19	74	4
	30–49-aastased	2	31	61	6
	50–64-aastased	3	29	57	11
	65–74-aastased	5	27	58	10
Sugu	naised	2	19	71	8
	mehed	4	37	53	6
Haridus	I taseme haridus	5	31	58	6
	II taseme haridus	2	25	65	8
	III taseme haridus	4	30	59	7
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	4	22	64	10
	301–600 €	4	26	64	6
	601–900 €	2	31	60	7
	üle 900 €	1	32	59	8
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	3	30	60	7
	rohked	3	16	79	2
	mõõdukad	1	47	50	2
	vähesed	4	24	63	9
	mittetarbijad	0	16	74	10

Hinnang elanike alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		70	14	16
Regioon	Põhja-Eesti	70	15	15
	Kesk-Eesti	70	12	18
	Kirde-Eesti	68	15	17
	Lääne-Eesti	71	10	19
	Lõuna-Eesti	71	13	16
Rahvus	eestlased	68	16	16
	mitte-eestlased	74	10	16
Vanus	18–29 aastased	68	16	16
	30–49 aastased	69	16	15
	50–64 aastased	69	12	19
	65–74 aastased	78	7	15
Sugu	naised	78	8	14
	mehed	61	20	19
Haridus	I taseme haridus	62	24	14
	II taseme haridus	70	13	17
	III taseme haridus	73	11	16
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	71	11	18
	301–600 €	71	13	16
	601–900 €	70	14	16
	üle 900 €	67	17	16
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	67	16	17
	rohked	74	10	16
	möödukad	52	26	22
	vähesed	65	30	5
	mittetarbijad	85	4	11

Lähima alkoholsete jookide müügikoha kaugus elukohast
(% vastanutest)

		Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 30 min
Keskmiselt		87	11	2
Regioon	Põhja-Eesti	91	8	1
	Kesk-Eesti	84	12	4
	Kirde-Eesti	91	7	2
	Lääne-Eesti	82	15	3
	Lõuna-Eesti	82	15	3
Rahvus	eestlased	84	13	3
	mitte-eestlased	94	5	1
Vanus	18 – 29-aastased	92	8	0
	30 – 49-aastased	89	10	1
	50 – 64-aastased	85	12	3
	65 – 74-aastased	81	12	7
Sugu	naised	88	9	3
	mehed	86	12	2
Haridus	I taseme haridus	88	9	3
	II taseme haridus	87	11	2
	III taseme haridus	88	11	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	85	12	3
	301–600 €	86	11	3
	601–900 €	89	10	1
	üle 900 €	89	10	1
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	87	11	2
	rohked	87	11	2
	mõõdukad	87	11	2
	vähesed	91	8	1
	mittetarbijad	88	9	3

Alkoholsete jookide isiklik tarbimine
(% vastanutest)

		Ei joo üldse	Joon vähe	Joon mõõdu- kalt	Joon palju
Keskmiselt		17	55	24	4
Regioon	Põhja-Eesti	16	54	25	5
	Kesk-Eesti	16	58	23	3
	Kirde-Eesti	13	61	26	0
	Lääne-Eesti	20	50	24	6
	Lõuna-Eesti	18	57	21	4
Rahvus	eestlased	16	53	26	5
	mitte-eestlased	18	60	20	2
Vanus	18 – 29-aastased	21	54	20	5
	30 – 49-aastased	14	52	28	6
	50 – 64-aastased	15	57	25	3
	65 – 74-aastased	21	63	16	0
Sugu	naised	22	61	15	2
	mehed	11	49	33	7
Haridus	I taseme haridus	28	43	23	6
	II taseme haridus	16	55	24	5
	III taseme haridus	13	59	25	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	23	57	18	2
	301–600 €	19	56	22	3
	601–900 €	12	56	27	5
	üle 900 €	11	51	30	8

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus
(% alkoholitarbijatest; 2016. a novembris)

V I I N		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädä- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		47	38	12	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	51	37	9	2	1
	Kesk-Eesti	45	38	14	3	0
	Kirde-Eesti	42	44	9	5	0
	Lääne-Eesti	41	40	17	1	1
	Lõuna-Eesti	47	36	16	1	0
Rahvus	eestlased	46	38	13	2	1
	mitte-eestlased	51	37	10	2	0
Vanus	18–29-aastased	51	37	10	2	0
	30–49-aastased	50	36	11	2	1
	50–64-aastased	45	37	14	3	1
	65–74-aastased	38	47	14	1	0
Sugu	naised	67	27	4	2	0
	mehed	28	48	20	3	1
Haridus	I taseme haridus	43	39	11	6	1
	II taseme haridus	44	40	14	2	0
	III taseme haridus	53	36	9	1	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	43	37	16	2	2
	301–600 €	47	41	9	3	0
	601–900 €	51	37	11	1	0
	üle 900 €	45	36	17	1	1
Alkoholi- tarbimine	rohked	18	40	25	9	8
	mõõdukad	22	44	28	6	0
	vähesed	60	36	4	0	0

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus (järg)
(% alkoholitarijatest; 2016. a novembris)

VISKI, BRÄNDI, LIKÖÖR jne		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädal- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		38	47	13	2	0
Regioon	Põhja-Eesti	37	46	14	3	0
	Kesk-Eesti	44	41	14	1	0
	Kirde-Eesti	47	41	9	3	0
	Lääne-Eesti	31	47	19	2	1
	Lõuna-Eesti	37	53	9	1	0
Rahvus	eestlased	37	48	13	2	0
	mitte-eestlased	40	45	12	3	0
Vanus	18–29-aastased	34	49	16	1	0
	30–49-aastased	39	47	12	2	0
	50–64-aastased	42	43	12	2	1
	65–74-aastased	35	50	12	3	0
Sugu	naised	50	43	7	0	0
	mehed	27	50	18	4	1
Haridus	I taseme haridus	44	49	4	2	1
	II taseme haridus	39	44	15	2	0
	III taseme haridus	36	50	12	2	0
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	46	46	6	1	1
	301–600 €	41	45	12	2	0
	601–900 €	33	55	10	2	0
	üle 900 €	34	42	21	3	0
Alkoholi- tarbimine	rohked	20	34	36	5	5
	mõõdukad	27	44	25	4	0
	vähersed	44	49	6	1	0

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus (järg)
(% alkoholitarbijatest; 2016. a novembris)

V E I N , V A H U V E I N		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädä- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		15	55	24	5	1
Regioon	Põhja-Eesti	12	53	27	7	1
	Kesk-Eesti	13	60	25	2	0
	Kirde-Eesti	30	47	20	3	0
	Lääne-Eesti	13	61	21	4	1
	Lõuna-Eesti	18	57	21	4	0
Rahvus	eestlased	14	57	23	5	1
	mitte-eestlased	20	50	25	4	1
Vanus	18–29-aastased	21	52	25	2	0
	30–49-aastased	14	52	25	8	1
	50–64-aastased	15	56	23	5	1
	65–74-aastased	14	64	19	3	0
Sugu	naised	12	55	28	5	0
	mehed	19	54	20	6	1
Haridus	I taseme haridus	51	39	8	1	1
	II taseme haridus	14	58	23	5	0
	III taseme haridus	9	55	28	7	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	33	44	19	3	1
	301–600 €	14	61	19	5	1
	601–900 €	11	52	32	5	0
	üle 900 €	12	53	26	8	1
Alkoholi- tarbimine	rohked	13	39	30	12	6
	mõõdukad	21	37	28	13	1
	vähesed	13	64	22	1	0

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus (järg)
(% alkoholitarbijatest; 2016. a novembris)

Õ L U		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädä- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		34	25	23	13	5
Regioon	Põhja-Eesti	33	27	22	14	4
	Kesk-Eesti	39	27	16	10	8
	Kirde-Eesti	41	26	26	4	3
	Lääne-Eesti	34	23	20	17	6
	Lõuna-Eesti	33	22	26	15	4
Rahvus	eestlased	33	24	21	16	6
	mitte-eestlased	37	28	27	7	1
Vanus	18–29-aastased	35	20	32	11	2
	30–49-aastased	31	27	19	16	7
	50–64-aastased	36	26	23	11	4
	65–74-aastased	42	27	20	10	1
Sugu	naised	52	27	15	5	1
	mehed	18	23	30	21	8
Haridus	I taseme haridus	40	30	13	14	3
	II taseme haridus	31	25	25	14	5
	III taseme haridus	38	25	23	10	4
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	26	25	33	9	7
	301–600 €	41	26	17	12	4
	601–900 €	34	24	24	14	4
	üle 900 €	29	25	24	17	5
Alkoholi- tarbimine	rohked	12	13	9	28	38
	mõõdukad	18	15	28	31	8
	vähesed	44	30	21	4	1

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus (järg)
(% alkoholitarbijatest; 2016. a novembris)

S I I D E R		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädä- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		53	35	8	3	1
Regioon	Põhja-Eesti	48	39	7	5	1
	Kesk-Eesti	47	41	7	4	1
	Kirde-Eesti	81	13	6	0	0
	Lääne-Eesti	51	39	10	0	0
	Lõuna-Eesti	53	31	12	3	1
Rahvus	eestlased	46	39	10	4	1
	mitte-eestlased	70	24	3	3	0
Vanus	18–29-aastased	31	43	13	11	2
	30–49-aastased	50	38	9	2	1
	50–64-aastased	64	28	7	1	0
	65–74-aastased	76	22	2	0	0
Sugu	naised	51	34	11	4	0
	mehed	55	35	6	3	1
Haridus	I taseme haridus	47	40	6	3	4
	II taseme haridus	50	38	7	5	0
	III taseme haridus	58	28	11	2	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	54	36	8	2	0
	301–600 €	55	37	5	2	1
	601–900 €	53	31	9	7	0
	üle 900 €	51	33	14	1	1
Alkoholi- tarbimine	rohked	30	36	10	12	12
	mõõdukad	55	30	10	5	0
	vähesed	54	36	8	2	0

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus (järg)
(% alkoholitarbijatest; 2016. a novembris)

LONG DRINGI, KOKTEILID		Ei joo seda üldse	Mõned kor- rad aastas	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädä- las	Jõin peaae- gu iga päev
Keskmiselt		57	32	8	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	54	34	9	2	1
	Kesk-Eesti	54	40	6	0	0
	Kirde-Eesti	75	19	4	2	0
	Lääne-Eesti	55	39	4	1	1
	Lõuna-Eesti	57	30	9	3	1
Rahvus	eestlased	53	36	8	2	1
	mitte-eestlased	65	26	7	2	0
Vanus	18–29-aastased	40	39	16	2	3
	30–49-aastased	55	36	6	2	1
	50–64-aastased	65	28	5	2	0
	65–74-aastased	77	20	3	0	0
Sugu	naised	58	33	8	1	0
	mehed	56	32	8	2	2
Haridus	I taseme haridus	54	33	8	1	4
	II taseme haridus	56	33	8	2	1
	III taseme haridus	60	31	7	2	0
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	60	33	3	3	1
	301–600 €	61	30	7	0	2
	601–900 €	53	36	7	4	0
	üle 900 €	53	31	14	2	0
Alkoholi- tarbimine	rohked	26	39	14	9	12
	mõõdukad	51	33	12	3	1
	vähesed	61	32	6	1	0

Hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika
(% vastanutest)

		Võimalikult liberaalne	Väheste piirangutega	Rangete piirangutega	Ei oska öelda
Keskmiselt		11	38	35	16
Regioon	Põhja-Eesti	11	38	36	15
	Kesk-Eesti	15	34	33	18
	Kirde-Eesti	18	29	36	17
	Lääne-Eesti	5	38	41	16
	Lõuna-Eesti	11	41	32	16
Rahvus	eestlased	11	42	31	16
	mitte-eestlased	13	27	45	15
Vanus	18 – 29-aastased	16	33	38	13
	30 – 49-aastased	9	41	36	14
	50 – 64-aastased	12	39	30	19
	65 – 74-aastased	12	33	38	17
Sugu	naised	7	31	43	19
	mehed	16	44	27	13
Haridus	I taseme haridus	15	27	34	24
	II taseme haridus	11	38	36	15
	III taseme haridus	11	41	35	13
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	13	26	43	18
	301–600 €	11	36	34	19
	601–900 €	10	40	37	13
	üle 900 €	12	48	30	10
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	13	41	31	15
	rohked	19	46	28	7
	möödukad	18	51	18	13
	vähesed	10	36	38	16
	mittetarbijad	4	21	55	20

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Terviseprobleemid

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		39	44	8	9
Regioon	Põhja-Eesti	39	46	7	8
	Kesk-Eesti	35	47	7	11
	Kirde-Eesti	43	39	12	6
	Lääne-Eesti	41	47	4	8
	Lõuna-Eesti	37	42	8	13
Rahvus	eestlased	35	46	8	11
	mitte-eestlased	47	40	6	7
Vanus	18 – 29-aastased	40	41	10	9
	30 – 49-aastased	39	43	9	9
	50 – 64-aastased	37	47	6	10
	65 – 74-aastased	39	48	3	10
Sugu	naised	44	44	4	8
	mehed	33	44	12	11
Haridus	I taseme haridus	45	29	12	14
	II taseme haridus	40	45	6	9
	III taseme haridus	37	47	7	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	48	36	4	12
	301–600 €	40	43	8	9
	601–900 €	36	49	6	9
	üle 900 €	33	47	10	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholtarbijad	36	45	9	10
	rohked	40	46	9	5
	mõõdukad	25	46	16	13
	vähesed	41	45	6	8
	mittetarbijad	53	38	2	7

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Kodune vägivald

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		45	40	5	10
Regioon	Põhja-Eesti	44	39	7	10
	Kesk-Eesti	47	40	3	10
	Kirde-Eesti	53	39	3	5
	Lääne-Eesti	49	38	4	9
	Lõuna-Eesti	42	42	5	11
Rahvus	eestlased	45	39	6	10
	mitte-eestlased	46	40	4	10
Vanus	18 – 29-aastased	53	33	5	9
	30 – 49-aastased	43	41	7	9
	50 – 64-aastased	43	43	4	10
	65 – 74-aastased	41	41	5	13
Sugu	naised	56	36	1	7
	mehed	33	44	9	14
Haridus	I taseme haridus	49	31	5	15
	II taseme haridus	45	42	5	8
	III taseme haridus	44	40	6	10
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	53	32	4	11
	301–600 €	44	40	5	11
	601–900 €	42	46	6	6
	üle 900 €	41	43	6	10
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	43	42	5	10
	rohked	38	39	9	14
	mõõdukad	31	48	10	11
	vähesed	48	39	4	9
	mittetarbijad	56	31	4	9

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Isikuvastased kuriteod

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		41	41	7	11
Regioon	Põhja-Eesti	40	38	11	11
	Kesk-Eesti	41	42	5	12
	Kirde-Eesti	51	38	7	4
	Lääne-Eesti	40	49	2	9
	Lõuna-Eesti	38	43	4	15
Rahvus	eestlased	38	44	7	11
	mitte-eestlased	46	35	8	11
Vanus	18 – 29-aastased	47	35	9	9
	30 – 49-aastased	42	38	9	11
	50 – 64-aastased	37	47	4	12
	65 – 74-aastased	36	45	5	14
Sugu	naised	48	38	3	11
	mehed	33	44	12	11
Haridus	I taseme haridus	44	32	8	16
	II taseme haridus	42	42	7	9
	III taseme haridus	39	42	8	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	49	28	4	19
	301–600 €	39	42	9	10
	601–900 €	39	46	8	7
	üle 900 €	38	45	7	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	39	42	8	11
	rohked	28	48	14	10
	mõõdukad	30	45	10	15
	vähesed	44	40	7	9
	mittetarbijad	49	36	3	12

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		66	28	3	3
Regioon	Põhja-Eesti	66	29	3	2
	Kesk-Eesti	65	28	5	2
	Kirde-Eesti	71	26	1	2
	Lääne-Eesti	68	28	2	2
	Lõuna-Eesti	64	27	5	4
Rahvus	eestlased	64	30	4	2
	mitte-eestlased	71	25	1	3
Vanus	18 – 29-aastased	69	25	4	2
	30 – 49-aastased	65	29	4	2
	50 – 64-aastased	63	31	3	3
	65 – 74-aastased	67	29	1	3
Sugu	naised	74	24	0	2
	mehed	57	34	6	3
Haridus	I taseme haridus	69	22	6	3
	II taseme haridus	68	27	3	2
	III taseme haridus	63	31	3	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	68	24	3	5
	301–600 €	69	26	3	2
	601–900 €	63	32	3	2
	üle 900 €	60	34	4	2
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	65	30	3	2
	rohked	60	32	5	3
	mõõdukad	55	37	6	2
	vähesed	69	27	2	2
	mittetarbijad	73	21	1	5

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Avaliku korra rikkumised

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		36	50	8	6
Regioon	Põhja-Eesti	36	48	9	7
	Kesk-Eesti	38	50	7	5
	Kirde-Eesti	38	52	6	4
	Lääne-Eesti	39	51	4	6
	Lõuna-Eesti	35	49	8	8
Rahvus	eestlased	35	48	10	7
	mitte-eestlased	39	51	5	5
Vanus	18 – 29-aastased	41	48	6	5
	30 – 49-aastased	33	50	11	6
	50 – 64-aastased	35	49	8	8
	65 – 74-aastased	38	51	6	5
Sugu	naised	40	50	4	6
	mehed	31	49	13	7
Haridus	I taseme haridus	39	47	7	7
	II taseme haridus	39	47	8	6
	III taseme haridus	32	53	9	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	41	46	5	8
	301–600 €	37	50	7	6
	601–900 €	34	53	9	4
	üle 900 €	32	49	13	6
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	34	51	9	6
	rohked	30	48	17	5
	möödukad	26	54	11	9
	vähesed	38	50	7	5
	mittetarbijad	46	43	4	7

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Salaalkoholi ost-müük

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		17	29	20	34
Regioon	Põhja-Eesti	17	31	18	34
	Kesk-Eesti	13	27	27	33
	Kirde-Eesti	21	37	25	17
	Lääne-Eesti	22	21	17	40
	Lõuna-Eesti	14	26	23	37
Rahvus	eestlased	16	25	21	38
	mitte-eestlased	18	39	18	25
Vanus	18 – 29-aastased	20	27	21	32
	30 – 49-aastased	13	33	23	31
	50 – 64-aastased	18	27	21	34
	65 – 74-aastased	20	26	11	43
Sugu	naised	18	34	11	37
	mehed	15	24	31	30
Haridus	I taseme haridus	25	17	22	36
	II taseme haridus	17	32	19	32
	III taseme haridus	14	29	22	35
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	25	27	16	32
	301–600 €	16	30	21	33
	601–900 €	10	34	21	35
	üle 900 €	18	26	22	34
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	15	28	23	34
	rohked	10	16	42	32
	möödukad	14	23	31	32
	vähesed	17	31	18	34
	mittetarbijad	24	35	6	35

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal (töölt puudumine, töökohustuste mittetäitmine jm)

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		14	36	20	30
Regioon	Põhja-Eesti	17	31	20	32
	Kesk-Eesti	12	39	24	25
	Kirde-Eesti	15	53	16	16
	Lääne-Eesti	16	35	14	35
	Lõuna-Eesti	9	34	24	33
Rahvus	eestlased	14	31	24	31
	mitte-eestlased	16	45	12	27
Vanus	18 – 29-aastased	17	40	13	30
	30 – 49-aastased	12	35	26	27
	50 – 64-aastased	15	35	21	29
	65 – 74-aastased	15	32	13	40
Sugu	naised	15	42	11	32
	mehed	13	29	30	28
Haridus	I taseme haridus	29	37	11	23
	II taseme haridus	13	38	19	30
	III taseme haridus	11	32	25	32
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	22	36	12	30
	301–600 €	15	38	18	29
	601–900 €	10	35	26	29
	üle 900 €	10	33	26	31
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	12	35	22	31
	rohked	13	26	27	34
	mõõdukad	9	30	31	30
	vähesed	14	37	18	31
	mittetarbijad	24	39	10	27

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		30	42	11	17
Regioon	Põhja-Eesti	30	39	13	18
	Kesk-Eesti	33	41	13	13
	Kirde-Eesti	31	46	12	11
	Lääne-Eesti	36	43	5	16
	Lõuna-Eesti	27	44	10	19
Rahvus	eestlased	29	43	12	16
	mitte-eestlased	33	39	10	18
Vanus	18 – 29-aastased	32	39	11	18
	30 – 49-aastased	30	40	14	16
	50 – 64-aastased	30	45	11	14
	65 – 74-aastased	31	42	5	22
Sugu	naised	36	45	5	14
	mehed	24	38	18	20
Haridus	I taseme haridus	39	37	9	15
	II taseme haridus	30	42	11	17
	III taseme haridus	29	42	13	16
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	39	35	6	20
	301–600 €	31	43	11	15
	601–900 €	26	46	12	16
	üle 900 €	27	42	15	16
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	28	43	12	17
	rohked	22	47	16	15
	mõõdukad	22	42	15	21
	vähesed	31	43	10	16
	mittetarbijad	44	38	6	12

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		38	44	7	11
Regioon	Põhja-Eesti	36	45	8	11
	Kesk-Eesti	39	42	7	12
	Kirde-Eesti	51	36	4	9
	Lääne-Eesti	40	44	6	10
	Lõuna-Eesti	33	47	8	12
Rahvus	eestlased	36	45	8	11
	mitte-eestlased	40	44	5	11
Vanus	18 – 29-aastased	44	37	10	9
	30 – 49-aastased	34	46	8	12
	50 – 64-aastased	37	46	6	11
	65 – 74-aastased	36	50	3	11
Sugu	naised	49	41	2	8
	mehed	25	48	12	15
Haridus	I taseme haridus	48	29	7	16
	II taseme haridus	37	47	7	9
	III taseme haridus	35	45	8	12
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	47	39	3	11
	301–600 €	40	42	8	10
	601–900 €	32	51	5	12
	üle 900 €	32	47	9	12
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	34	46	8	12
	rohked	30	49	11	10
	möödukad	23	51	10	16
	vähesed	39	44	7	10
	mittetarbijad	52	38	3	7

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Laste ja noorte alkoholi tarbimine

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		44	40	7	9
Regioon	Põhja-Eesti	40	43	8	9
	Kesk-Eesti	48	34	9	9
	Kirde-Eesti	60	30	5	5
	Lääne-Eesti	40	43	5	12
	Lõuna-Eesti	42	41	7	10
Rahvus	eestlased	41	41	9	9
	mitte-eestlased	50	39	3	8
Vanus	18 – 29-aastased	48	39	6	7
	30 – 49-aastased	41	39	10	10
	50 – 64-aastased	42	43	6	9
	65 – 74-aastased	47	39	4	10
Sugu	naised	53	36	3	8
	mehed	34	44	12	10
Haridus	I taseme haridus	46	38	5	11
	II taseme haridus	45	40	6	9
	III taseme haridus	41	41	9	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	54	33	4	9
	301–600 €	48	37	6	9
	601–900 €	36	47	8	9
	üle 900 €	35	45	12	8
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	40	43	8	9
	rohked	41	46	10	3
	möödukad	30	46	13	11
	vähesed	45	41	6	8
	mittetarbijad	59	29	2	10

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		26	38	21	15
Regioon	Põhja-Eesti	27	38	20	15
	Kesk-Eesti	21	36	30	13
	Kirde-Eesti	31	41	14	14
	Lääne-Eesti	27	38	19	16
	Lõuna-Eesti	22	38	23	17
Rahvus	eestlased	25	38	23	14
	mitte-eestlased	27	39	16	18
Vanus	18 – 29-aastased	29	37	18	16
	30 – 49-aastased	27	37	22	14
	50 – 64-aastased	22	39	22	17
	65 – 74-aastased	24	42	18	16
Sugu	naised	32	41	13	14
	mehed	19	36	29	16
Haridus	I taseme haridus	24	41	18	17
	II taseme haridus	26	39	19	16
	III taseme haridus	26	37	23	14
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	35	29	16	20
	301–600 €	26	39	19	16
	601–900 €	20	43	25	12
	üle 900 €	22	41	24	13
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	23	38	24	15
	rohked	15	54	23	8
	mõõdukad	17	38	31	14
	vähesed	27	37	20	16
	mittetarbijad	38	39	8	15

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Vähesed teadmised alkoholi tarbimise kahjulikkusest

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		24	39	21	16
Regioon	Põhja-Eesti	24	40	22	14
	Kesk-Eesti	25	36	28	11
	Kirde-Eesti	25	42	21	12
	Lääne-Eesti	28	32	16	24
	Lõuna-Eesti	19	41	21	19
Rahvus	eestlased	22	37	24	17
	mitte-eestlased	26	43	16	15
Vanus	18 – 29-aastased	20	38	26	16
	30 – 49-aastased	26	40	21	13
	50 – 64-aastased	24	36	21	19
	65 – 74-aastased	22	41	18	19
Sugu	naised	27	42	15	16
	mehed	19	36	29	16
Haridus	I taseme haridus	30	31	22	17
	II taseme haridus	24	42	18	16
	III taseme haridus	21	38	26	15
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	33	35	15	17
	301–600 €	23	39	20	18
	601–900 €	20	40	26	14
	üle 900 €	20	39	27	14
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	21	39	24	16
	rohked	16	39	33	12
	möödukad	14	39	31	16
	vähesed	25	39	20	16
	mittetarbijad	35	39	10	16

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		68	21	6	5
Regioon	Põhja-Eesti	65	24	6	5
	Kesk-Eesti	71	17	7	5
	Kirde-Eesti	71	23	3	3
	Lääne-Eesti	73	18	5	4
	Lõuna-Eesti	70	18	7	5
Rahvus	eestlased	67	20	8	5
	mitte-eestlased	71	23	2	4
Vanus	18–29-aastased	66	21	9	4
	30–49-aastased	65	24	7	4
	50–64-aastased	72	20	4	4
	65–74-aastased	74	16	3	7
Sugu	naised	73	19	3	5
	mehed	63	23	9	5
Haridus	I taseme haridus	61	23	4	12
	II taseme haridus	67	22	7	4
	III taseme haridus	73	19	5	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	73	18	4	5
	301–600 €	70	20	5	5
	601–900 €	71	18	7	4
	üle 900 €	60	28	8	4
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	78	16	3	3
	vastased	34	35	22	9
	ükskõiksed, kahtlejad	52	35	3	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	65	24	6	5
	rohked	53	27	17	3
	möödukad	51	33	9	7
	vähesed	72	19	5	4
	mittetarbijad	83	10	2	5

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		55	34	6	5
Regioon	Põhja-Eesti	53	35	7	5
	Kesk-Eesti	51	35	9	5
	Kirde-Eesti	62	32	3	3
	Lääne-Eesti	56	33	6	5
	Lõuna-Eesti	56	34	4	6
Rahvus	eestlased	51	35	8	6
	mitte-eestlased	64	32	1	3
Vanus	18–29-aastased	46	41	10	3
	30–49-aastased	57	31	6	6
	50–64-aastased	58	34	4	4
	65–74-aastased	61	33	3	3
Sugu	naised	59	32	4	5
	mehed	51	36	8	5
Haridus	I taseme haridus	54	33	4	9
	II taseme haridus	58	32	6	4
	III taseme haridus	52	38	6	4
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	59	33	4	4
	301–600 €	57	33	4	6
	601–900 €	53	37	7	3
	üle 900 €	49	36	11	4
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	64	31	2	3
	vastased	28	42	22	8
	ükskõiksed, kahtlejad	40	45	5	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	52	37	6	5
	rohked	44	32	20	4
	möödukad	44	40	8	8
	vähesed	55	36	5	4
	mittetarbijad	74	19	3	4

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks
Tuleks edendada karskusliikumist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		41	35	14	10
Regioon	Põhja-Eesti	40	32	18	10
	Kesk-Eesti	36	36	15	13
	Kirde-Eesti	49	39	7	5
	Lääne-Eesti	42	33	14	11
	Lõuna-Eesti	40	38	9	13
Rahvus	eestlased	37	37	16	10
	mitte-eestlased	50	30	9	11
Vanus	18–29-aastased	38	32	19	11
	30–49-aastased	37	35	18	10
	50–64-aastased	40	39	10	11
	65–74-aastased	56	32	4	8
Sugu	naised	46	33	12	9
	mehed	35	36	16	13
Haridus	I taseme haridus	39	28	14	19
	II taseme haridus	43	33	14	10
	III taseme haridus	38	39	14	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	50	31	11	8
	301–600 €	42	35	10	13
	601–900 €	38	38	15	9
	üle 900 €	34	35	22	9
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamise	pooldajad	50	32	10	8
	vastased	16	38	33	13
	ükskõiksed, kahtlejad	23	41	18	18
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	37	37	15	11
	rohked	28	38	27	7
	möödukad	26	41	22	11
	vähesed	42	35	12	11
	mittetarbijad	61	24	6	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks
Alkoholi reklaami peaks piirama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		72	19	6	3
Regioon	Põhja-Eesti	73	18	7	2
	Kesk-Eesti	70	20	7	3
	Kirde-Eesti	66	27	5	2
	Lääne-Eesti	77	17	2	4
	Lõuna-Eesti	71	19	6	4
Rahvus	eestlased	70	21	6	3
	mitte-eestlased	76	17	5	2
Vanus	18–29-aastased	69	17	12	2
	30–49-aastased	69	23	5	3
	50–64-aastased	73	20	4	3
	65–74-aastased	81	13	2	4
Sugu	naised	75	17	5	3
	mehed	68	22	7	3
Haridus	I taseme haridus	75	12	4	9
	II taseme haridus	73	19	6	2
	III taseme haridus	69	23	6	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	77	14	4	5
	301–600 €	72	20	4	4
	601–900 €	74	18	6	2
	üle 900 €	65	23	11	1
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamise	pooldajad	82	13	3	2
	vastased	36	40	19	5
	ükskõiksed, kahtlejad	57	31	5	7
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	69	21	7	3
	rohked	71	11	16	2
	möödukad	58	29	7	6
	vähesed	74	19	5	2
	mittetarbijad	85	10	2	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks
Alkoholi reklaam tuleks ära keelata (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		52	22	20	6
Regioon	Põhja-Eesti	50	23	21	6
	Kesk-Eesti	50	25	21	4
	Kirde-Eesti	63	24	9	4
	Lääne-Eesti	56	18	19	7
	Lõuna-Eesti	51	20	23	6
Rahvus	eestlased	44	25	25	6
	mitte-eestlased	71	16	7	6
Vanus	18–29-aastased	44	28	21	7
	30–49-aastased	48	21	25	6
	50–64-aastased	57	21	17	5
	65–74-aastased	70	17	8	5
Sugu	naised	53	25	15	7
	mehed	51	19	25	5
Haridus	I taseme haridus	55	17	17	11
	II taseme haridus	55	22	18	5
	III taseme haridus	48	24	22	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	61	20	12	7
	301–600 €	55	21	18	6
	601–900 €	50	25	21	4
	üle 900 €	44	22	29	5
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamise	pooldajad	61	22	13	4
	vastased	23	21	49	7
	ükskõiksed, kahtlejad	39	23	26	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	49	23	22	6
	rohked	31	20	46	3
	möödukad	39	25	29	7
	vähesed	54	23	17	6
	mittetarbijad	72	15	9	4

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholi müügikohti peaks vähendama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		41	32	21	6
Regioon	Põhja-Eesti	41	32	20	7
	Kesk-Eesti	40	34	20	6
	Kirde-Eesti	38	32	23	7
	Lääne-Eesti	46	29	20	5
	Lõuna-Eesti	40	33	20	7
Rahvus	eestlased	40	32	23	5
	mitte-eestlased	44	32	15	9
Vanus	18–29-aastased	44	31	18	7
	30–49-aastased	37	32	25	6
	50–64-aastased	36	35	22	7
	65–74-aastased	55	29	11	5
Sugu	naised	47	34	12	7
	mehed	34	30	30	6
Haridus	I taseme haridus	42	32	13	13
	II taseme haridus	42	32	20	6
	III taseme haridus	39	33	23	5
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	48	25	15	12
	301–600 €	42	33	18	7
	601–900 €	40	33	22	5
	üle 900 €	34	37	26	3
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	52	33	11	4
	vastased	10	28	55	7
	ükskõiksed, kahtlejad	16	34	34	16
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	37	34	23	6
	rohked	37	26	35	2
	möödukad	23	37	33	7
	vähesed	43	33	18	6
	mittetarbijad	63	23	7	8

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		21	24	45	10
Regioon	Põhja-Eesti	19	23	47	11
	Kesk-Eesti	19	30	42	9
	Kirde-Eesti	28	28	38	6
	Lääne-Eesti	26	24	41	9
	Lõuna-Eesti	22	22	47	9
Rahvus	eestlased	20	24	47	9
	mitte-eestlased	23	26	41	10
Vanus	18–29-aastased	30	23	41	6
	30–49-aastased	22	25	43	10
	50–64-aastased	15	23	52	10
	65–74-aastased	19	28	41	12
Sugu	naised	24	28	37	11
	mehed	17	21	53	9
Haridus	I taseme haridus	26	19	37	18
	II taseme haridus	20	24	47	9
	III taseme haridus	21	26	45	8
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	33	17	40	10
	301–600 €	20	26	43	11
	601–900 €	17	28	47	8
	üle 900 €	18	22	51	9
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	27	28	36	9
	vastased	4	15	73	8
	ükskõiksed, kahtlejad	8	17	61	14
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	18	24	49	9
	rohked	12	13	64	11
	möödukad	11	21	60	8
	vähesed	21	27	43	9
	mittetarbijad	36	27	24	13

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholijoobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		73	19	5	3
Regioon	Põhja-Eesti	73	19	5	3
	Kesk-Eesti	76	16	3	5
	Kirde-Eesti	70	23	5	2
	Lääne-Eesti	76	19	3	2
	Lõuna-Eesti	72	18	6	4
Rahvus	eestlased	72	19	5	4
	mitte-eestlased	76	19	3	2
Vanus	18–29-aastased	79	12	5	4
	30–49-aastased	70	21	6	3
	50–64-aastased	72	22	3	3
	65–74-aastased	75	20	3	2
Sugu	naised	80	14	2	4
	mehed	65	25	8	2
Haridus	I taseme haridus	75	12	6	7
	II taseme haridus	73	20	4	3
	III taseme haridus	72	21	5	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	77	13	4	6
	301–600 €	74	19	4	3
	601–900 €	71	21	6	2
	üle 900 €	72	22	4	2
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	79	16	3	2
	vastased	52	29	15	4
	ükskõiksed, kahtlejad	65	24	4	7
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	71	21	5	3
	rohked	53	23	17	7
	möödukad	63	27	5	5
	vähesed	76	17	5	2
	mittetarbijad	82	14	1	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Tuleks suurendada järelvalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		79	16	2	3
Regioon	Põhja-Eesti	79	15	3	3
	Kesk-Eesti	80	14	2	4
	Kirde-Eesti	82	14	2	2
	Lääne-Eesti	79	17	0	4
	Lõuna-Eesti	75	20	2	3
Rahvus	eestlased	76	18	3	3
	mitte-eestlased	82	13	2	3
Vanus	18–29-aastased	79	14	4	3
	30–49-aastased	75	18	3	4
	50–64-aastased	81	16	1	2
	65–74-aastased	83	14	1	2
Sugu	naised	84	12	1	3
	mehed	72	21	4	3
Haridus	I taseme haridus	78	12	4	6
	II taseme haridus	80	15	2	3
	III taseme haridus	76	19	2	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	77	14	6	3
	301–600 €	79	16	1	4
	601–900 €	78	18	2	2
	üle 900 €	78	16	2	4
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	84	13	1	2
	vastased	56	30	8	6
	ükskõiksed, kahtlejad	71	21	2	6
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	76	18	3	3
	rohked	58	34	4	4
	möödukad	66	26	3	5
	vähesed	83	13	2	2
	mittetarbijad	86	10	1	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		79	17	1	3
Regioon	Põhja-Eesti	79	17	1	3
	Kesk-Eesti	77	18	2	3
	Kirde-Eesti	73	23	2	2
	Lääne-Eesti	83	13	1	3
	Lõuna-Eesti	81	14	2	3
Rahvus	eestlased	79	16	2	3
	mitte-eestlased	78	19	1	2
Vanus	18–29-aastased	68	27	3	2
	30–49-aastased	80	15	2	3
	50–64-aastased	84	13	1	2
	65–74-aastased	83	14	1	2
Sugu	naised	84	12	1	3
	mehed	74	22	2	2
Haridus	I taseme haridus	77	16	1	6
	II taseme haridus	80	16	2	2
	III taseme haridus	78	17	2	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	78	17	2	3
	301–600 €	80	16	1	3
	601–900 €	82	15	1	2
	üle 900 €	75	21	2	2
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	85	12	1	2
	vastased	60	27	8	5
	ükskõiksed, kahtlejad	67	27	1	5
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	77	18	2	3
	rohked	61	32	5	2
	möödukad	69	23	3	5
	vähesed	82	15	1	2
	mittetarbijad	88	8	1	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		85	11	1	3
Regioon	Põhja-Eesti	85	12	1	2
	Kesk-Eesti	83	12	2	3
	Kirde-Eesti	81	15	2	2
	Lääne-Eesti	84	11	1	4
	Lõuna-Eesti	88	8	1	3
Rahvus	eestlased	84	11	2	3
	mitte-eestlased	85	12	1	2
Vanus	18–29-aastased	80	15	2	3
	30–49-aastased	85	11	1	3
	50–64-aastased	87	10	1	2
	65–74-aastased	86	12	0	2
Sugu	naised	86	10	1	3
	mehed	83	13	2	2
Haridus	I taseme haridus	83	10	1	6
	II taseme haridus	87	9	1	3
	III taseme haridus	82	14	2	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	88	8	2	2
	301–600 €	84	12	1	3
	601–900 €	85	12	2	1
	üle 900 €	83	12	2	3
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	88	10	0	2
	vastased	75	15	6	4
	ükskõiksed, kahtlejad	80	14	1	5
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	85	11	1	3
	rohked	75	18	5	2
	mõõdukad	79	14	2	5
	vähesed	87	10	1	2
	mittetarbijad	86	11	0	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		86	10	1	3
Regioon	Põhja-Eesti	84	12	1	3
	Kesk-Eesti	87	9	1	3
	Kirde-Eesti	80	16	0	4
	Lääne-Eesti	92	6	1	1
	Lõuna-Eesti	90	7	0	3
Rahvus	eestlased	89	8	1	2
	mitte-eestlased	80	16	0	4
Vanus	18–29-aastased	80	16	1	3
	30–49-aastased	86	10	1	3
	50–64-aastased	89	9	0	2
	65–74-aastased	88	8	1	3
Sugu	naised	90	7	1	2
	mehed	82	14	1	3
Haridus	I taseme haridus	71	18	1	10
	II taseme haridus	89	9	0	2
	III taseme haridus	87	11	1	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	85	10	1	4
	301–600 €	84	12	1	3
	601–900 €	90	8	0	2
	üle 900 €	86	11	1	2
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	92	6	0	2
	vastased	66	24	3	7
	ükskõiksed, kahtlejad	81	15	0	4
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	85	11	1	3
	rohked	65	27	4	4
	mõõdukad	79	14	1	6
	vähesed	88	9	1	2
	mittetarbijad	93	5	0	2

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		33	29	26	12
Regioon	Põhja-Eesti	34	29	28	9
	Kesk-Eesti	26	33	26	15
	Kirde-Eesti	45	24	19	12
	Lääne-Eesti	32	27	28	13
	Lõuna-Eesti	29	30	25	16
Rahvus	eestlased	28	32	28	12
	mitte-eestlased	46	23	21	10
Vanus	18–29-aastased	40	20	32	8
	30–49-aastased	34	31	23	12
	50–64-aastased	28	33	24	15
	65–74-aastased	29	31	28	12
Sugu	naised	35	23	27	15
	mehed	31	36	25	8
Haridus	I taseme haridus	38	14	31	17
	II taseme haridus	36	30	23	11
	III taseme haridus	27	33	29	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	37	24	26	13
	301–600 €	32	28	26	14
	601–900 €	31	34	25	10
	üle 900 €	34	31	26	9
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	39	27	24	10
	vastased	23	32	36	9
	ükskõiksed, kahtlejad	15	38	25	22
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	32	33	24	11
	rohked	74	13	12	1
	möödukad	36	45	12	7
	vähesed	27	29	31	13
	mittetarbijad	43	3	35	19

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki tanklates
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		17	72	11
Regioon	Põhja-Eesti	18	72	10
	Kesk-Eesti	20	69	11
	Kirde-Eesti	15	78	7
	Lääne-Eesti	16	72	12
	Lõuna-Eesti	18	70	12
Rahvus	eestlased	21	68	11
	mitte-eestlased	10	81	9
Vanus	18–29-aastased	21	75	4
	30–49-aastased	21	66	13
	50–64-aastased	15	73	12
	65–74-aastased	7	83	10
Sugu	naised	10	81	9
	mehed	25	62	13
Haridus	I taseme haridus	26	60	14
	II taseme haridus	16	74	10
	III taseme haridus	16	73	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	9	76	15
	301–600 €	17	74	9
	601–900 €	16	76	8
	üle 900 €	26	62	12
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	10	81	9
	vastased	52	37	11
	ükskõiksed, kahtlejad	22	60	18
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	20	69	11
	rohked	31	57	12
	mõõdukad	34	53	13
	vähased	13	77	10
	mittetarbijad	5	85	10

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki spordivõistlustel
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		6	89	5
Regioon	Põhja-Eesti	6	88	6
	Kesk-Eesti	6	90	4
	Kirde-Eesti	6	92	2
	Lääne-Eesti	4	88	8
	Lõuna-Eesti	6	89	5
Rahvus	eestlased	7	87	6
	mitte-eestlased	3	92	5
Vanus	18–29-aastased	8	90	2
	30–49-aastased	8	87	5
	50–64-aastased	4	87	9
	65–74-aastased	1	95	4
Sugu	naised	2	94	4
	mehed	10	83	7
Haridus	I taseme haridus	7	88	5
	II taseme haridus	4	91	5
	III taseme haridus	8	86	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	4	91	5
	301–600 €	3	93	4
	601–900 €	7	87	6
	üle 900 €	9	82	9
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	2	94	4
	vastased	22	71	7
	ükskõiksed, kahtlejad	8	82	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	7	88	5
	rohked	20	69	11
	mõõdukad	13	78	9
	vähesed	3	93	4
	mittetarbijad	2	94	4

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki kontsertidel, kultuuriüritustel
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		27	55	18
Regioon	Põhja-Eesti	33	49	18
	Kesk-Eesti	25	53	22
	Kirde-Eesti	15	72	13
	Lääne-Eesti	20	62	18
	Lõuna-Eesti	26	56	18
Rahvus	eestlased	32	49	19
	mitte-eestlased	15	69	16
Vanus	18–29-aastased	34	54	12
	30–49-aastased	33	47	20
	50–64-aastased	21	58	21
	65–74-aastased	10	74	16
Sugu	naised	19	64	17
	mehed	35	46	19
Haridus	I taseme haridus	29	53	18
	II taseme haridus	26	57	17
	III taseme haridus	28	53	19
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	18	62	20
	301–600 €	21	62	17
	601–900 €	33	52	15
	üle 900 €	39	39	22
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	19	64	17
	vastased	59	32	9
	ükskõiksed, kahtlejad	36	35	29
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	30	52	18
	rohked	56	22	22
	mõõdukad	45	33	22
	vähased	22	61	17
	mittetarbijad	11	72	17

Elanike arvamused ettepanekute kohta alkoholi kättesaadavuse piiramisel (% vastanutest)
Kogu alkoholimüügi koondamine ainult alkoholipoodidesse

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		52	38	10
Regioon	Põhja-Eesti	51	38	11
	Kesk-Eesti	55	37	8
	Kirde-Eesti	59	34	7
	Lääne-Eesti	47	41	12
	Lõuna-Eesti	49	40	11
Rahvus	eestlased	45	44	11
	mitte-eestlased	67	24	9
Vanus	18–29 aastased	58	33	9
	30–49 aastased	47	42	11
	50–64 aastased	49	40	11
	65–74 aastased	60	30	10
Sugu	naised	60	29	11
	mehed	42	49	9
Haridus	I taseme haridus	53	32	15
	II taseme haridus	52	38	10
	III taseme haridus	50	40	10
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	68	24	8
	301–600 €	52	38	10
	601–900 €	47	41	12
	üle 900 €	44	45	11
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	62	26	12
	vastased	18	79	3
	ükskõiksed, kahtlejad	35	55	10
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	47	43	10
	rohked	41	54	5
	möödukad	30	63	7
	vähesed	56	33	11
	mittetarbijad	73	13	14

Elanike arvamused ettepanekute kohta alkoholi kättesaadavuse piiramisel (% vastanutest)
Kogu alkoholimüügi koondamine ainult poodide spetsiaalsetesse alkoholiosakondadesse

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		71	18	11
Regioon	Põhja-Eesti	74	17	9
	Kesk-Eesti	73	19	8
	Kirde-Eesti	70	20	10
	Lääne-Eesti	68	21	11
	Lõuna-Eesti	68	18	14
Rahvus	eestlased	69	19	12
	mitte-eestlased	77	16	7
Vanus	18–29 aastased	67	23	10
	30–49 aastased	77	15	8
	50–64 aastased	69	19	12
	65–74 aastased	69	16	15
Sugu	naised	77	12	11
	mehed	65	24	11
Haridus	I taseme haridus	70	16	14
	II taseme haridus	71	18	11
	III taseme haridus	72	19	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	76	12	12
	301–600 €	69	21	10
	601–900 €	75	15	10
	üle 900 €	69	21	10
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	77	13	10
	vastased	50	44	6
	ükskõiksed, kahtlejad	66	20	14
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	71	20	9
	rohked	68	27	5
	möödukad	64	27	9
	vähesed	75	16	9
	mittetarbijad	72	11	17

Elanike arvamused ettepanekute kohta alkoholi kättesaadavuse piiramisel (% vastanutest)
 Alkohoolsete jookide müügikoha eraldamine (teistest kaupadest) läbipaistmatu vaheseinaga

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		47	32	21
Regioon	Põhja-Eesti	47	31	22
	Kesk-Eesti	51	33	16
	Kirde-Eesti	46	32	22
	Lääne-Eesti	43	35	22
	Lõuna-Eesti	48	32	20
Rahvus	eestlased	45	35	20
	mitte-eestlased	53	24	23
Vanus	18–29 aastased	55	27	18
	30–49 aastased	48	32	20
	50–64 aastased	41	37	22
	65–74 aastased	43	31	26
Sugu	naised	52	27	21
	mehed	42	37	21
Haridus	I taseme haridus	54	25	21
	II taseme haridus	47	31	22
	III taseme haridus	45	36	19
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	56	24	20
	301–600 €	45	35	20
	601–900 €	49	28	23
	üle 900 €	43	37	20
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	55	23	22
	vastased	27	62	11
	ükskõiksed, kahtlejad	31	42	27
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	44	35	21
	rohked	46	30	24
	möödukad	36	46	18
	vähersed	48	31	21
	mittetarbijad	60	16	24

Elanike arvamused ettepanekute kohta alkoholi kättesaadavuse piiramisel (% vastanutest)
 Alkohoolsete jookide müügi keelamine poodides, mis ei ole alkoholi ega toidupoed (nt lille-, aiandus-, suveniiri-
 poed jt)

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		74	15	11
Regioon	Põhja-Eesti	72	16	12
	Kesk-Eesti	79	15	6
	Kirde-Eesti	79	15	6
	Lääne-Eesti	77	15	8
	Lõuna-Eesti	74	13	13
Rahvus	eestlased	71	17	12
	mitte-eestlased	84	9	7
Vanus	18–29 aastased	71	19	10
	30–49 aastased	73	15	12
	50–64 aastased	75	14	11
	65–74 aastased	82	9	9
Sugu	naised	78	13	9
	mehed	71	17	12
Haridus	I taseme haridus	72	14	14
	II taseme haridus	77	14	9
	III taseme haridus	72	17	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 300 €	79	9	12
	301–600 €	75	15	10
	601–900 €	77	13	10
	üle 900 €	67	20	13
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	83	7	10
	vastased	42	50	8
	ükskõiksed, kahtlejad	65	17	18
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	74	16	10
	rohked	72	21	7
	möödukad	65	24	11
	vähesed	77	13	10
	mittetarbijad	78	8	14

Alkoholsete jookide müügi lõpetamise soovitatav kellaeg restoranides, baarides, pubides elanike hinnangul
(% vastanutest)

		Kesköö, 00.00	Kell 01.00	Kell 02.00	Kell 03.00	Mingeid piiranguid pole vaja	Ei oska öelda
Keskmiselt		30	8	6	4	31	21
Regioon	Põhja-Eesti	27	8	5	5	35	20
	Kesk-Eesti	26	10	8	3	28	25
	Kirde-Eesti	44	5	7	1	23	20
	Lääne-Eesti	33	8	9	2	26	22
	Lõuna-Eesti	28	10	7	5	30	20
Rahvus	eestlased	26	10	8	5	33	18
	mitte-eestlased	38	5	4	2	26	25
Vanus	18–29-aastased	22	8	9	7	40	14
	30–49-aastased	25	8	6	6	34	21
	50–64-aastased	33	8	6	2	27	24
	65–74-aastased	48	10	4	1	12	25
Sugu	naised	35	9	6	4	23	23
	mehed	24	7	7	4	40	18
Haridus	I taseme haridus	30	3	5	6	31	25
	II taseme haridus	30	9	6	4	30	21
	III taseme haridus	29	10	8	3	32	18
Netosissetulek leibkonna- liikme kohta kuus	kuni 300 €	39	6	5	6	20	24
	301–600 €	35	8	5	4	26	22
	601–900 €	24	12	8	3	35	18
	üle 900 €	19	8	8	3	43	19
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	pooldajad	34	10	7	4	22	23
	vastased	13	3	7	6	64	7
	ükskõiksed, kahtlejad	20	7	5	4	40	24
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	28	9	7	4	34	18
	rohked	13	4	17	9	48	9
	mõõdukad	17	10	7	6	48	12
	vähesed	33	9	6	3	28	21
	mittetarbijad	39	5	5	3	12	36

Küsitletud kogumi iseloomustus (% , N=2269)

Regiooni järgi ⁸ :		Soo järgi:	
Põhja-Eesti	44	naised	52
Kesk-Eesti	9	mehed	48
Kirde-Eesti	12		
Lääne-Eesti	11	Hariduse järgi ⁹ :	
Lõuna-Eesti	24	I taseme haridus	12
		II taseme haridus	53
Rahvuse järgi:		III taseme haridus	35
eestlased	68		
mitte-eestlased	32	Netosissetuleku järgi (leibkonnaliikme kohta kuus):	
		kuni 300 €	16
Vanuse järgi:		301- 600 €	41
18–29-aastased	21	601- 900 €	22
30–49-aastased	38	üle 900 €	19
50–64-aastased	28	ei avalda	2
65 ja enam aastat	13		

⁸ Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2001. aasta määrusega nr 126 kinnitatud Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori 3. tasemel esitatud maakondade grupid:

Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn)

Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond

Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond

Lääne-Eesti: Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond

Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

⁹ I taseme haridus: alghariduseta, algharidus, põhiharidus, kutseharidus ilma põhihariduseta; II taseme haridus: üldkeskharidus, kutseharidus põhihariduse baasil, kutsekeskharidus, keskeriharidus põhihariduse baasil; III taseme haridus: keskeriharidus keskhariduse baasil, kõrgharidus, magistri-, doktorikraad